

Sídliště klasického stupně badenské kultury v Dolních Beřkovicích, okr. Mělník

Miroslav Dobeš – Miroslav Popelka

1. ÚVOD

První polovina českého středního eneolitu (přibližně 34. až 32. století 4. tisíciletí př. Kr.) je příznačná koexistencí dvou kulturních komplexů, nálevkovitých pohárů a badenského (k problematice naposled souhrnně *Neustupný 2013; Zápotocký 2013a; Neustupný – Zápotocký 2013*). Paralelní výskyt obou entit se projevuje již na jeho počátku, kdy se souběžně vyskytují památky nejstaršího stupně badenské kultury, tj. bolerázského, a českého posledního stupně nálevkovitých pohárů, salzmündského. Prameny prvního z nich se vyskytují na Čáslavsku a Kutnohorsku a jsou typovým složením keramiky plně srovnatelné s celky v epicentru jeho rozšíření na jihovýchod od našeho území (Kutná Hora-Cimburk, Čáslav-Hrádek, viz *Zápotocký – Zápotocká 1997; Zápotocký 2000, Zápotocký – Zápotocká 2001*). Druhý se omezuje na zbytek středních a severozápadní Čechy, přičemž se v jeho náplni pravidelně vyskytují importy / napodobeniny nejen stolní keramiky bolerázského stupně badenské kultury (k poznání salzmündského stupně již *Janská 1957*, nověji *Dobeš – Kostka – Stolz 2010; Dobeš – Kostka – Likovský 2011; Dobeš – Zápotocký 2013; Zápotocký 2013b; Dobeš 2014; Sosnová 2016*). Badenská kultura posléze ve své následné fázi, tj. klasické čili lysolajské (srv. *Pleslová-Štiková 1972; Pleslová-Štiková 1973; Neustupný 1973*), postupně převrstvuje nálevkovité poháry (*Dobeš – Zápotocký 2013, 493; Dobeš – Šumberová 2015, 70, 76*), až je posléze zcela nahradí. Čechy se tak dostávají z jižní periferie jednoho komplexu (k definici kultury nálevkovitých pohárů, jeho rozšíření a dalším parametrům viz např. *Midgley 1992*) na severovýchodní okraj jiného (srv. např. sborníky věnované problematice badenské kultury: *Chropovský ed. 1973; Roman – Diamandi eds. 2001; Furholt et al. eds. 2008; Nowak – Zastawny eds. 2015*). Dynamika kulturní změny není přirozeně zcela objasněna, přičemž k jejímu řešení mohou kromě jiného přispět též kvalitnější nálezné soubory, byť získané standardním postupem příznačným pro záchranné výzkumy.

Za typického reprezentanta svrchu uvedeného typu pramene lze považovat soubor z Dolních Beřkovic (*obr. 1a*), který patří ke skupině zhruba dvaceti až čtyřiceti dosud registrovaných sídlišť klasického stupně badenské kultury v Čechách (viz *Dobeš – Šumberová 2015, 77–88, obr. 20*). Řadí se k několika málo reprezentativnějším nalezištím svého druhu, tj. řádově s více než pěti a max. zhruba dvěma desítkami zahloubených objektů (z publikovaných je srovnatelné se soubory z Prahy-Lysolaj, Mlékojed, Vliněvsí a Kolína, *Pleslová-Štiková 1972; Motyková – Zápotocký 2002; Dobeš – Limburský 2014; Dobeš – Šumberová 2015*), výjimečně zhruba s padesáti (dosud nezveřejněné materiály z Tišic: *Turek 2001; Kuna 2006; Kuna – Foster 2009*). Jeho interpretační potence založená na četnosti památek získaných prostřednictvím několikahektarového plošného odkryvu jej tak v daném pramenném kontextu jednoznačně předurčuje k podrobnější publikaci.

2. POPIS LOKALITY A HISTORIE JEJÍHO VÝZKUMU

Předložené nálezy tvoří část pramenů ze záchranného archeologického výzkumu vedeného Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, v. v. i., na ploše budoucí továrny Danzer Bohemia – dýhárna, s. r. o., a to s přestávkami v letech 2000 až 2005. Podíleli se na něm různí autoři (M. Dobeš, M. Kuna, M. Kruťová, J. Řídký), fak-

Obr. 1a. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Poloha lokality na mapě Čech

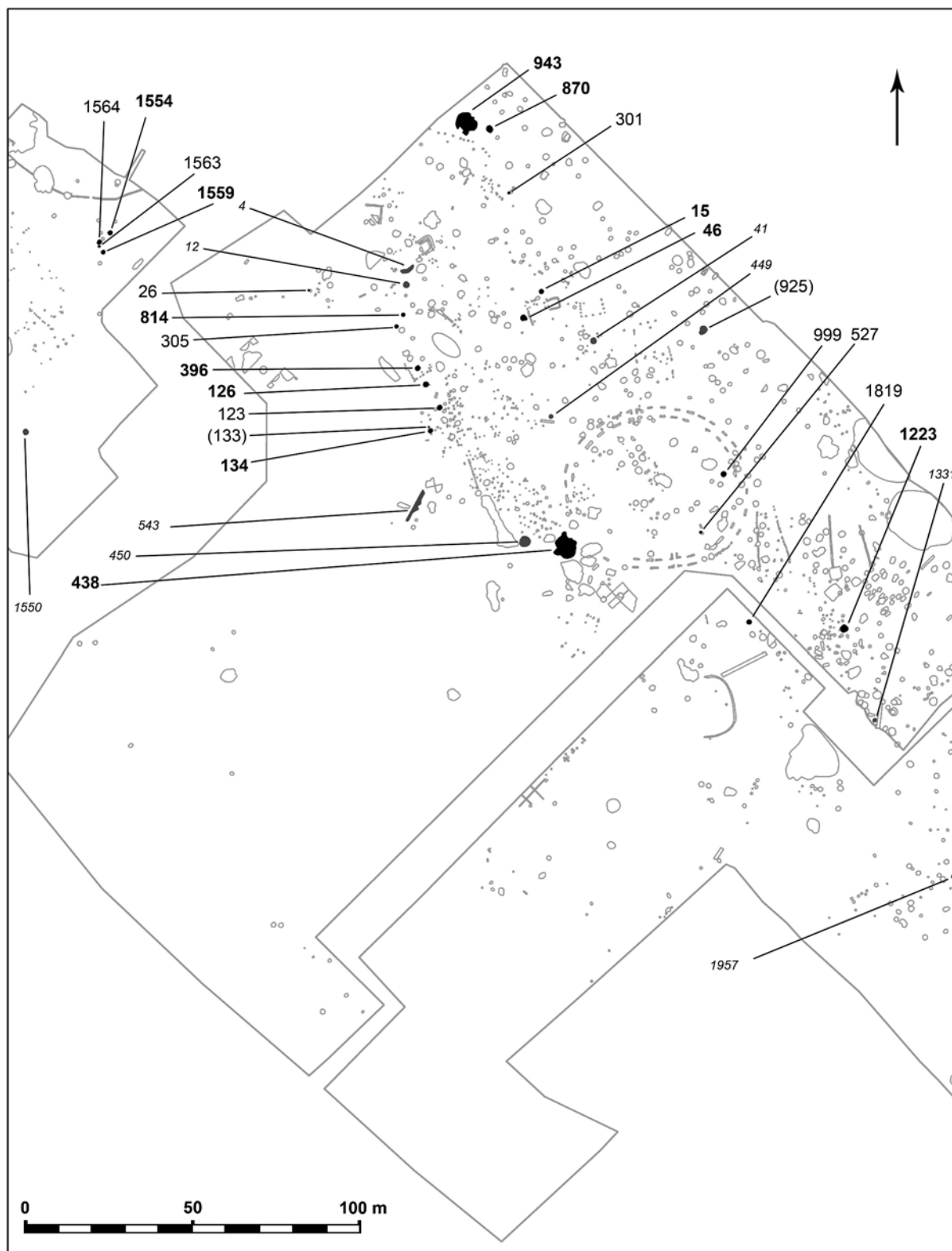
Obr. 1b. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Okolí Labe mezi Dolními Beřkovicemi a Křivenicemi. Plocha, zkoumaná v letech 2000 až 2005, je vybarvena červeně. Hlíniště bývalé Feixovy cihelny na křivenickém katastru, svírané plochami nového výzkumu, je označeno hvězdičkou stejné barvy. Jako podklad posloužila mapa 1 : 25 000 Topo S-1952, list M-33-53-D-d. Sestavili M. Dobeš a B. Hružová

tickou práci v terénu však odvedl Patrick Foster (základní informace viz Foster 2003; Kuna – Foster 2003; Křivánek 2003; Křivánek 2004; předběžné zprávy jsou uloženy v archivu Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i., pod katastry Dolních Beřkovic, čj. 8713/01 a 10773/2005, a Křivenic, čj. 5647/05 a 13769/09).

Celkem byla ve všech sezónách prozkoumána plocha o výměře ca 7 ha a na ní evidováno, i s později zrušenými situacemi, celkem 2153 objektů. Ty byly chronologicky rozptýleny v úseku od neolitu po raný středověk. Osídlení v místě začínalo kulturou s keramikou vypíchanou, reprezentovanou kromě tradičních objektů i jedním kostrovým hrobem a velmi pravděpodobně i kruhovým žlabovitým ohrazením. Stopově se v lokalitě vyskytla keramika k. lengyelské, dále níže pojednané sídlištní objekty nálevkovitých pohárů (?) a kultury badenské, nálezy kultury řivnáčské, hroby kultury se šňurovou keramikou, jeden hrob k. se zvoncovitými poháry, sídliště i hroby únětické, jámy mohylové, knovízské, štítarské a v menší míře i halštatské. Závěr osídlení tvořil kostrový hrob a keramická pec z doby laténské a chata pražského typu. Výzkum byl proveden standardním způsobem, tj. zkoumáním objektů po dozorované skrývce nadloží, zpravidla na poloviny, s dosti formální dokumentací profilů. Některé objekty byly zkoumány pouze částečně.

Lokalita se nacházela na labské levobřežní terase, na rozhraní katastrů Dolních Beřkovic a Křivenic (obr. 1b). Rozkládala se na velmi mírně vyvýšeném úzkém terénním hřbetu, orientovaném paralelně s tokem Labe, ke kterému se těsně přimykala. Mírná vyvýšenina dosahovala nadmořské výšky 162 m, přičemž nad hladinou stávajícího Labe byla převýšena o ca 7 m (vše viz SMO 1 : 5000, listy Mělník 4-3 a 4-4). Směrem na západ, do vnitrozemí, reliéf ve vzdálenosti 100–200 m od řeky klesal až na 160 m n. m. do míst, kde lze podle geologické mapy 02-44 Štětí předpokládat zaniklé holocénní labské rameno.

Příslušný terén geomorfologicky spadá do okrsku Roudnické brány, která tvoří podmnožinu Terezánské kotliny a spojuje ji s Mělnickou kotlinou. Jde o širší údolí Labe, vzniklé erozí řeky v turopských písčitéch slínovcích, slínovcích a slinitých pískovcích s akumulačním reliéfem údolních niv, mladopleistocénních a středopleistocénních říčních teras, místy s pokryvy a přesypy vátých písků (Demek – Mackovčín /eds./ a kol. 2006, 381). Výskyt svrchněpleistocénních spraší a vátých písků v lokalitě potvrzuje kromě pozorování v terénu během výzkumu i geologická mapa 1 : 50 000 02-44 Štětí, stejně jako fluvialní holo-

Obr. 2. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Celkový plán ploch zkoumaných v letech 2000 až 2005, na němž jsou šedým tónem vyneseny všechny dokumentované archeologické objekty. Černá výplň a tučné písmo zvýrazňuje jisté objekty badenské kultury, černá výplň a obyčejné písmo objekty takto datované s jistou pravděpodobností, tmavošedá výplň a kurzíva označuje její intruze v situacích jiných archeologických kultur. Objekty alternativně řazené ke kultuře nálevkovitých pohárů jsou vyznačeny tmavošedou výplní a obyčejným písmem v závorce.

Sestavili M. Dobeš a B. Hrzůvová

cénní hlíny, písky a šterky dokumentující zaniklá labská ramena. Část jednoho z nich byla zachycena i při výzkumu v západní části plochy.

Geobotanická rekonstrukční mapa (M-33-XV Praha, vyd. 1969) předpokládá v lokalitě luhy a olšiny, v systému map potenciální přirozené vegetace území dle autorů pokrývalo též lužní společenství, reprezentované topolovou doubravou (*Quercus-Populetum*), tj. třípatrovým porostem s dominantním dubem letním a topolem černým, místy v komplexu s jilmovou doubravou (*Quercus-Ulmetum*). Dále od řeky, v bezprostředním zázemí lokality, vegetaci tvořily černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*), s dominujícím dubem zimním a habrem, provázenými často lípou (*Neuhäuslová a kol. 1998, 71–73, 85–89 + příložená mapa*).

Z katastru Dolních Beřkovic a Křivenic pochází řada starších nálezů (podrobně viz *Sklenář 1994, 43–48, 172–174*). Pro zkoumanou lokalitu je v tomto ohledu důležitá bývalá Feixova cihelna na křivenickém katastru, ppč. 111/3. Vklíňuje se mezi plochy zkoumané v letech 2000–2001 a 2003–2004 (viz *obr. 1b*) a pocházejí z ní nálezy datované do neolitu–eneolitu, k. s keramikou šňůrovou, únětické, mohylové a knovízské.

3. OBJEKTY A NÁLEZY¹

Objekt 15

Prozkoumán v listopadu a prosinci r. 2000, postupně vybrán celý. Nepravidelně oválná jáma se svažujícími se stěnami a plochým dnem, rozměry 120 × 115 × 50 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopísčitá hlína, šedočerná; b – středně ulehlá prachopísčitá hlína, hnědošedá. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad. *Obr. 3.*

SZ polovina, 0–dno, 23. 11. 2000, č. př. 26/00/93–5, 99–101 a 5997.

Džbány: část OS (3 zl.), p21, O2, Ø 70, ORN na PS plošně svislé kanelury, *obr. 7:9.* – 1 zl. OH, p21, O2, Ø 140.²

Džbány/koflíky: 1 zl. PS, p21, ORN těsně nad lomem H/P vodorovný pás kanelur, na PS plošně svislé kanelury, *obr. 7:1 a 25:5.*

Džbány/koflíky/čerpáky: 1 zl. páskového ucha š. 26 tl. 6, p21, *obr. 7:4.* – 1 zl. páskového ucha š. 24 tl. 7, p2, *obr. 7:5 a 25:2.* – 1 zl. páskového ucha š. 31 tl. 10, p21.

Mísa s nálevkovitým ústím: část OS (2 zl.), p21, O2, *obr. 7:7.*

Amfory?: část OH (3 zl.), p25, O3, *obr. 7:8 a 27:3.* – 1 zl. OH, p21, O3, Ø ±200, *obr. 7:2.*

Hrnc: 1 zl. OH, p32, O2, *obr. 7:3 a 27:7.*

Přeslen: 1 zl., p2, Ø 55, hm. 30 g, *obr. 7:6.*

Tvar?: profilované: 1 zl. HS, p21; 1 zl. T, p32, ORN jazykovitý pupek; 2 zl. ucha š. ? a tl. 7, p21; část HS (2 zl.), p25. – Okraje: 2 zl. OH, p2, O1; 1 zl. OH, p2, O3; 1 zl. OH, p21, O2, Ø ±150; 2 zl. OH, p21, O2; 1 zl. OH, p21, O3, Ø ±200, ORN pod okrajem náběh na výčnělek; část OH (3 zl.), p21, O3, Ø ±250; 1 zl. OH, p21, O3; 1 zl. OH, p25, O3; 1 zl. OH, p32, O1, ORN kořen ulomeného pupku vybihajícího těsně pod okrajem. – Atypické: 1 zl. H, p21; 15 zl. T, p2; 19 zl. T, p21; 11 zl. T, p25; 6 zl. T, p32.

Mazanice: 10 porézniých zl. s organickou příměsí, občas otisky prutů o Ø ca 30, max. rozměr 60, hm. 200 g (1 sáček s mazanicí nedochován, čili nezapočítán).

Makrolit: 1 zl. pískovce, max. rozměr 40, odpad z výroby brousků?, hm. 10 g.

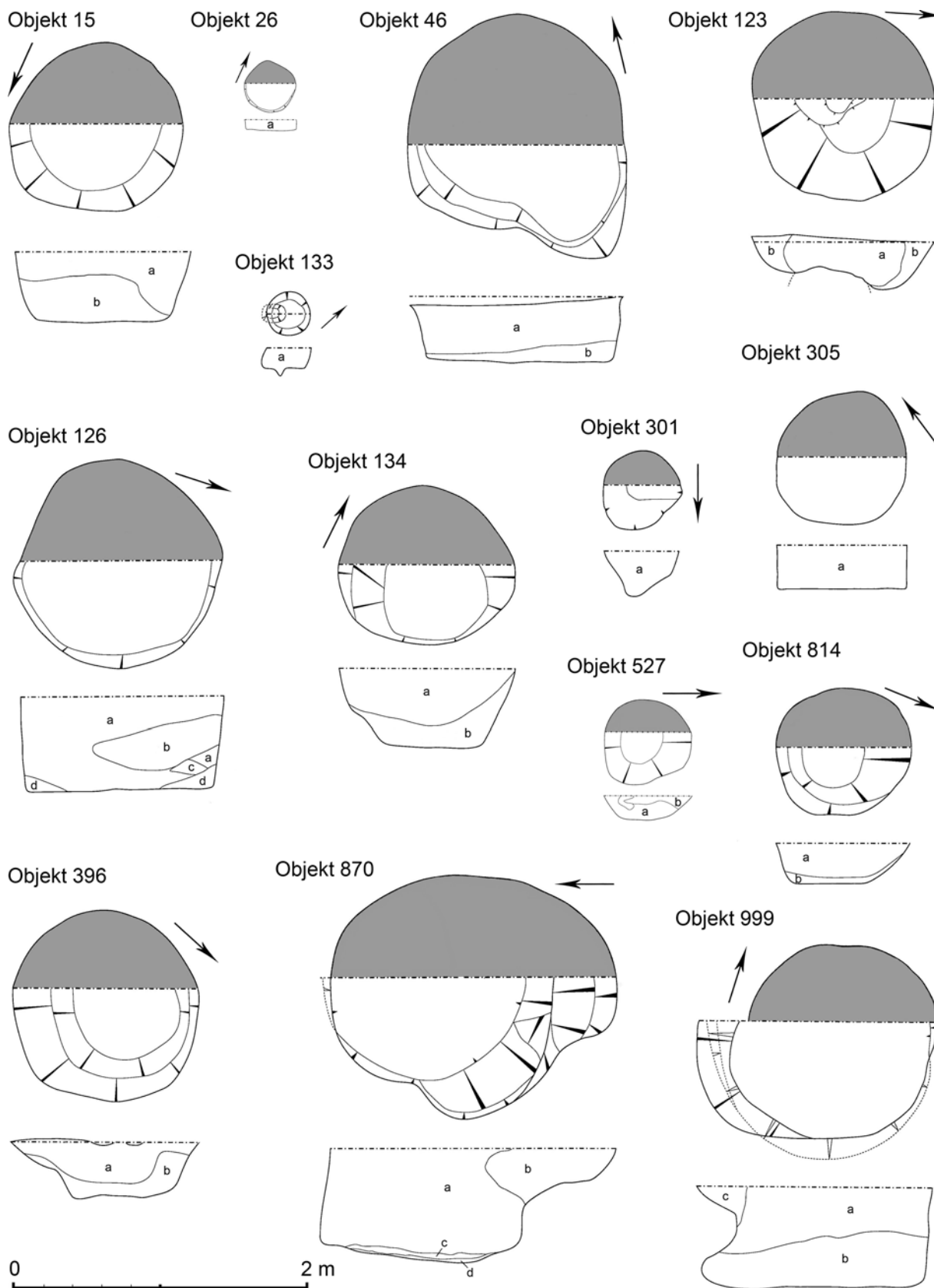
Kosti zvířecí: původně tři sáčky, zachován jeden.

¹ **Zkratky použité při popisu keramiky** (srv. *Kalferst – Zápotocký 1991*, pozn. 1 na str. 379, *obr. 17*): D – dno; H – hrdlo; O – okraj; ORN – výzdoba; P – plece; S – spodek; T – tělo nádoby (bez bližšího určení); zl. – zlomek, střep. Z nich jsou vytvořeny zkratky složené, udávající stupeň dochování nádob či částí (fragmentů), kupř.: 1 zl. OS = zlomek, jehož profil sahá, či jej lze rekonstruovat, od okraje po spodek nádoby. Okraje (O): 1 – oblý; 2 – přihrocený; 3 – vodorovně seříznutý; 9 – s okrajovou lištou vnější hladkou; 10 – s okrajovou lištou vnější nehtovanou/prstovanou. Dna (D): 0 – typově neurčitelné; 1 – s přímým kónickým přídním; 2 – s prohnutě kónickým přídním; 3 – nožkovitě odsazené; 4 – se zaobleným obvodem. Povrch, úprava (p): 2 – hlazený; 20 – otřelý, korodovaný; 21 – jemně hlazený se stopami přešetění, či otře leštění; 25 – ledabyle, nerovně hlazený; 31 – jemně blátitý; 32 – jemně blátitý, přehlazený; 33 – ostrý jemný blátitý slip (zjevně něčím roztaženo, náběh na slámování); 5 – prstovaný; 7 – slámovaný; 9 – dřívkový.

Zkratky archeologických kultur: bronz – doba bronzová; br.kno – kultura knovízská; br.moh – k. mohylová; br.sti – k. štitarská; br.une – k. únětická; en.bad – k. badenská; en.nal – k. nálevkovitých pohárů; en.riv – k. řivnáčská; ne.vyp – k. s keramikou vypíchanou.

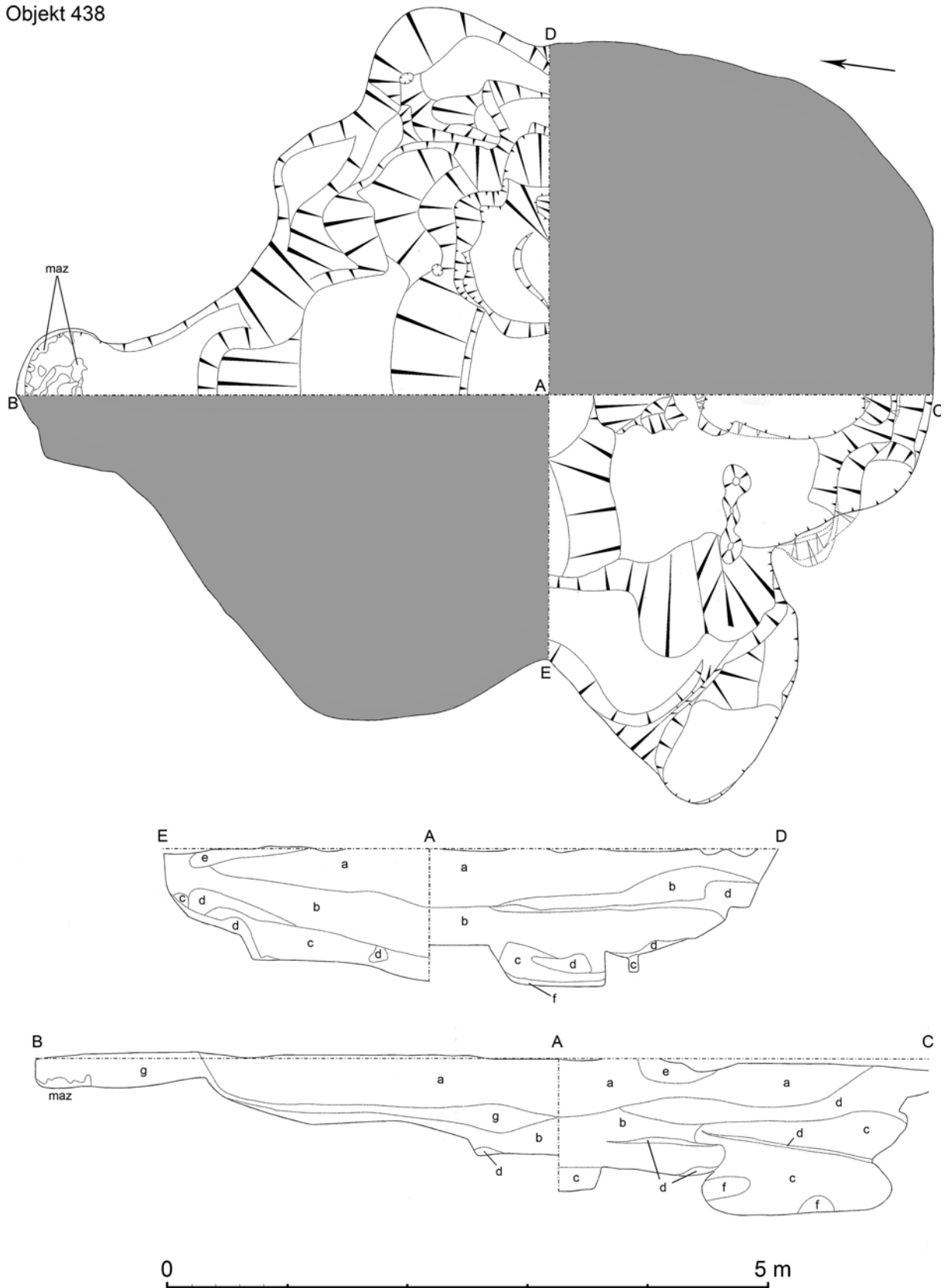
Ostatní zkratky: č. př. – číslo přírůstkové; d. – délka; hl. – hloubka; hm. – hmotnost; J – jižní; JV – jihovýchodní; JZ – jihozápadní; max. – maximální; obj. – objekt; okr. – okres; S – severní; SGS – silicit glacienních sedimentů; SV – severovýchodní; SZ – severozápadní; srv. – srovnání; š. – šířka; tl. – tloušťka; V – východní; v. – výška; Z – západní; Ø – průměr. Rozměry artefaktů jsou udávány v mm.

² Pod džbány jsou vedeny všechny džbánkované tvary, v literatuře občas vedené alternativně též pod pojmy konvice či džbánkované čerpáky (srv. *Zápotocký 1959, 53–55; Dobeš – Šumberová 2015, 70*); označení čerpák je vyhrazeno pouze kónickým tvarům s uchem. Za koflíky jsou považovány exempláře s uchy, u nichž na rozdíl od džbánů výška nepřevyšuje šířku.

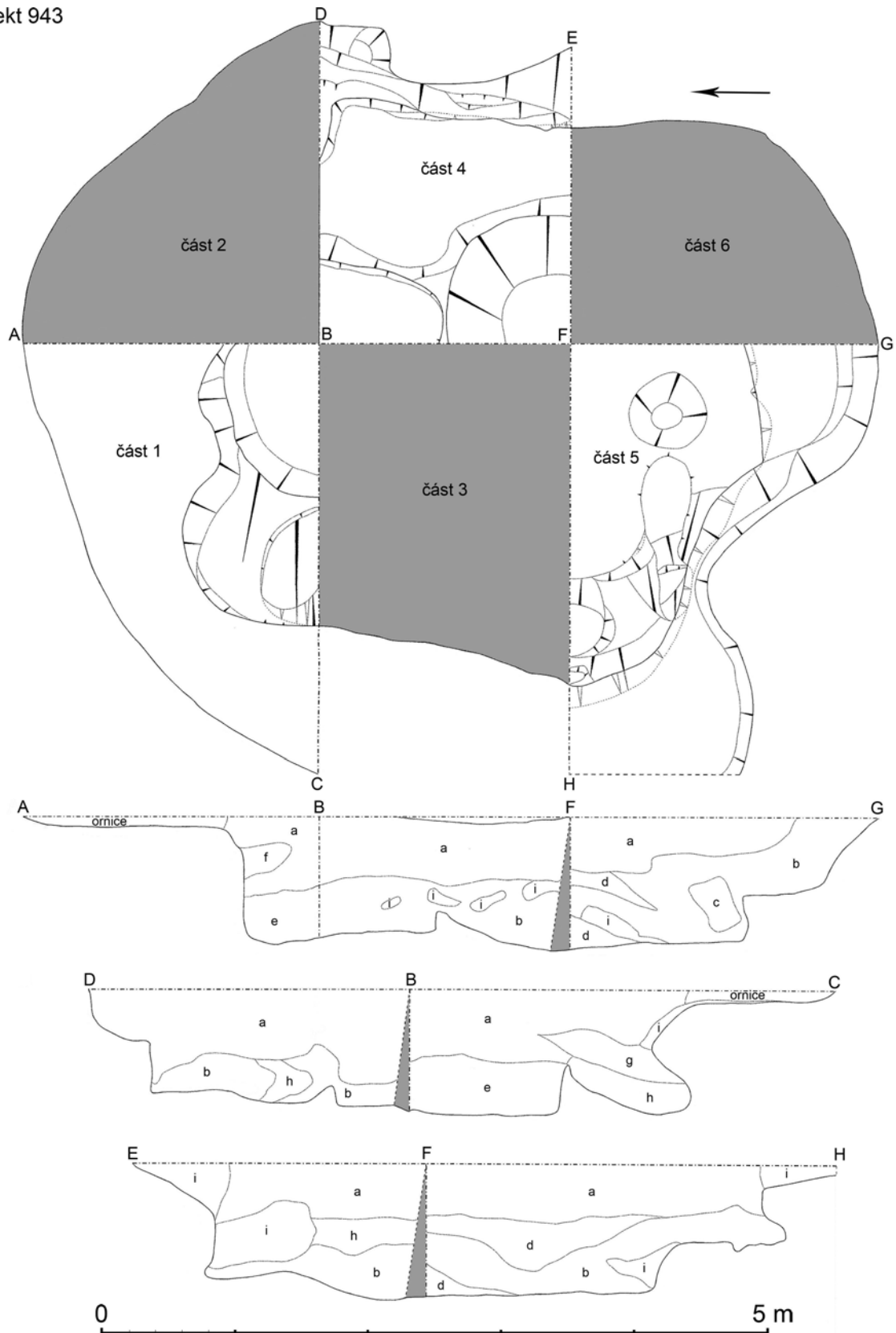
Obr. 3. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Obj. 15, 26, 46, 123, 126, 133, 134, 301, 305, 396, 527, 814, 870 a 999. Legenda k popisu objektů viz příslušný text v kap. 3. Překreslené terénní plány upravili a sestavili M. Dobeš a B. Hružová

Objekt 438

Obr. 4. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Obj. 438. Legenda k popisu objektu viz příslušný text v kap. 3. Překreslený terénní plán upravili a sestavili M. Dobeš a B. Hružová

Objekt 943

Obr. 5. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Obj. 943. Legenda k popisu objektu viz příslušný text v kap. 3. Překreslený terénní plán upravili a sestavili M. Dobeš a B. Hružová

JV polovina, 0 – dno, 15. 12. 2000, č. př. 26/00/1362–4, 1543.

Džbán/koflík: 1 zl. PS, p21, ORN svislé řidší kanelury.

Mísa s nálevkovitým ústím: část OS (7 zl.), p21, O2, Ø 150, obr. 7:10.

Tvar?: profilované: 1 zl. HP, p25; 1 zl. HS, p21, ORN na max. výduti kořen odlomeného ucha či pupku; 1 zl. HS, p21. – Atypické: 1 zl. H, p21; 3 zl. T, p2; 11 zl. T, p21; 3 zl. T, p25; 2 zl. T, p32.

Mazanice: 1 sáček (nedochován).

Kosti zvířecí: 1 sáček (nedochován).

Kameny: 1 sáček (nedochován).

Objekt 26

Prozkoumán z poloviny v listopadu r. 2000. Nepravidelně okrouhlá jamka se svislými stěnami a plochým dnem, rozměry 35 × 35 × 8 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopísčitá hlína, tmavě hnědošedá. Podloží: nevedeno. Funkční interpretace: kúlová jamka? (zarážející je poměrně velké množství nálezů z poloviny vcelku malého objektu). Datování: en.bad? Obr. 3.

JV polovina, 0–dno, 30. 11. 2000, č. př. 26/00/430–1, 1617, 6093.

Hrnec?: 1 zl. T, p2, ORN krátký jazykovitý pupek, obr. 7:13.

Tvar?: profilovaný: 1 zl. HP, p2. – Okraj: 1 zl. OH, p2, O1. – Dno: 1 zl. TD, p21, D3, Ø 70. – Atypické: 19 zl. T, p2; 3 zl. T, p21; 2 zl. T, p25.

Štípaná industrie: úštěp ze SGS, d. 42, š. 28, tl. 8, hm. 12 g, obr. 23:6. – Úštěp ze SGS, d. 27, š. 24, tl. 6, hm. 5 g, obr. 23:8. – Preparační úštěp z radiolaritu, d. 29, š. 26, tl. 4, hm. 5 g, obr. 23:15.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Objekt 46

Prozkoumán z poloviny v listopadu r. 2000. Nepravidelně okrouhlá jáma s výběžkem, se svažitými až svislými stěnami a plochým dnem, rozměry 180 × 150 × 45 cm. Výplň: a – středně ulehlá hlinitopísčitá hlína, tmavě hnědočerná; b – středně ulehlá hlinitopísčitá hlína, mramorovaná. Podloží: nevedeno. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad. Obr. 3.

JZ polovina, 0–15 cm, 24. 11. 2000, č. př. 26/00/146–7, 149.

Džbán/koflík/čerpák: 1 zl. páskového ucha š. 33 tl. 6, p21, obr. 7:11.

Tvar?: atypické: 6 zl. T, p2; 3 zl. T, p21; 1 zl. T, p32.

Mazanice: 1 sáček (nedochován).

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Intruze: 1 zdobený zl. OH, p2 (ne.vyp).

JZ polovina, vrstva B, 25. 11. 2000, č. př. 26/00/175–6.

Tvar?: profilovaný: 1 zl. HP, p21. – Atypické: 3 zl. T, p2; 2 zl. T, p21.

Kosti zvířecí: 1 sáček (nedochován).

JZ polovina, 30 cm – dno, 25. 11. 2000, č. př. 26/00/197–8.

Hrnec: část OS (3 zl.), p2, O3, Ø ±200, ORN oválný pupík pod okrajem, obr. 7:12 a 24:15.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p21, O3. – Atypické: 2 zl. T, p2.

Malakofauna: 1 sáček (nedochován).

Objekt 123

Prozkoumán v prosinci r. 2000, postupně vybrán celý. Nepravidelně okrouhlá jáma se svažitými stěnami a zvlněným dnem, rozměry 130 × 120 × 20/40 cm (dle terénního foto objekt v kresebné dokumentaci podchycen neúplně, dno v hloubce ca 40 cm nebylo vyznačeno). Výplň: a – červenohnědá hlína s kusy mazanice; b – středně ulehlá jílovitopísčitá hlína, tmavě hnědošedá. Podloží: nevedeno. Funkční interpretace: silo? Datování: en.bad? Obr. 3.

SV polovina, 0–15 cm, 1. 12. 2000, č. př. 26/00/521–2.

Keramika: 2 okraje a 5 atypických zl., nedochovány.

Mazanice: 3 porézní zl., max. rozměr 50, hm. 30 g.

JV polovina, 0–dno, 2. 12. 2000, č. př. 26/00/392 a 435.

Mazanice: 60 porézních zl. s organickou příměsí, občas s otisky prutů o Ø ca 30, max. rozměr 15, hm. 3060 g (1 sáček s mazanicí chybí, čili nezapočítán).

JV polovina, 15 cm – dno, 2. 12. 2000, č. př. 26/00/1624.

Džbán/koflík?: 1 zl. OH, p21, O2, obr. 12:4.

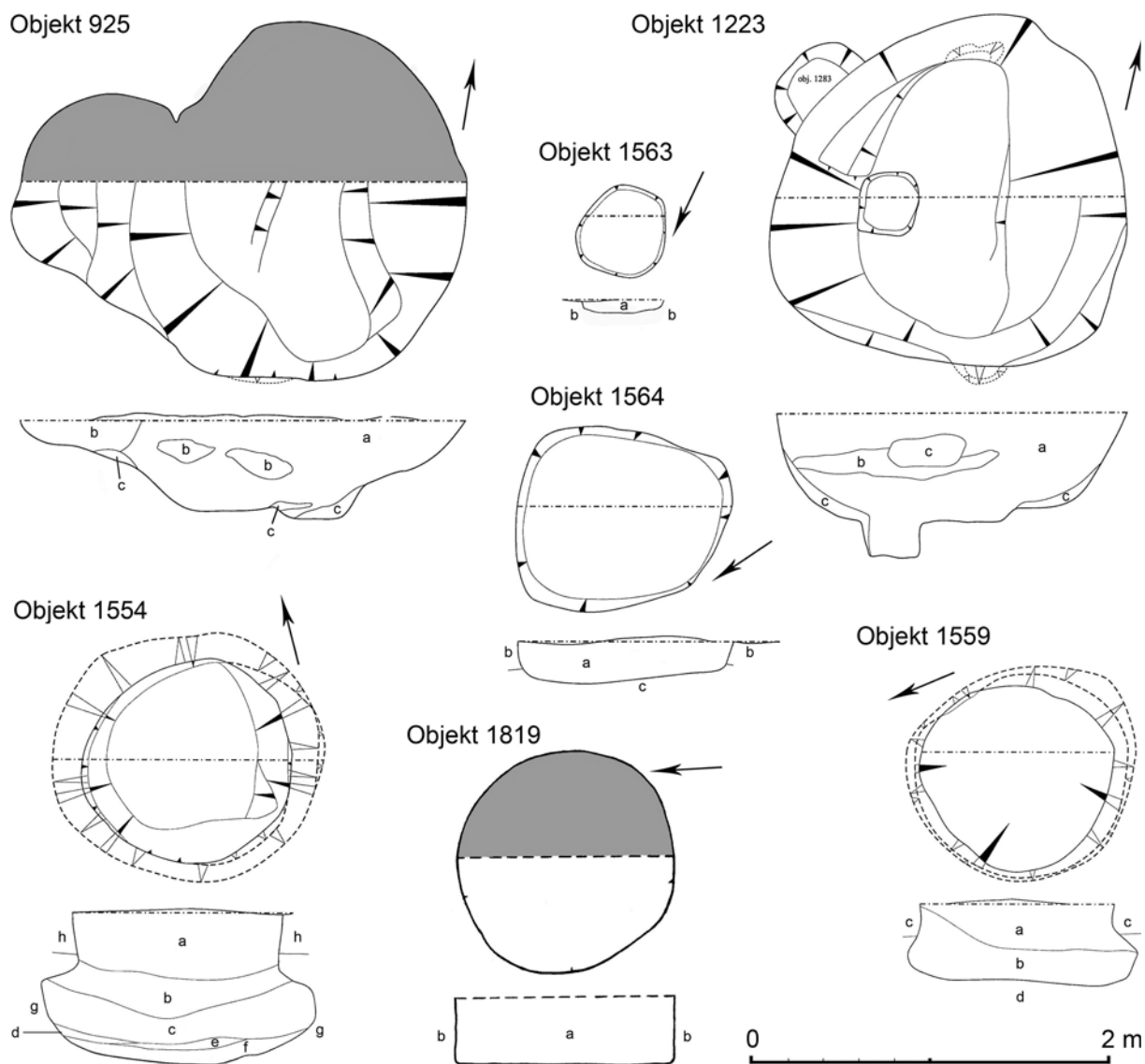
Mísa oble kónická: 1 zl. OH, p21, O3, Ø 100, obr. 12:5.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p21, O1, Ø ±150. – Atypické: 9 zl. T, p2; 1 zl. T, p21.

Mazanice: 4 porézní zl., z toho na jednom otisk prutu, max. rozměr 40, hm. 20 g.

Objekt 126

Prozkoumán z poloviny v listopadu r. 2000. Nepravidelně okrouhlá jáma s téměř svislými stěnami a plochým dnem, rozměry 140 × 130 × 60 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopísčitá hlína, tmavě šedohnědá; b – středně ulehlá prachopísčitá hlína tmavě okrovohnědá; c – středně ulehlá prachopísčitá hlína, hnědočerná; d – středně ulehlá prachopísčitá hlína, tmavě okrová. Podloží: nevedeno. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad. Obr. 3.

Obr. 6. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Obj. 925, 1223, 1554, 1559, 1563, 1564 a 1819. Legenda k popisu objektů viz příslušný text v kap. 3. Překreslené terénní plány upravili a sestavili M. Dobeš a B. Hružová

V polovina, 0–dno, 29. 11. 2000, č. př. 26/00/319–22, 5706.

Džbány: část HD (3 zl.), p21, D2, Ø 30, ORN těsně nad lomem H/P vodorovný pás kanelur, na PS plošně svislé kanelury, obr. 8:3 a 25:7. – Část OP (5 zl.), p21, O2, Ø 65, obr. 8:4. – 1 zl. TD, p21, D1, ORN na spodní straně podstavy kanelovaný kříž. – 1 zl. OH, p21, O2, Ø 70. – 1 zl. OH, p21, O2, Ø 60. – 1 zl. PS, p21.

Džbány/koflíky: 1 zl. H, p21, ORN těsně nad lomem H/P vodorovný pás kanelur, obr. 8:1 a 25:6. – 1 zl. HS, p21, obr. 8:6. – 1 zl. PS, p21, ORN na PS plošně svislé kanelury, obr. 8:2 a 25:12.

Koflík: 1 zl. OS s páskovým uchem š. 29 tl. 9, p21, O2, obr. 8:7.

Mísa se zataženým okrajem: 1 zl. OS, p25, O3, obr. 8:5.

Amfory: část HS s masivním páskovým uchem š. 46 a tl. 17 – původně dvě ucha (13 zl.), p2, Ø max. 330, obr. 8:11. – Část OH (3 zl.), p21, O3, Ø ±300, možná patří k předchozímu zlomku, obr. 8:8. – 3 zl. OH, p21, O3, patrně k amfoře obr. 8:11.

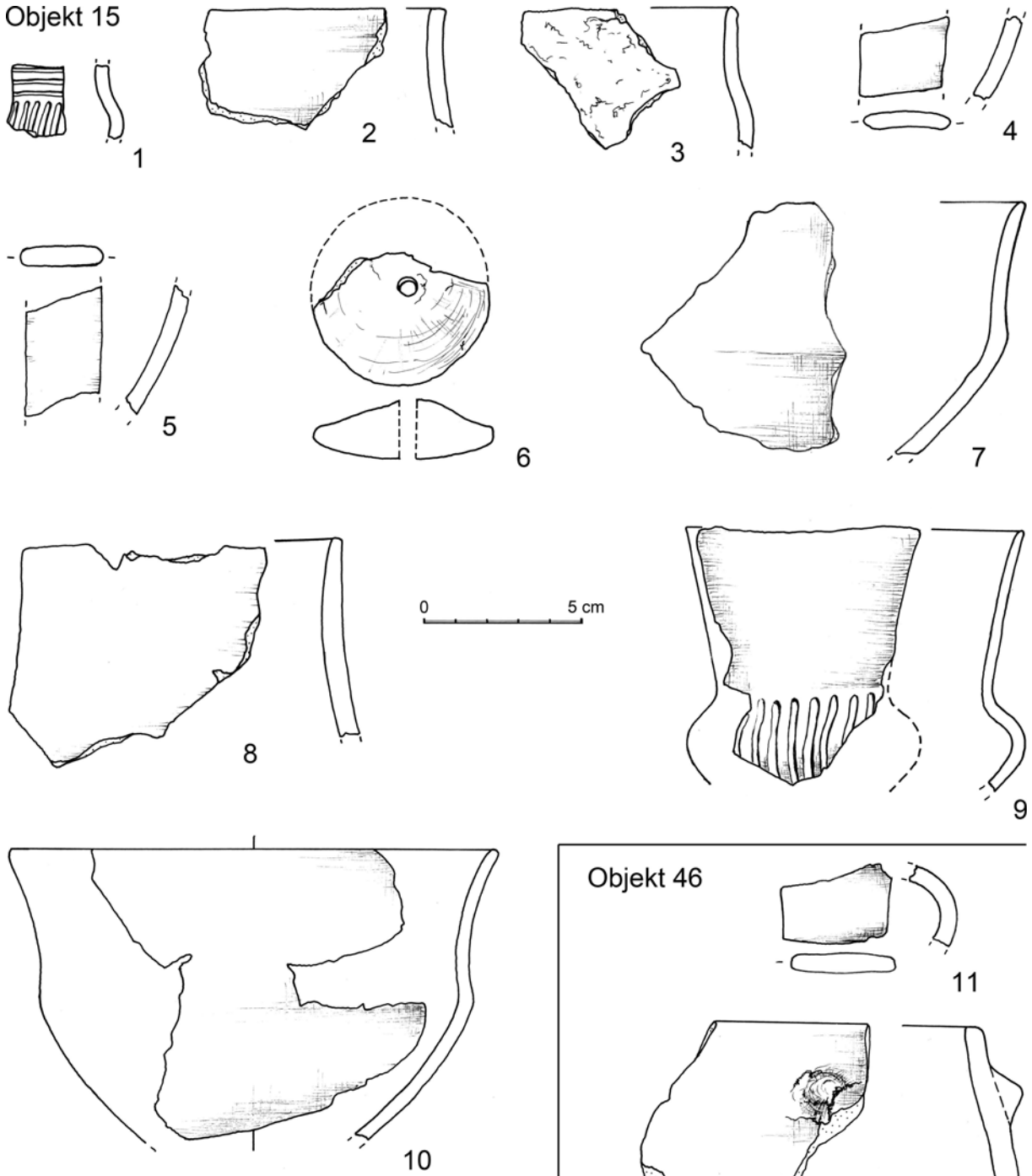
Hrniec?: 1 zl. OH, p2, O2, ORN pod okrajem oble kuželovitý pupík, obr. 8:9.

Přeslen: 1 kompletní, p21, Ø 50, hm. 54 g, obr. 8:10.

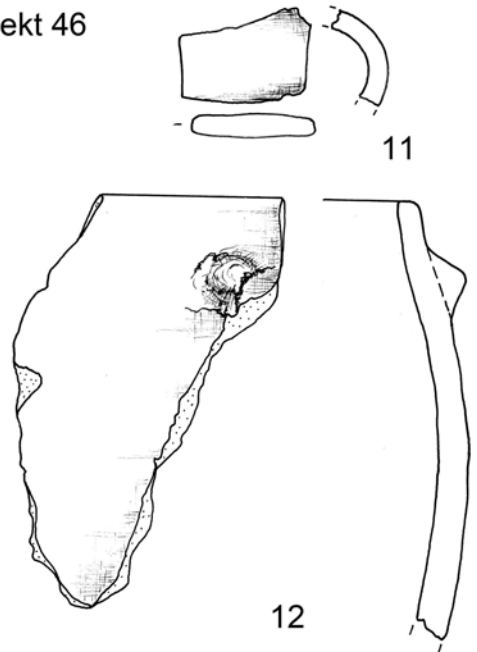
Tvar?: okraje: 2 zl. OH, p21, O1; 1 zl. OH, p21, O2, Ø ±150; 2 zl. OH, p21, O2. – Dna: 1 zl. TD, p2, D1, Ø ±70; 1 zl. TD, p21, D1; 1 zl. TD, p21, D2; část TD (2 zl.), p25, D2, Ø 90, ORN na spodku podstavy (nezáměrné?) nepravidelné vrypy; 1 zl. TD, p25, D2; 1 zl. TD, p32, D3, Ø ±80. – Atypické: 2 zl. H, p21; 27 zl. T, p2; 15 zl. T, p21; 2 zl. T, p32.

Mazanice: 6 silně omlutých drobných zl., max. rozměr 30, hm. 20 g (jeden sáček s mazanicí nedochován, čili nezapočítán).

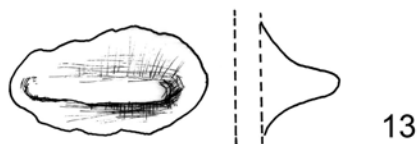
Objekt 15

Objekt 46

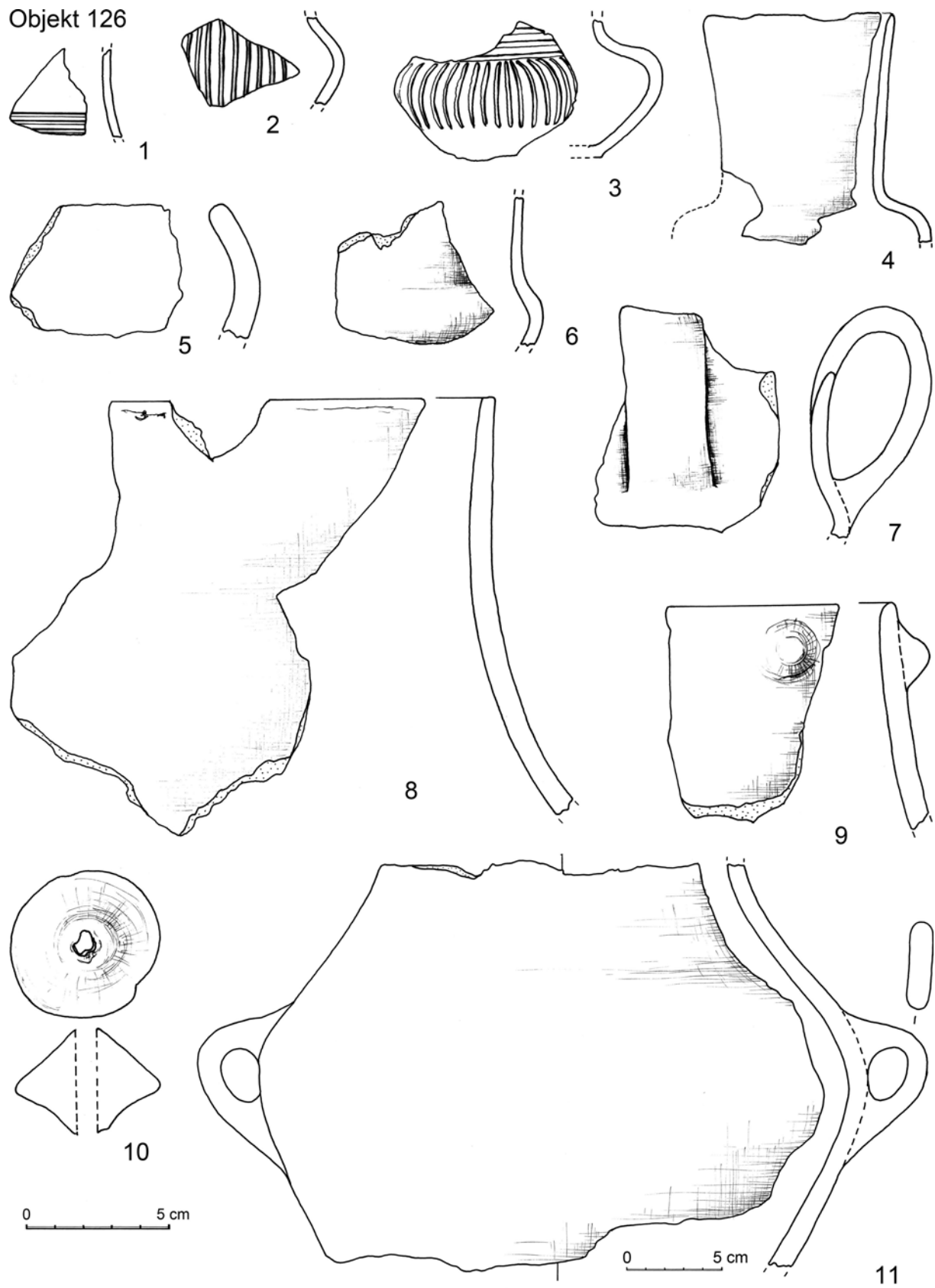

Objekt 26

Obr. 7. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 15 (en.bad), 26 (en.bad?) a 46 (en.bad). Měřítko 1:2.
Zkratky viz kap. 3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

Objekt 126

Obr. 8. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 126 (en.bad). Měřítko 1:2 (1–10) a 1:3 (11). Zkratky viz kap. 3.
Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

Štípaná industrie: ústěp ze SGS, d. 34, š. 18, tl. 5, hm. 4 g, obr. 23:7.
Kosti zvířecí: 1 sáček.

Objekt 133

Prozkoumán v prosinci r. 2000, vybrán zčásti. Z kresebné dokumentace vyplývá, že šlo o nepravidelně okrouhlou jamku se svažitými stěnami a plochým dnem o rozměrech 30 × 30 × 15/20 cm se zahloubením v JZ části, kde vypreparována keramika. Podle fotodokumentace a charakteru nálezu (celé fragmenty nádob) objekt zjevně nebyl dokořen, jeho konečnou podobu však nelze podle dochovaných podkladů rekonstruovat. Výplň: a – středně ulehlá prachopisčitá hlína, tmavě šedohnědá. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: jáma sídlištní (?). Datování: en.nal? Obr. 3.

Patrně jen část výplně, 29. 11. 2000, č. př. 26/00/292.

Amfora/hrnec: část OH (6 zl.), p32, O1, obr. 9:9 a 27:6. – Část T (4 zl.), p32, k tvaru obr. 9:9, nejde přilepit. – 7 zl. T, p32, k tvaru obr. 9:9, nejdou přilepit.

Hrnc: část OS (12 zl.), p25 + p32, O9, Ø 240, ORN okrouhlý pupek pod okrajem, obr. 9:10 a 27:13. – Část T (4 zl.), p25 + p32, k tvaru obr. 9:10, nejde přilepit. – Část T (3 zl.), p25 + p32, k tvaru obr. 9:10, nejde přilepit. – 8 zl. T, p25 + p32, k tvaru obr. 9:10, nejdou přilepit.

Objekt 134

Prozkoumán v listopadu a prosinci r. 2000, postupně vybrán celý. Nepravidelně oválná jáma se svažitými stěnami a plochým dnem, rozměry 120 × 110 × 50 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopisčitá hlína, tmavě hnědošedá; b – středně ulehlá prachopisčitá hlína, tmavě okrová s nahodilými drobkami mazanice a uhlíků. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad. Obr. 3.

J polovina, 0–20 cm, 29. 11. 2000, č. př. 26/00/317–8, 5625.

Mísa kónická?: 1 zl. T, p2, ORN plochý oválný pupek, obr. 9:2 a 24:10.

Hrnc?: 1 zl. OH, p2, O10 úzký d'ubkovaný, en.bad?, obr. 9:1.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p21, O1. – Atypické: 9 zl. T, p2; 4 zl. T, p21.

Štípaná industrie: ústěp z křemence typu Bečov (? – neobvyklý černošedě kroupenatý vzhled), d. 35, š. 33, tl. 8, hm. 9 g, obr. 23:10.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

J polovina, 20–40 cm, 29. 11. 2000, č. př. 26/00/315–6, 354–5, 6072.

Džbán: 1 zl. PD, p21, D1, Ø ±60, obr. 9:6.

Džbán/koflík/čerpák: 1 zl. páskového ucha š. ? tl. 90, p21, ORN ucho na bocích lištovitě zesílené, obr. 9:3.

Čerpák?: 1 zl. OH s odlomeným páskovým uchem převyšujícím okraj, p21, O2, obr. 9:5.

Mísa oble kónická?: 1 zl. OH, p25, O2, Ø ±200.

Přeslen: 1 zl., p2, Ø 50, hm. 13 g, obr. 9:4.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p21, O3. – Dna: 1 zl. TD, p2, D2, Ø ±100; 1 zl. TD, p21, D2, Ø 80. – Atypické: 2 zl. T, p2; 4 zl. T, p21.

Kosti zvířecí: 2 sáčky.

Kameny: 1 sáček (nedochován).

J polovina, 40 cm – dno, 30. 11. 2000, č. př. 26/00/404–6.

Mazanice: 1 sáček (nedochován).

Malakofauna: 2 sáčky.

S polovina, 0–dno, 11. 12. 2000, č. př. 26/00/1260–1.

Tvar?: atypické: 2 zl. T, p2; 2 zl. T, p21.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Objekt 301

Prozkoumán z poloviny v prosinci r. 2000. Nepravidelně oválná jamka se svažitými stěnami a hrotitým dnem, rozměry 56 × 50 × 30 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopisčitá hlína, tmavě hnědošedá. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: kúlová jamka. Datování: en.bad? Obr. 3.

S polovina, 0–dno, 1. 12. 2000, č. př. 26/00/516–7.

Mísa se zataženým okrajem: část OD (9 zl.), p25, O1/D3, Ø okraje 100, Ø dna 70, ORN na lomu P/S ploše válečkovité ucho š. 15 tl. 8 (původně dvě?), obr. 9:7.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Objekt 305

Prozkoumán z poloviny v prosinci r. 2000. Nepravidelně okrouhlá jáma se svislými stěnami a plochým dnem, rozměry 90 × 90 × 30 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopisčitá hlína, tmavě hnědošedá. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad? Obr. 3.

JZ polovina, 0–dno, 1. 12. 2000, č. př. 26/00/524–5, 6078.

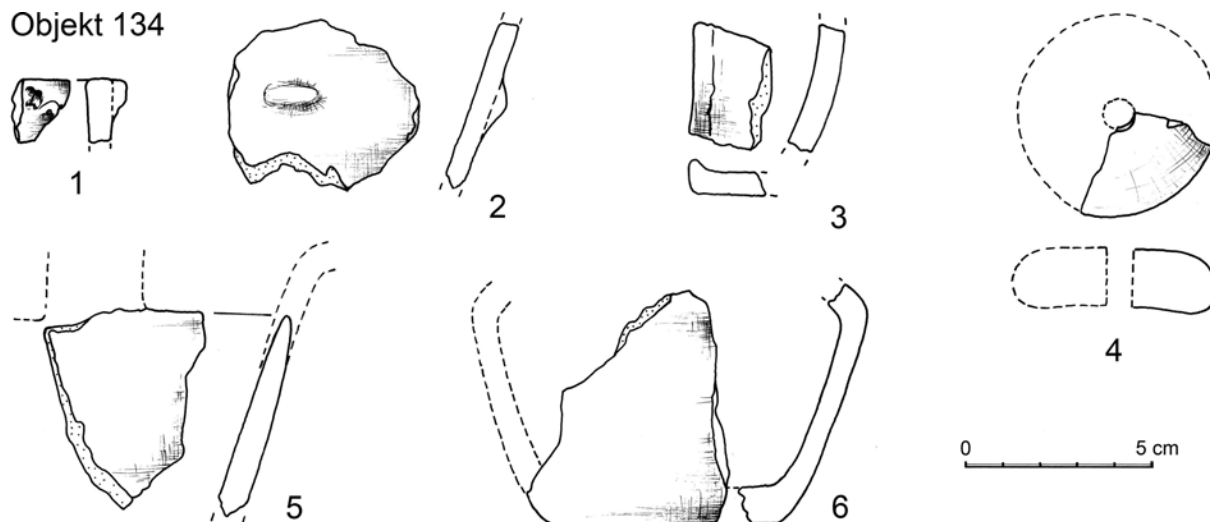
Hrnc: 1 zl. OH, p5 nevýrazný, O3, Ø ±200, obr. 9:8 a 27:5.

Tvar?: dna: 1 zl. TD, p2, D1; 1 zl. TD, p2, D2. – Atypické: 7 zl. T, p2; 3 zl. T, p21; 6 zl. T, p25; 8 zl. T, p32.

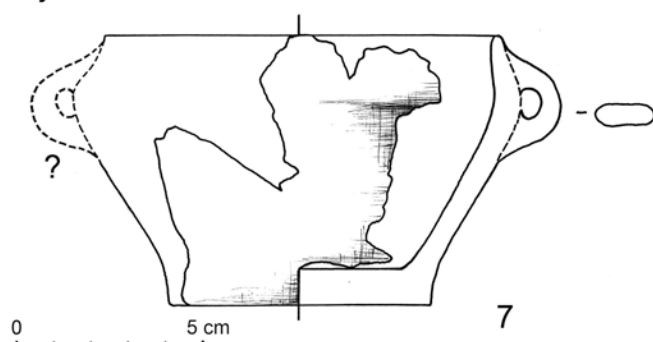
Broušená industrie: tyl sekerky s hrotitým týlem, asymetrického plankonvexního řezu, max. rozměr 53, hm. 22 g, (neolitická intruze?), obr. 22:1.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

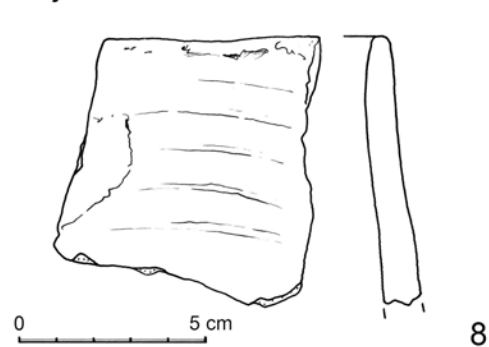
Objekt 134

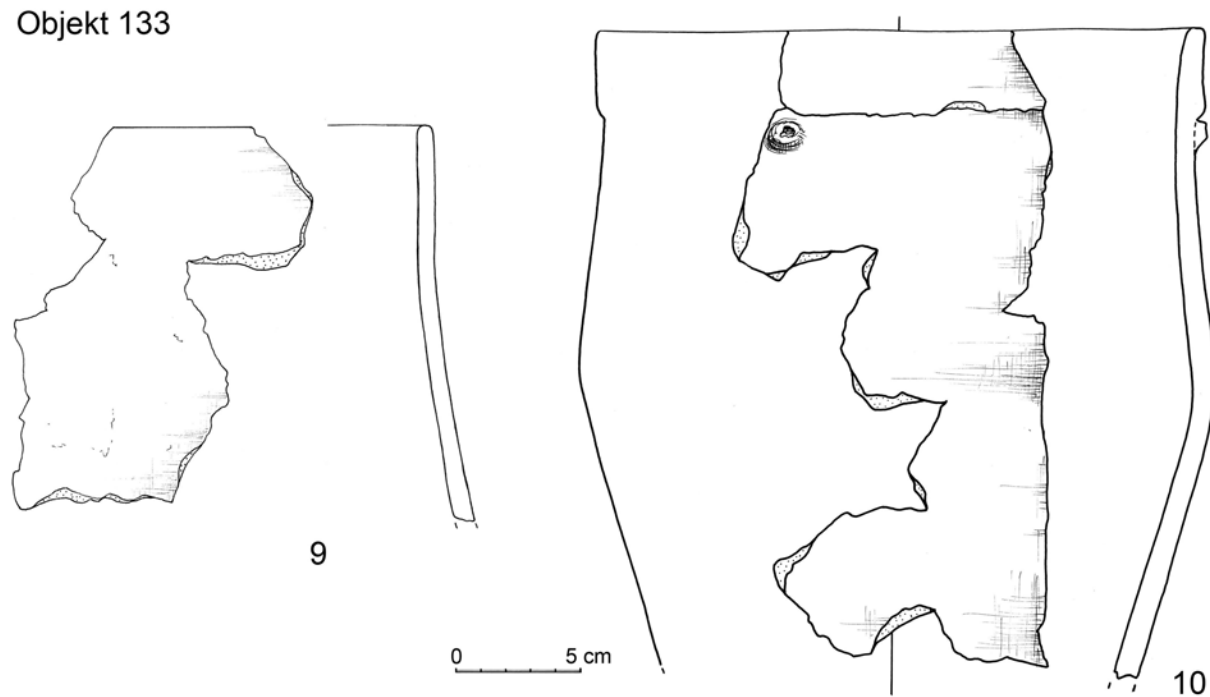
Objekt 301

Objekt 305

Objekt 133

Obr. 9. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 133 (en.nal?), 134 (en.bad), 301 (en.bad?) a 305 (en.bad?).
Měřítko 1:2 (1–8) a 1:3 (9–10). Zkratky viz kap. 3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hřůzová

Objekt 396

Prozkoumán v prosinci r. 2000, postupně vybrán celý. Nepravidelně okrouhlá jáma se svažitými stěnami a zvlněným dnem, rozměry 135 × 130 × 40 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopísčitá hlína, tmavě šedohnědá; b – středně ulehlá prachopísčitá hlína, světle okrová. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: silo, následně využité k rituálním účelům. Datování: en.bad. *Obr. 3.*

Začišťování povrchu, 3. 12. 2000, č. př. 26/00/1707-8.

Tvar?: dno: 1 zl. TD, p25, D3, Ø 120.

Kosti zvířecí: 1 sáček (nedochován).

SV polovina, ca 10–20 cm pod úrovní skrývky ve shluku, prosinec r. 2000, č. př. 26/00/5867-8.

Džbány: celý tvar (4 zl.) s převýšeným páskovým uchem š. 19 a tl 5, p21, O1/D4, Ø okraje 57, Ø dna 30, v. 75, ORN těsně nad lomem H/P pás vodorovných kanelur a pod ním na těle svislé kanelury, *obr. 10:4, 26:2 a 28:2.* – Celý tvar (4 zl.), p21, O2/D4, Ø okraje 70, Ø dna 20, v. 65, ORN na PS nepravidelně a ledabyly tři troj- až pětičetné svislé svazky subtilních kanelur, dvojnásobně prožlabené páskové ucho š. 25 a tl. 6, *obr. 10:3, 26:1 a 28:3.* – Třetí džbánek, dle fotodokumentace zřejmě nezdobený, se nedochoval, *obr. 28:1.*

SV polovina, 0–dno, 4.–7. 12. 2000, č. př. 26/00/595-8, 629-30, 752-4, 855-9, 6101.

Džbán: část HS (5 zl.), p20, ORN vodorovný pás kanelur těsně nad lomem H/P a pod ním plošně svislé kanelury, *obr. 11:1 a 25:10.*

Džbány/koflíky/čerpáky: 1 zl. páskového ucha š. 30 tl. 5, p21. – 1 zl. páskového ucha š. 27 tl. 5, p21.

Mísy s nálevkovitým ústím: 1 zl. OS, p21, O2, Ø 190, ORN na vnitřní straně hrdla svislé kanelury v metopách, *obr. 10:5 a 25:9.* – Část OD (5 zl.), p21 + p25, O2/D2, Ø okraje 130, Ø dna 45, *obr. 10:2.* – 1 zl. OS, p21 + p25, O2, patří k položce *obr. 10:2,* nejde přilepit.

Amfora: 1 zl. HP, p2, ORN dvě vodorovné oběžné nehtované lišty na rozhraní H/P, *obr. 11:2.*

Amfora bezuchá: část OP (14 zl.), p21, O3, Ø 280, ORN na rozhraní HP protáhle oválný rozeklaný pupek, část zl. ze Z poloviny, vrstvy 0–20, a dna téže půlky, *obr. 10:7 a 24:14.* – 1 zl. OH, p2, patří k položce *obr. 10:7,* nejde přilepit.

Hrnc: 1 zl. OH, p31, O3, ORN odlomený pupek těsně pod okrajem.

Tvar?: okraje: 1 zl. OH, p2, O1; 2 zl. OH, p2, O2; 1 zl. OH, p21, O3; 1 zl. OH, p25, O2. – Dno: 1 zl. TD, p21, D1, Ø 50. – Atypické: 1 zl. H, p21; 14 zl. T, p2; 4 zl. T, p20; 11 zl. T, p21; 1 zl. T, p25; 6 zl. T, p32.

Mazanice: 3 sáčky (nedochovány).

Broušená industrie: plochá sekerka nedbale vyhlazená (stopy přirozeného povrchu), tyl potlučený, v podélném řezu lehce asymetrická, d. 57, š. o. 36, š. t. 29, tl. max. 14, hm. 52 g, *obr. 22:2.*

Štípaná industrie: ústěp ze SGS s bilaterální mechanickou retuší, d. 30, š. 16, tl. 3, hm. 2 g, *obr. 23:1.* – Středová část čepelky ze SGS, d. 14, š. 10, tl. 2, hm. 1 g, *obr. 23:2.* – Čepelka bez terminální části, ze SGS, d. 33, š. 16, tl. 2, hm. 2 g, *obr. 23:3.*

Kosti zvířecí: 4 sáčky (nedochovány).

Intruze: 1 zdobený zl. T, p2 (ne.vyp).

JZ polovina, 0–20 cm, 8. 12. 2000, č. př. 26/00/945-7, 6063.

Mísa se zataženým okrajem: 1 zl. OS, p21, O1, *obr. 10:6.*

Tvar?: okraj: 2 zl. OH, p21, O2. – Dno: 1 zl. TD, p21, D2, Ø 30. – Atypické: 3 zl. H, p21; 4 zl. T, p2; 2 zl. T, p25.

Mazanice: 1 sáček (nedochován).

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Kostěná industrie: hrot ze žebra (?) velkého savce, s odlomenou špičkou, d. 88, *obr. 22:3.*

JZ polovina, dno, 9. 12. 2000, č. př. 26/00/978-80.

Džbán: část OD (9 zl.) s páskovým uchem š. 25 tl. 6, p21, D3 promáčklé, Ø okraje 85, Ø dna 35, v. 115, š. max. 105, ORN těsně nad rozhraním H/P dvoj- až trojčetný vodorovný kanelovaný pás, na PS svazky kanelur v metopách – celkem 5 svazků o 6–9 kanelurách; část zl. z JZ poloviny, vrstvy 0–20 cm, a SV poloviny, *obr. 11:3,* částečně možná jde o fragmenty patrné na *obr. 28:4.*

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p21, O2, ORN těsně pod okrajem dochovány dvě vodorovné kanelury, *obr. 10:1.* – Dno: 1 zl. TD, p2, D2, Ø 120. – Atypické: 3 zl. T, p2; 4 zl. T, p21; 1 zl. T, p25.

Mazanice: 1 sáček (nedochován).

Kosti zvířecí: 1 sáček (nedochován).

Objekt 438

Částečně prozkoumán v prosinci r. 2000, vybrána pouze JZ a SV čtvrtina. Půdorysně nepravidelný objekt s různě svažitými stěnami a zvlněným, schodovitě upravovaným dnem, rozměry 760 × 620 × 130 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopísčitá hlína, tmavě šedohnědá s nahodilými drobkami uhlíků a mazanice; b – středně ulehlá prachopísčitá hlína, světle šedohnědá s nahodilými drobkami uhlíků a mazanice; c – středně ulehlá prachopísčitá hlína, černošedá; d – středně ulehlá jílovitopísčitá hlína, světle okrová; e – středně ulehlá jílovitá hlína, tmavě okrová (ornice); f – středně ulehlá jílovitopísčitá hlína, tmavě okrová; g – středně ulehlá prachopísčitá hlína, světle šedohnědá, s 10% obsahem mazanice. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: hliník. Datování: en.bad/en.riv. *Obr. 4.*

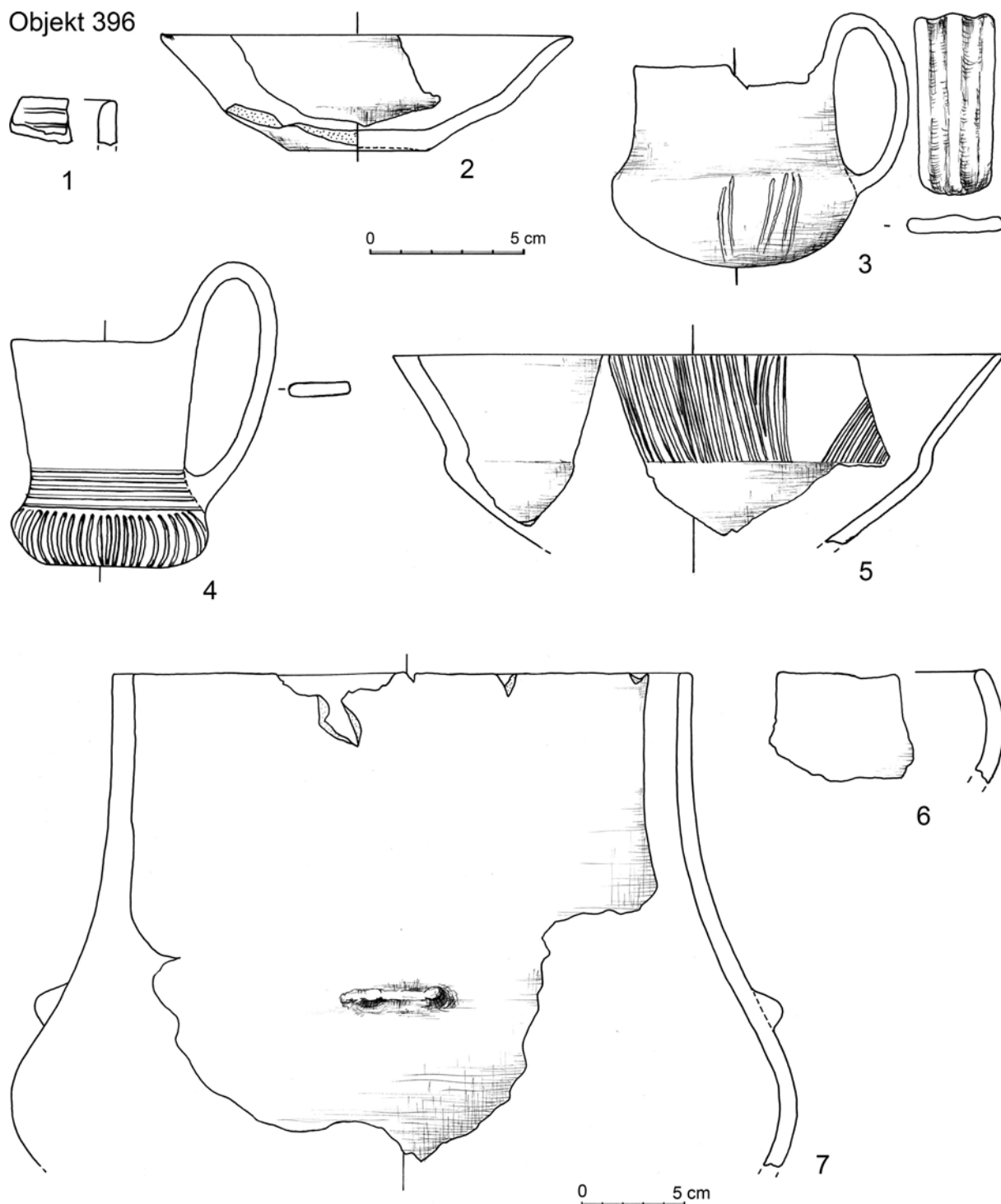
JZ čtvrtina, 0–dno, 5.–6. 12. 2000, č. př. 26/00/677-80, 764-7, 784-7, 833, 886-8.

Džbán/koflík/čerpák: 1 zl. páskového ucha š. 32 tl. 6, p21, *obr. 11:6.*

Koflík?: 1 zl. OH, p21, O2, Ø 100, *obr. 11:8.*

Mísy kónické: 1 zl. OS, p21, O2, ORN pod okrajem oválný horizontálně propíchnutý pupek, *obr. 11:10 a 24:7.* – 1 zl. OS, p21, O2, *obr. 11:9.*

Objekt 396

Obr. 10. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 396 (en.bad). Měřítko 1:2 (1–6) a 1:3 (7). Zkratky viz kap. 3.
Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

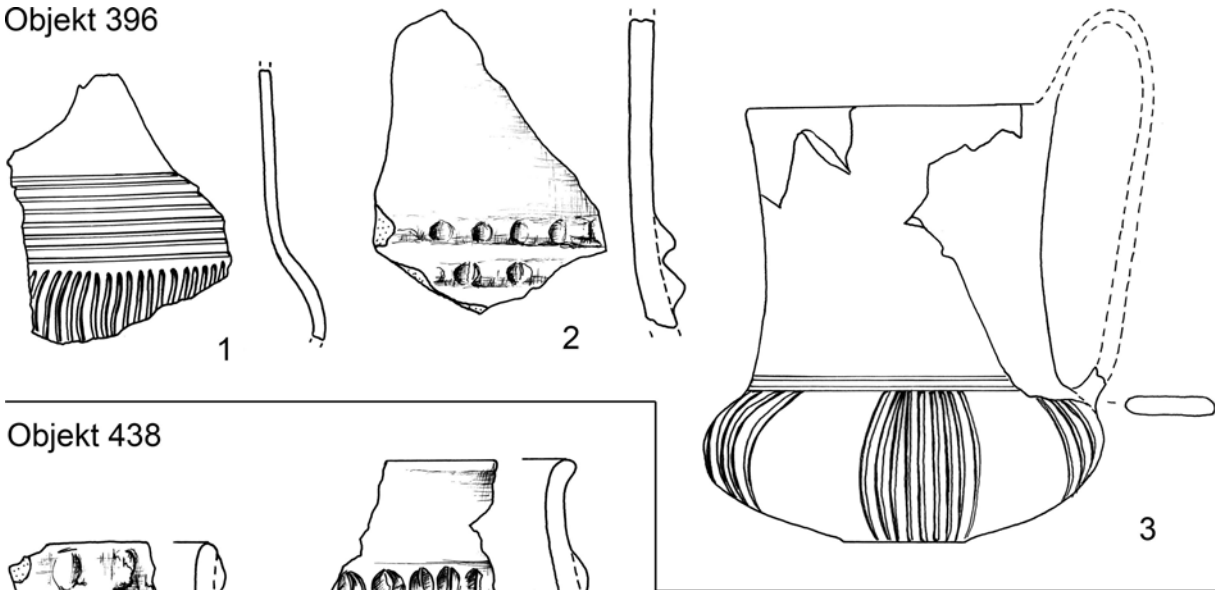
Mísa s nálevkovitým ústím: 1 zl. OS, p21, O2, obr. 11:12.

Amfora: 1 zl. P s páskovým uchem š. 57 tl. 12, p7, obr. 11:14 a 27:12.

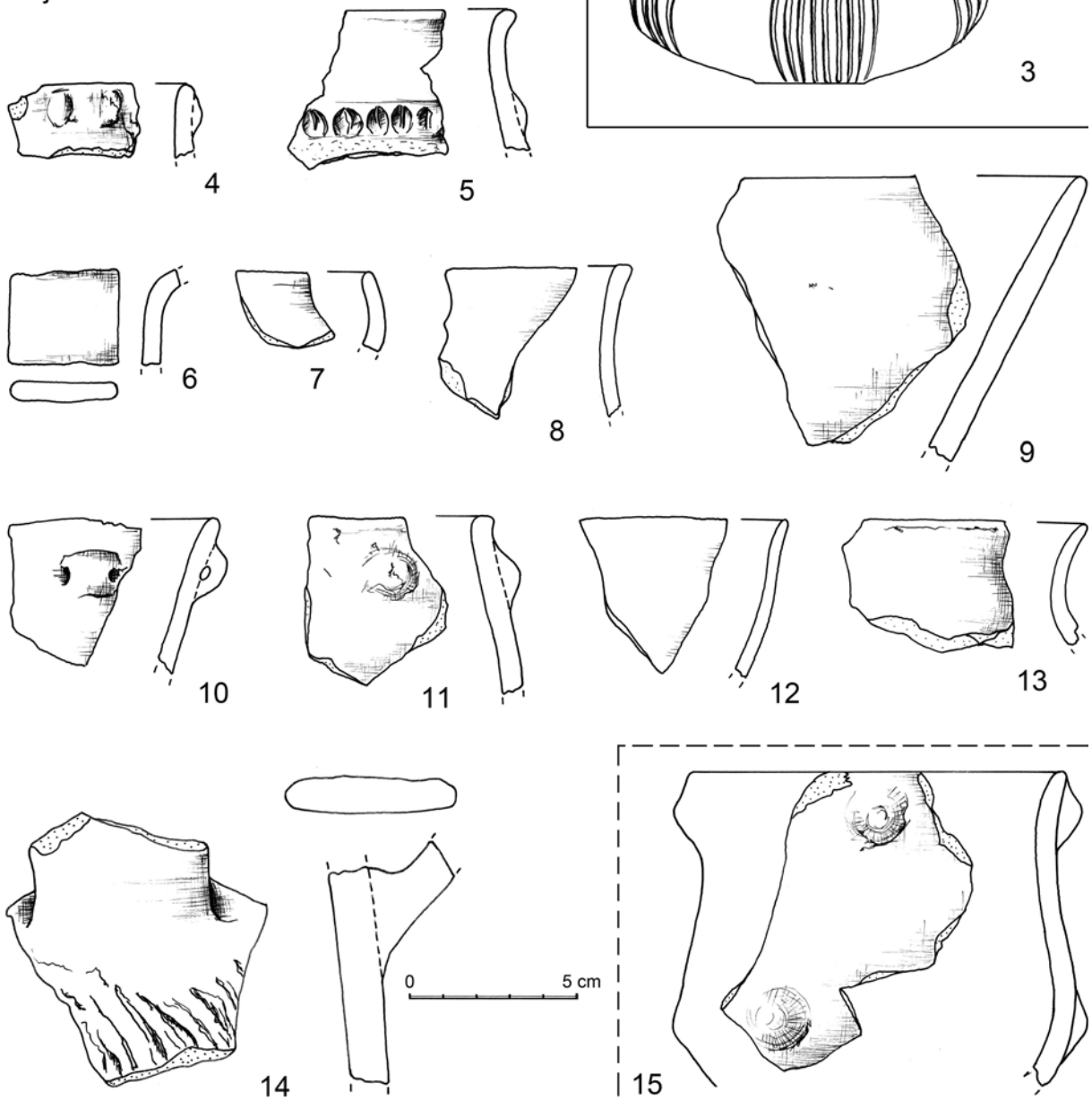
Hrnce: 1 zl. OH, p25, O2, ORN prstovaná lišta těsně pod okrajem, obr. 11:4 a 24:4. – Část OH (2 zl.), p21 + p7, O2, ORN prstovaná lišta na rozhraní H/P, obr. 11:5 a 24:3. – 1 zl. OH, p25, ORN plochý oválný pupík pod okrajem, obr. 11:11 a 24:11. – Část OH (2 zl.), p33, O3, Ø 220, obr. 12:10 a 27:11.

Tvar?: profilované: 1 zl. páskového ucha š. 26 tl. 7, p21; 1 zl. T s kořenem drobného páskového ucha (neměřitelného), p21; 1 zl. T, p21, ORN zploštělý okrouhlý pupík; 1 zl. T, p21, ORN oble kuželovitý pupík; 1 zl. T, p25, ORN kořen ucha či pupku; 1 zl. T, p33, ORN oble kuželovitý pupík; 1 zl. T, p33, obr. 27:9. – Okraje: 1 zl. OH, p21, O2, Ø 110, obr.

Objekt 396

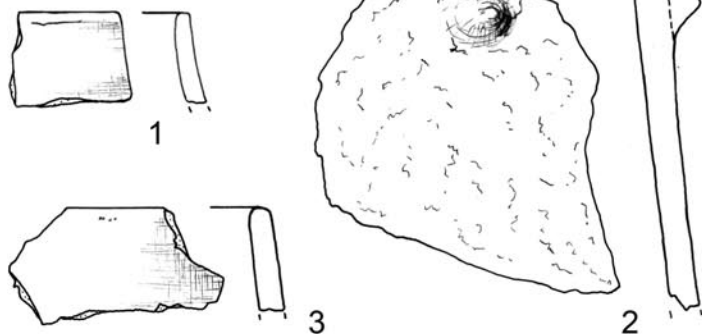

Objekt 438

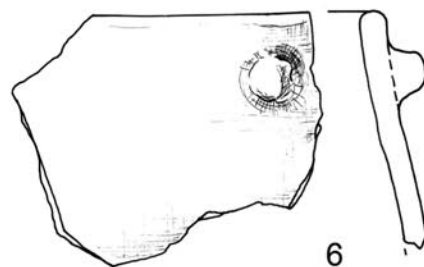

Obr. 11. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 396 (en.bad) a 438 (4, 6–13 en.bad; 5, 14 en.riv; 15 ne.vyp).
Měřítka 1:2. Zkratky viz kap. 3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hrůzová

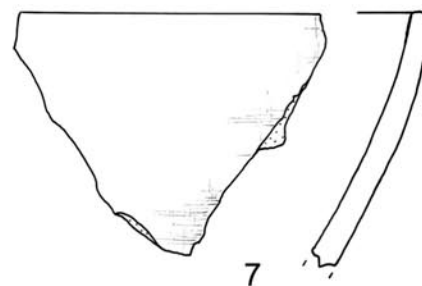
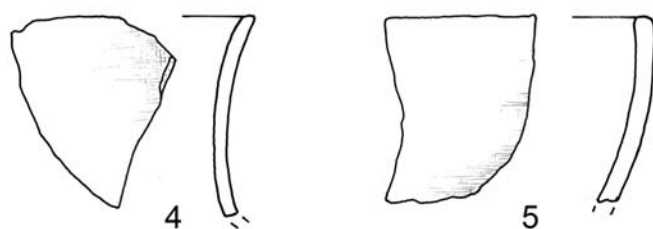
Objekt 925

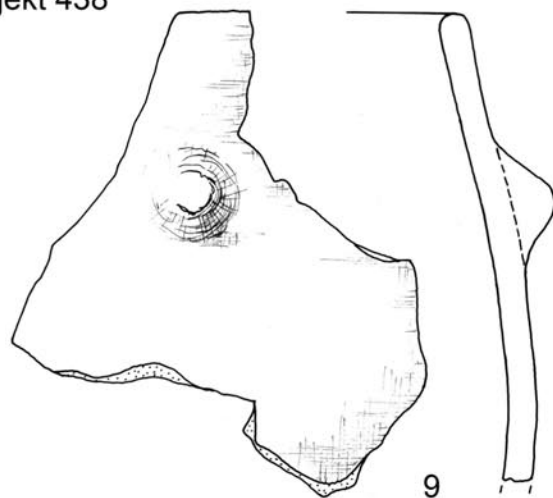
Objekt 527

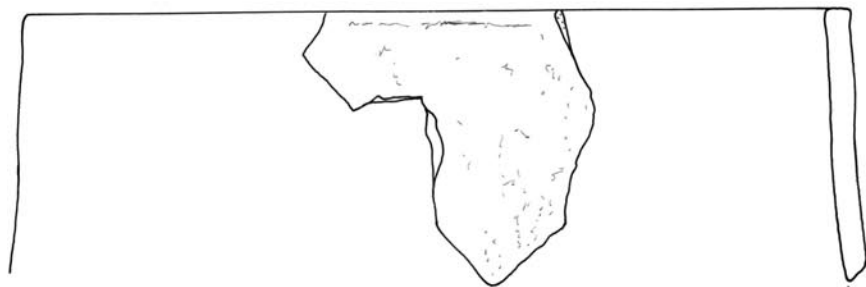
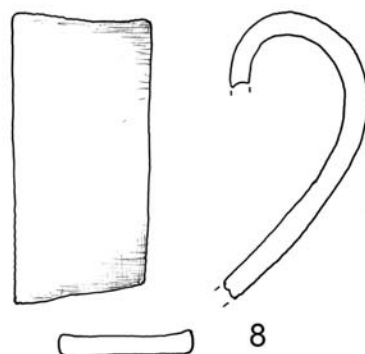
Objekt 123

Objekt 438

Objekt 1819

0 5 cm

10

Obr. 12. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 123 (en.bad?), 438 (en.bad?), 527 (en.bad?), 925 (en.nal?) a 1819 (en.bad). Měřítko 1:2. Zkratky viz kap. 3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

11:13; 2 zl. OH, p2, O2; 2 zl. OH, p2, O3, Ø ±200; 3 zl. OH, p2, O3; 3 zl. OH, p21, O1; 5 zl. OH, p21, O2; 1 zl. OH, p31, O3; 1 zl. OH, p33, O3. – Dna: 3 zl. D, p2, D0; 1 zl. TD, p21, D1, Ø 70; 1 zl. TD, p21, D1, Ø 90; 1 zl. TD, p21, D1; 1 zl. TD, p21, D2, Ø 60; 2 zl. TD, p21, D2. – Atypické: 22 zl. T, p2, většinou masivnější zlomky, patrně z jedné nádoby; 65 zl. T, p2; 1 zl. T, p20; 74 zl. T, p21; 2 zl. T, p25; 22 zl. T, p33; 7 zl. T, p7.

Mazanice: 15 deskovitých zl., zčásti silně omlětých, max. rozměr 50, hm. 170 g, občas s bíle zbarvenou vrstvičkou na lici (další čtyři sáčky mazanice nedochovány).

Štípaná industrie: úštěp ze SGS, d. 14, š. 14, tl. 2, hm. 1 g, obr. 23:4. – Retušovaný vrták ze SGS, d. 31, š. 9, tl. 5, hm. 2 g, obr. 23:16. – Přepálený úštěp, d. 22, š. 15, tl. 3, hm. 1 g, obr. 23:13.

Kosti zvířecí: 3 sáčky (další sáček nedochován).

Intruze: část OS poháru (3 zl.) s oble kuželovitými pupíky těsně pod okrajem a na rozhraní P/S, p21, O2, Ø 110, obr. 11:15 a 24:16; 1 silně omlětý zl. mísy na nožce, p2; 7 zdobených zl. T, p2; 2 nezdobené zl. T, p2 (vše ne.vyp).

SV čtvrtina, 0–dno, 5.–7. 12. 2000, č. př. 26/00/623–6, 700–3, 781–3, 821–2, 6103.

Mísa se zataženým okrajem: 1 zl. OS, p21, O2, obr. 11:7.

Hrnc: část OP (3 zl.), p2, O3, ORN oble kuželovitý pupík, obr. 12:9.

Tvar?: okraje: 1 zl. OH, p2, O3, Ø 90; 1 zl. OH, p20, O1. – Dna: 1 zl. TD, p2, D1; 1 zl. TD, p21, D1, Ø 40. – Atypické: část T (3 zl.), p2; 13 zl. T, p2; 1 zl. T, p20; 16 zl. T, p21; 1 zl. T, p33. – Jeden sáček s keramikou nedochován.

Mazanice: jeden zl. deskovitý a druhý, velký, s vyhlazeným lícem a otisky prutů, max. rozměr 110, hm. 130 g (další tři sáčky nedochovány).

Štípaná industrie: úštěp ze SGS, d. 23, š. 12, tl. 7, hm. 2 g, obr. 23:14. – Úštěp ze SGS, d. 31, š. 18, tl. 4, hm. 3 g, obr. 23:11. – Technický úštěp ze SGS, d. 18, š. 20, tl. 10, hm. 3 g, obr. 23:9. – Čepelka bez bazální části, ze SGS, d. 24, š. 15, tl. 5, hm. 2 g, obr. 23:12. – Bazální část čepelky ze SGS, d. 15, š. 16, tl. 5, hm. 2 g, obr. 23:5.

Kosti zvířecí: 2 sáčky (další nedochován).

Intruze: 1 zl. OH s oble kuželovitým pupíkem pod okrajem, p2, patrně k poháru obr. 11:15; 2 zdobené zl. OH, p2; 1 zl. PS se svisle protáhlým pupíkem na max. výduti, p2; 2 zdobené zl. T, p2 (vše ne.vyp). – 1 zl. T, p5 (bronz). – 1 tuhovaný zl. T (br.moh až br.sti).

Objekt 527

Prozkoumán z poloviny v prosinci r. 2000. Nepravidelně okrouhlá jamka se svažitými stěnami a plochým dnem, rozměry 60 × 60 × 16 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopisčitá hlína, tmavě šedohnědá; b – středně ulehlá prachopisčitá hlína, šedá s okrovými proplásky. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: kúlová jamka? Datování: en.bad? Obr. 3.

V polovina, 0–dno, 10. 12. 2000, č. př. 26/00/1044–8.

Mísa oble kónická: 1 zl. OS, p21, O3, Ø 210, obr. 12:7 a 27:1.

Hrnc: část OH (2 zl.), p21, O3, Ø ±300, ORN hrotitý pupík pod okrajem, obr. 12:6.

Tvar?: atypické: 1 zl. T, p2; 3 zl. T, p21.

Mazanice: 1 sáček (nedochován).

Štípaná industrie: terminální část retušované čepelky ze SGS, d. 23, š. 22, tl. 4, hm. 3 g, obr. 23:17.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Kameny: 1 sáček (nedochován).

Intruze: 1 zl. P se svisle protáhlým pupíkem, p2 (ne.vyp).

Objekt 814

Prozkoumán z poloviny v prosinci r. 2000. Nepravidelně oválná jáma se svažitými stěnami a plochým dnem, rozměry 95 × 90 × 28 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopisčitá hlína, tmavošedá; b – středně ulehlá prachopisčitá hlína, hnědošedá. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad. Obr. 3.

V polovina, 0–dno, 18. 12. 2000, č. př. 26/00/1779–80, 5639.

Mísa oble kónická: 1 zl. OS, p2 + p32, O1, Ø 190, obr. 15:7.

Amfora?: část OH (2 zl.), p21, O2, obr. 15:9 a 27:2.

Přeslen: 1 zl., p21, Ø 55, hm. 28 g, obr. 15:8.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p32, O3. – Dna: 1 zl. TD, p2, D1; 1 zl. D, p25, D0; 1 zl. TD, p32, D1, Ø 70. – Atypické: 9 zl. T, p2; 2 zl. T, p21; 1 zl. T, p25; 3 zl. T, p32.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Objekt 870

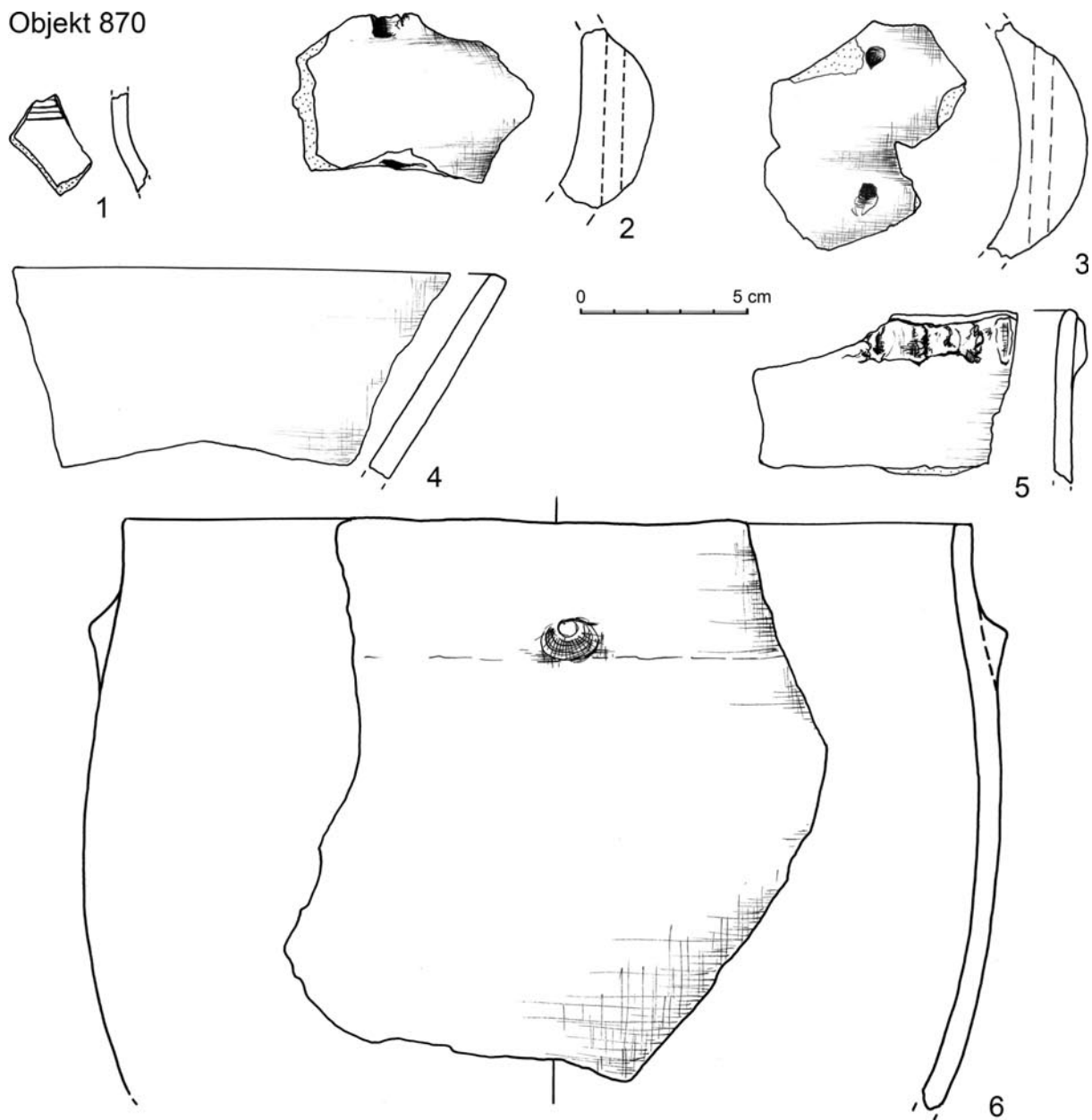
Prozkoumán v únoru a březnu r. 2001, postupně vybrán celý. Nepravidelně oválná jáma s kónicky se zahlubujícími stěnami a mělkým předstupněm (hl. 20 cm), rozměry 200 × 170 × 80 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopisčitá hlína, hnědočerná, četné kousky mazanice; b – středně ulehlá prachopisčitá hlína, tmavě šedohnědá, nahodilé kousky mazanice; c – propálená vrstva hlíny; d – ulehlá hlinitopisčitá hlína, okrová. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad. Obr. 3.

Z polovina, 0–dno, 14. 2. 2001, č. př. 26/00/2034–6, 2067–70.

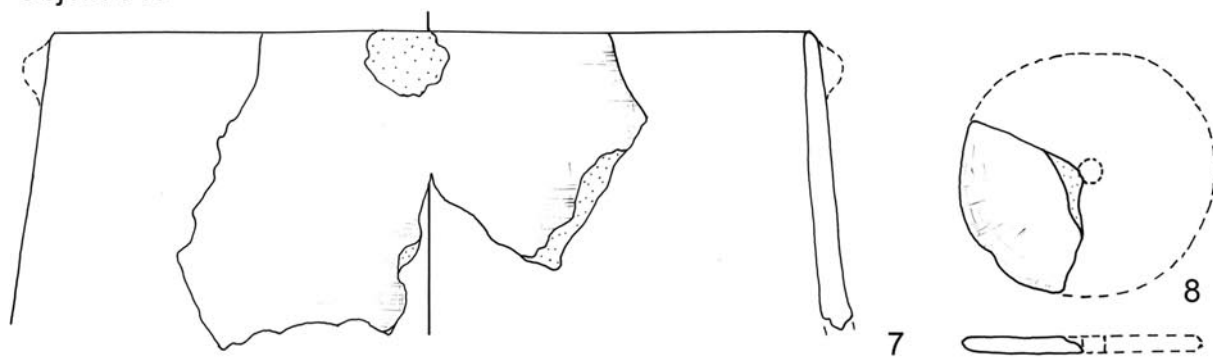
Džbán/koflík: 1 zl. HP, p21, ORN vodorovný svazek kanelur na rozhraní H/P, obr. 13:1.

Amfory závěsné: 1 zl. PS, p21, ORN svislé subkutánní ucho Ø otvoru 60, obr. 13:2 a 24:1. – Část PS (2 zl.), p21, ORN svislé subkutánní ucho Ø otvoru 60, obr. 13:3.

Objekt 870

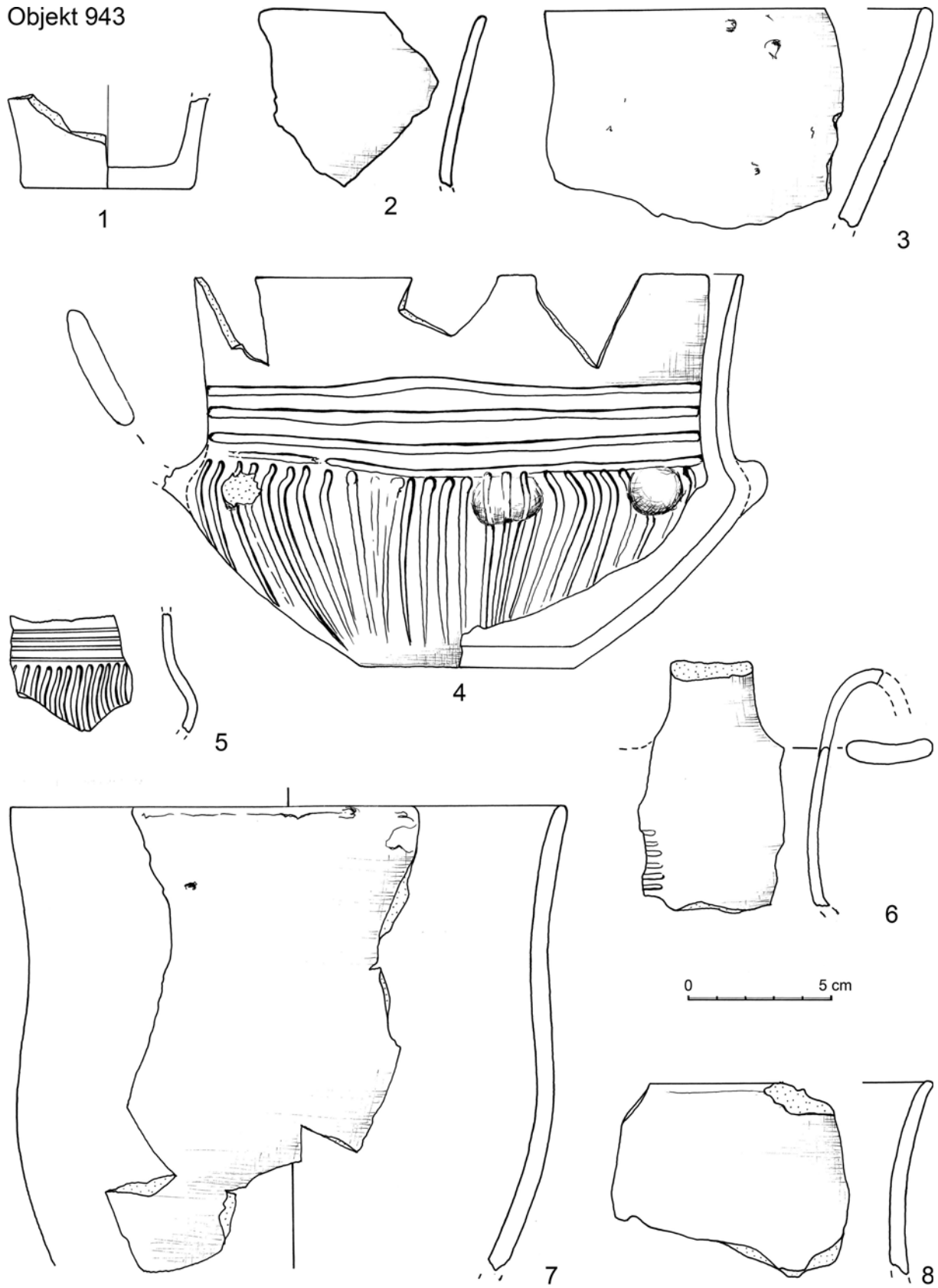

Objekt 943

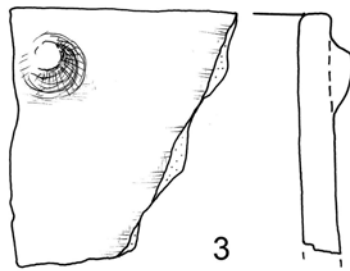
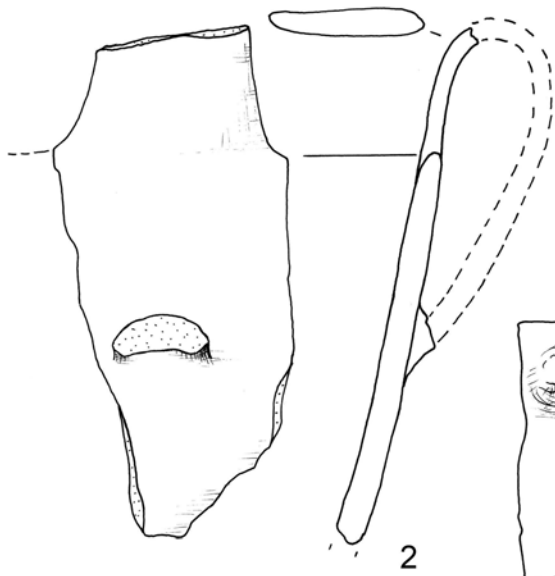
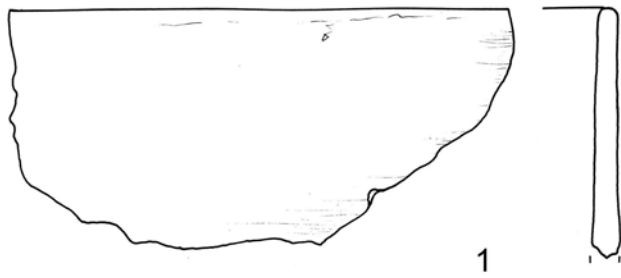
Obr. 13. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 870 (en.bad) a 943 (en.bad). Měřítko 1:2.
Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

Objekt 943

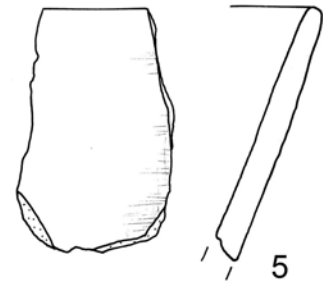
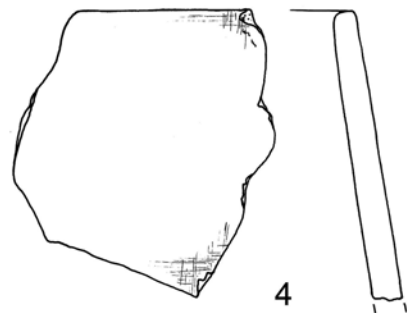

Obr. 14. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 943 (en.bad). Měřítko 1:2. Zkratky viz kap. 3.
Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

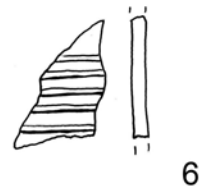
Objekt 943

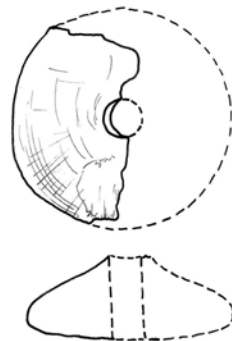
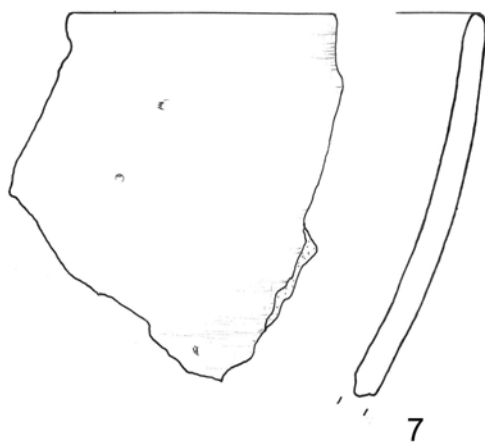
Objekt 999

Objekt 1563

Objekt 814

Obr. 15. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 814 (en.bad), 943 (en.bad), 999 (en.bad?) a 1563 (en.bad).
Měřítko 1:2. Zkratky viz kap. 3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

Tvar?: okraje: 1 zl. OH, p2, O1; 1 zl. OH, p32, O3. – Dna: 1 zl. TD, p2, D1, Ø 100; 1 zl. TD, p2, D1; 1 zl. TD, p21, D1, Ø 80; 1 zl. TD, p31, D1, Ø 120. – Atypické: 9 zl. T, p2; 6 zl. T, p21; 1 zl. T, p31.

Mazanice: 71 poréznych zl. s organickou příměsí, občas vyhlazený líc a otisky prutů a kulatiny o Ø ca 30–60, max. rozměr 180, hm. 2940 g.

Kosti zvířecí: 2 sáčky (nedochovány).

Intruze: 1 zdobený zl. OH, p2 (ne.vyp).

Z polovina, vrstva B, tj. při dně, 14. 2. 2001, č. př. 26/00/2076–7.

Hrnc: 1 zl. OH, p2, O2, Ø 170, ORN prstovaná lišta těsně pod okrajem, obr. 13:5 a 24:6.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p21, O1.

Mazanice: 23 poréznych zl. s organickou příměsí, občas vyhlazený líc a otisky prutů a kulatiny o Ø ca 30–60, max. rozměr 130, hm. 1290 g.

V polovina, 0–dno, 16. 3. 2001, č. př. 26/00/2687–9.

Mísa kónická: část OS (2 zl.), p21, O3, Ø 290, obr. 13:4.

Hrnc: 1 zl. OS, p21, O3, Ø 250, ORN hrotitý pupík na rozhraní H/P, obr. 13:6 a 24:13.

Mazanice: 1 sáček (nedochován).

Malakofauna: 1 sáček (nedochován).

Objekt 925

Prozkoumán v únoru a březnu r. 2001, postupně vybrán celý. Půdorysně nepravidelný objekt s různě svažitými stěnami a zvlněným dnem, rozměry 260 × 200 × 60 cm. Výplň: a – středně ulehlá prachopísčítá hlína, tmavě šedohnědá, četné kousky mazanice; b – středně ulehlá prachopísčítá hlína, šedá; c – středně ulehlá prachopísčítá hlína, okrová. Podloží: nevedeno. Funkční interpretace: jáma sídlištní. Datování: en.nal/en.bad. Obr. 6.

J polovina, 0–dno, 24. a 27. 2. 2001, č. př. 26/00/2335–6, 2386.

Hrnc?: 1 zl. HP, p31, ORN hrotitý pupík, obr. 12:2 a 27:10.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p25, O3, obr. 12:3. – Dna: 2 zl. TD, p2, D1, Ø 110; 1 zl. D, p25, D0. – Atypické: 11 zl. T, p2; 4 zl. T, p25; 5 zl. T, p32.

Makrolit: 1 zl. mlýnku s jednou prac plochou, max. rozměr 100, hm. 200 g.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

S polovina, 0–dno, 21. 3. 2001, č. př. 26/00/2881–3.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p2, O2, obr. 12:1. – Dna: 1 zl. TD, p2, D1; 1 zl. TD, p25, D1, Ø 120; část TD (2 zl.), p32, D3, Ø 90; 1 zl. TD, p32, D3, Ø 100.

Makrolit: 1 zl. mlýnku s jednou pracovní plochou, max. rozměr 50, hm. 85 g.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Objekt 943

Částečně prozkoumán v březnu r. 2001, vybrány pouze části 1, 4 a 5. Jáma nepravidelného půdorysu s různě svažitými a kónicky se zahlubujícími stěnami a schodovitým plochým dnem, rozměry 620 × 560 × 100 cm. Výplň: a – středně ulehlá hlinitopísčítá hlína, tmavě hnědošedá s četnými kousky mazanice; b – ulehlá prachopísčítá hlína, světle šedá s četnými kousky mazanice; c – ulehlá prachopísčítá hlína, tmavošedá; d – středně ulehlá hlinitopísčítá hlína, hnědá s četnými kousky mazanice; e – ulehlá prachopísčítá hlína, šedá s 50 % mazanice; f – ulehlá prachopísčítá hlína, světle šedá; g – středně ulehlá hlinitopísčítá hlína, hnědočerná; h – středně ulehlá hlinitopísčítá hlína, okrovo-hnědá, mramorovaná; i – středně ulehlá prachopísčítá hlína, okrová. Podloží: nevedeno. Funkční interpretace: hliník. Datování: en.bad. Obr. 5.

Začišťování povrchu, 16. 3. 2001, č. př. 26/00/2681–2.

Džbán: 1 zl. PS, p21, ORN vodorovný pás kanelur při lomu H/P a svislé/lehce šikmé kanelování na PS, obr. 14:5 a 25:11.

Tvar?: dno: 1 zl. D, p25, D0. – Atypické: 3 zl. T, p25.

Mazanice: 8 poréznych zl. s org. příměsí, občas vyhlazený líc a otisky prutů o Ø ca 30, max. rozměr 110, hm. 310 g.

Část 1, 0–dno, 7.–8. a 20. 3. 2001, č. př. 26/00/2454–6, 2464–6, 2843–5, 5631.

Džbány: 1 zl. OH s páskovým uchem š. 31 tl. 7, p21, O1, ORN vodorovný pás kanelur při lomu H/P, obr. 14:6. – 2 zl. OH, p21, O1, Ø 80.

Džbány/koflíky: 1 zl. OH, přepálený, O2, Ø ±150, obr. 14:2. – 1 zl. OH, p21, O2, Ø ±200, obr. 14:8. – Část HP (3 zl.), p21. – 1 zl. HP, p21.

Džbán/koflík/čerpák: 1 zl. páskového ucha š. 23 tl. 7, p21.

Mísa kónická: 1 zl. OS, p25, O1, Ø 270, obr. 14:3.

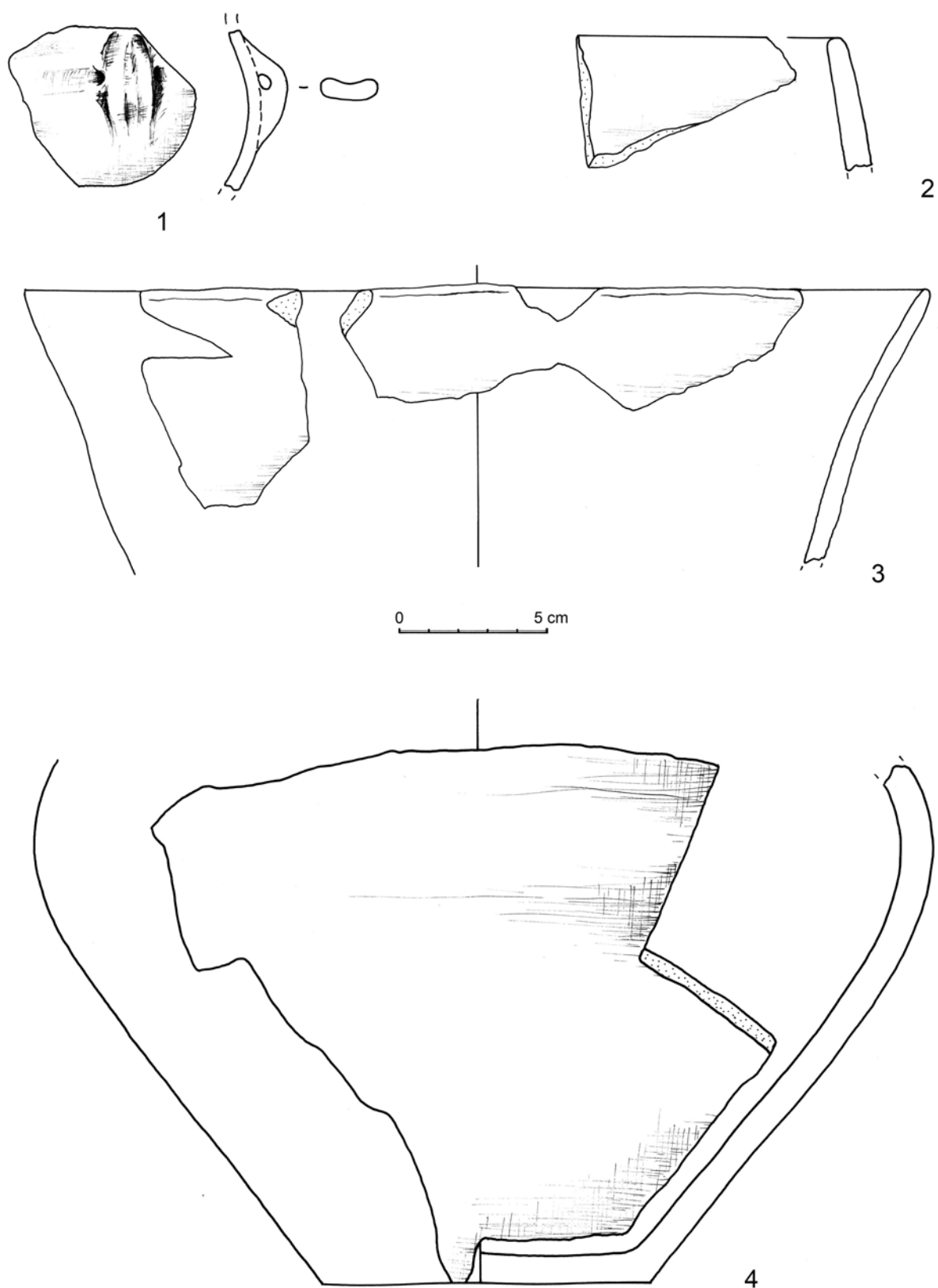
Amfora: 1 zl. páskového ucha š. 55 tl. 10, p21.

Hrnc: část OH (2 zl.), p25, O2, ORN těsně pod okrajem odlomený pupek, obr. 13:7. – Část OS (4 zl.), p9 nevýrazný, O1, Ø 190, obr. 14:7 a 27:4. – 1 zl. OH, p9, O1, k položce obr. 14:7. – 5 zl. T, p9 nevýrazný, 2 zl. z části 4, vše patrně k tvaru obr. 14:7. – 2 zl. T, p9 nevýrazný, patrně k položce obr. 14:7.

Přeslen/kolečko: 1 zl. T, p21, Ø 65, není zhotoveno druhotně ze střepe, obr. 13:8 a 24:2.

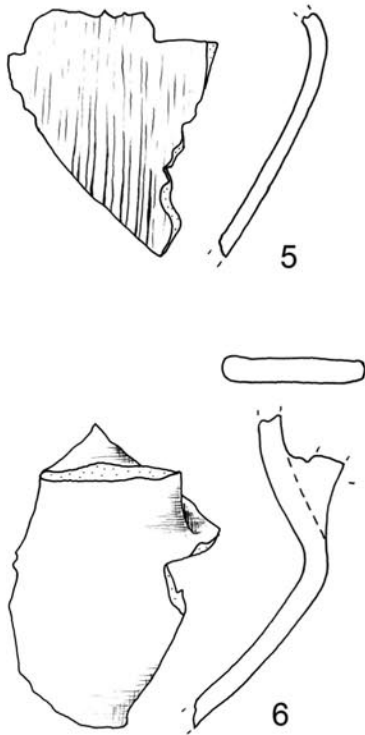
Tvar?: profilovaný: 1 zl. páskového ucha š. 28 tl. 9, p25; 1 zl. P s kořenem pupku/uha, p2. – Okraje: 1 zl. OH, p2, O1, Ø ±250; 2 zl. OH, p2, O1; 1 zl. OH, p2, O3, Ø 200; 2 zl. OH, p2, O3; 2 zl. OH, p21, O1; 1 zl. OH, p25, O3. – Atypické: 11 zl. T, p2; 14 zl. T, p21; 2 zl. T, p25; 2 zl. T, p31.

Objekt 999

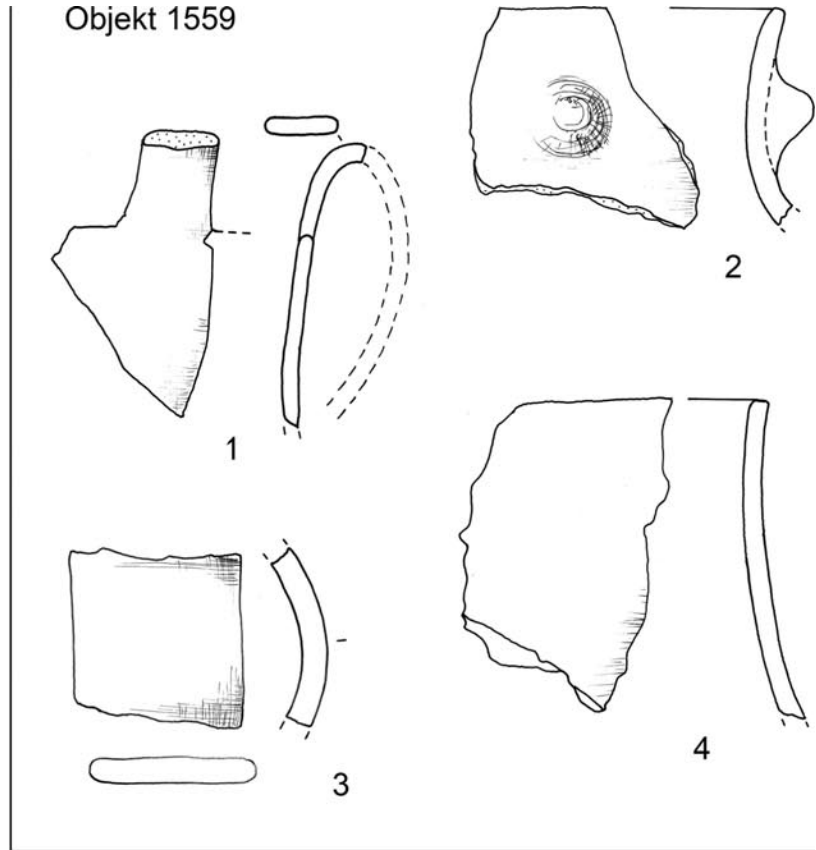

Obr. 16. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 999 (en.bad?). Měřítko 1:2. Zkratky viz kap. 3.
Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

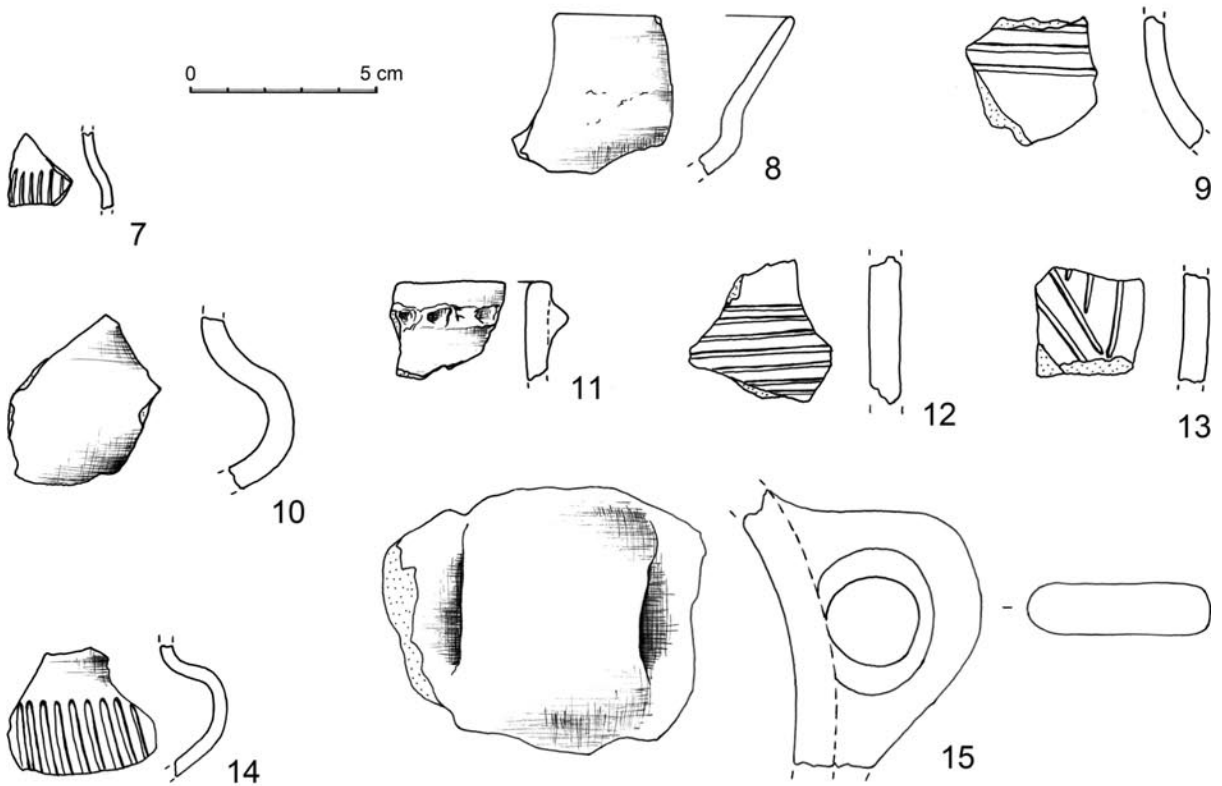
Intruze

Objekt 1559

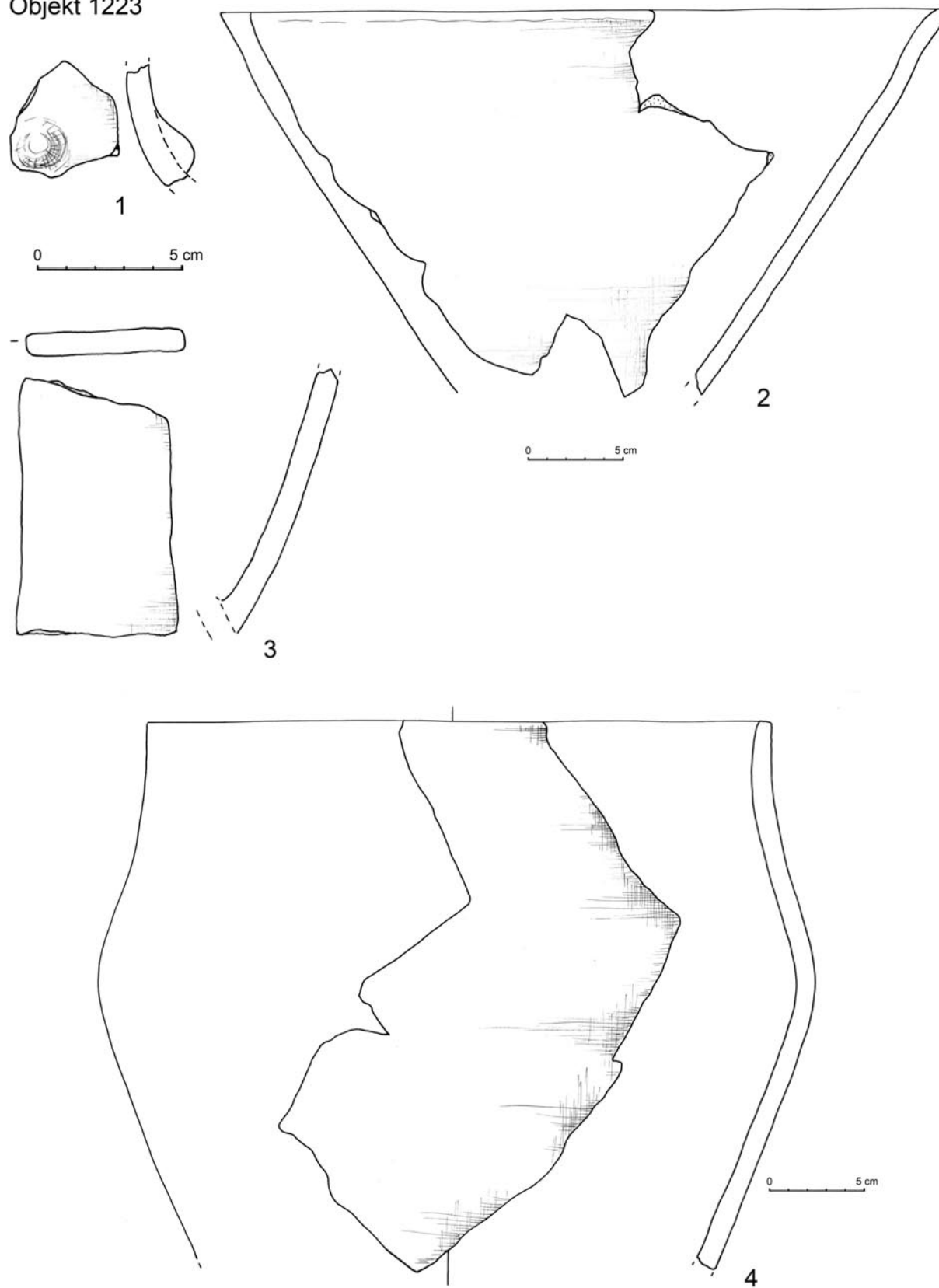

0 5 cm

Obr. 17. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 1559 (en.bad) a intruze en.bad/en.bad? z objektů jiného stáří.
Detailní informace k intruzím viz tab. 3. Měřítko 1:2. Zkratky viz kap. 3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

Objekt 1223

Obr. 18. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 1223 (en.bad). Měřítko 1:2 (1, 3) a 1:3 (2, 4). Zkratky viz kap. 3.
Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

Mazanice: 1 porézní zl., max. rozměr 80, 50 g (další čtyři sáčky s mazanicí nedochovány).
Kosti zvířecí: 2 sáčky (nedochovány).

Část 4, 0–dno, 7.–8., 10. a 20. 3. 2001, č. př. 26/00/2442–9, 2461–3, 2467, 2471, 2495–6, 2498–2500, 2873–4 a 6042.

Džbán/koflík: část H (2 zl.), p21, ORN vodorovný pás kanelur těsně nad lomem H/P.

Koflík: část OD (32 zl.), p21, O2, Ø okraje 195, Ø dna 75, ORN vodorovný pás kanelur těsně nad lomem H/P, na P/S svislé kanelury, na max. výduti celkem 6 vývalků, páskové ucho š. 45 tl. 10, ulomené, 4 zl. z části 1, obr. 14:4 a 26:3.

Čerpák: část OH (2 zl.) s páskovým uchem š. 41 tl. 9, p21, O2, obr. 15:2.

Hrnec: část OH (2 zl.), p21, O1, Ø 370, obr. 15:1.

Tvar?: profilovaný: 1 zl. T s odlomeným pupkem, p21. – Okraj: 1 zl. OP, p25, O1. – Dna: 1 zl. TD, p2, D1; 1 zl. TD, p31, D1. – Atypické: 8 zl. T, p2; 22 zl. T, p21; 1 zl. T, p25; 2 zl. T, p9 nevýrazný.

Mazanice: 3 porézní zl., max. rozměr 50, hm. 20 g (dalších 9 sáčků s mazanicí se nedochovalo).

Kosti zvířecí: 3 sáčky (nedochovány).

Kameny: odštěpek říčního zrnčového valounu, max. rozměr 35, hm. 9 g, pseudoartefakt. – Tři sáčky se zlomky a celými kusy valounů z říční terasy, nejsou artefakty.

Intruze: 1 zdobený zl. T, p2 (ne.vyp). – 1 zl. T, p5 (bronz?).

Část 5, 0–dno, 7.–8. a 20. 3. 2001, č. př. 26/00/2439–41, 2468–70, 2808–9, 6039.

Džbány/koflíky/čerpáky: 1 zl. páskového ucha š. 34 tl. 7, p21. – 1 zl. páskového ucha š. 42 tl. 11, p21.

Čerpáky?: 1 zl. TD, p21, D2, Ø 60, obr. 14:1. – 1 zl. TD, p21, D1, Ø 30.

Mísa oble kónická: 2 zl. OS, p2, O1.

Hrnec: část OH (2 zl.), p21, O3, ORN zaoblený kuželovitý pupek pod okrajem, obr. 15:3 a 24:12.

Tvar?: profilovaný: 1 zl. T s kořenem pupku/ucha, p21. – Okraje: 1 zl. OH, p2, O1, Ø ±300; 1 zl. OH, p2, O2; 2 zl. OH, p21, O3. – Dna: 1 zl. D, p2, D0; 1 zl. TD, p21, D2, Ø 60; 1 zl. TD, p25, D1. – Atypické: 11 zl. T, p2; 17 zl. T, p21; 3 zl. T, p25.

Mazanice: 2 sáčky (nedochovány).

Makrolit: 1 zl. pískovcového brousku se dvěma protilehlými pracovními plochami, max. rozměr 65, hm. 45 g.

Kosti zvířecí: 1 sáček (dva další nedochovány).

Intruze: 1 zdobený zl. T, p2 (ne.vyp).

Objekt 999

Prozkoumán v březnu r. 2001, postupně vybrán celý. Nepravidelně oválná jáma se svažitými i kónicky se zahlu-
 bujícími stěnami a mísovitým dnem, rozměry 165 × 135 × 70 cm. Výplň: bez popisu. Podloží: neuvedeno. Funkční
 interpretace: silo. Datování: en.bad? Obr. 3.

J polovina, 0–dno, 14. a 16. 3. 2001, č. př. 26/00/2628–30, 2730.

Mísa kónická: 1 zl. OS, p2, O1, obr. 15:5.

Amfory?: 1 zl. OH, p21, O3, Ø ±250, obr. 15:4. – 1 zl. OH, p2, O3, Ø 260, obr. 16:2. – Část PS (5 zl.), p21, Ø max. výduté
 ±300, 2 zl. ze S poloviny, obr. 16:4.

Tvar?: okraje: 4 zl. OH, p21, O3. – Dno: 1 zl. TD, p21, D2, Ø 90. – Atypické: 2 zl. T, p2; 16 zl. T, p21.

Mazanice: 1 porézní zl., max. rozměr 40, hm. 10 g (další sáček nedochován).

Kosti zvířecí: 2 sáčky.

S polovina, 0–dno, 21. a 23. 3. 2001, č. př. 26/00/2904–5, 2937–8.

Mísa kónická: část OH (4 zl.), p21, O1, Ø 300, 2 neslepené fragmenty po dvou střepech, 1 zl. z J poloviny, obr. 16:3.

Amfora: 1 zl. PS s propíchnutým uchem š. 18 tl. 9, p21, obr. 16:1 a 24:8.

Tvar?: dna: 1 zl. TD, p2, D1; 1 zl. TD, p21, D2, Ø 110. – Atypické: 3 zl. T, p2; 7 zl. T, p21.

Mazanice: 1 sáček (nedochován).

Kosti zvířecí: 1 sáček (nedochován).

Objekt 1223

Prozkoumán v dubnu r. 2001, postupně vybrán celý. Nepravidelně oválná jáma se svažitými stěnami a mísovitým
 dnem, ve kterém byla ca 20 cm zahlobena kúlová jáma (?) o průměru ca 35 cm, celkové rozměry 210 × 200 ×
 60/80 cm. Na SZ v superpozici s kúlovou jámou č. obj. 1283 (jejich vzájemný chronologický vztah nebyl v terénu
 vyřešen). Výplň: a – středně ulehlá prachopísčitá hlína, šedohnědá s četnými kousky mazanice; b – středně ulehlá
 prachopísčitá hlína, hnědočerná; c – středně ulehlá písčitá hlína, okrová. Podloží: neuvedeno. Funkční interpretace:
 jáma sídlištní. Datování: en.bad. Obr. 6.

J polovina, 0–dno, 10.–11.4. 2001, č. př. 26/00/3397–9, 3447–9.

Hrnec: část OS (3 zl.), p21, O3, Ø 320, 1 zl. ze S poloviny, obr. 18:4. – 1 zl. OH, p21, O3, patrně k položce obr. 18:4, nejde
 přilepit. – 7 zl. T, p21, patrně k položce obr. 18:4, nejdou přilepit.

Tvar?: dno: 1 zl. TD, p2, D2.

Mazanice: 2 sáčky (nedochovány).

Kosti zvířecí: 2 sáčky (nedochovány).

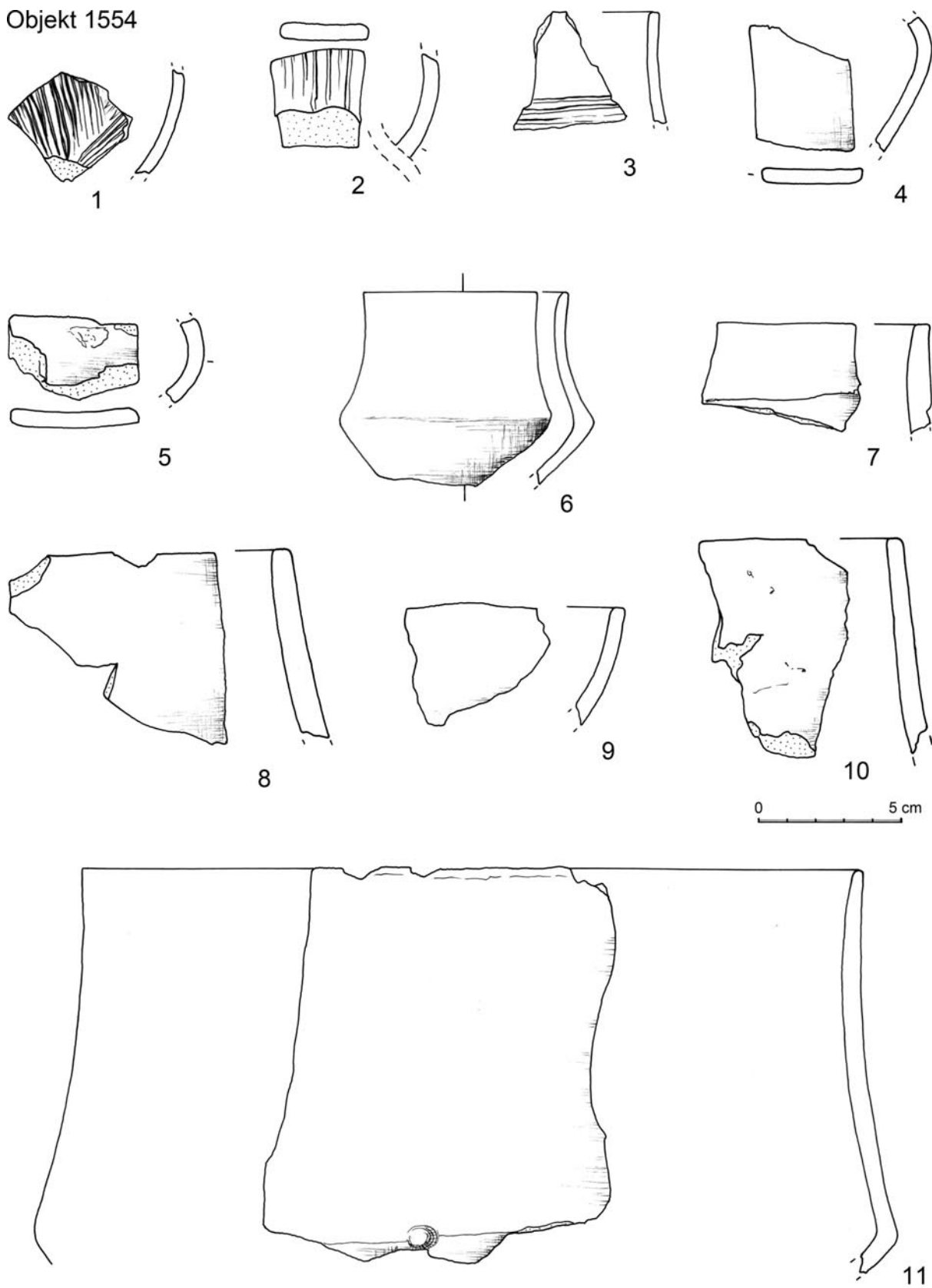
Intruze: 1 zl. T, p5 (bronz).

S polovina, 0–dno, 17.–18.4. 2001, č. př. 26/00/3500–2, 3520, 3575–6.

Džbán/koflík: 1 zl. páskového ucha š. 52 tl. 9, p21, obr. 18:3.

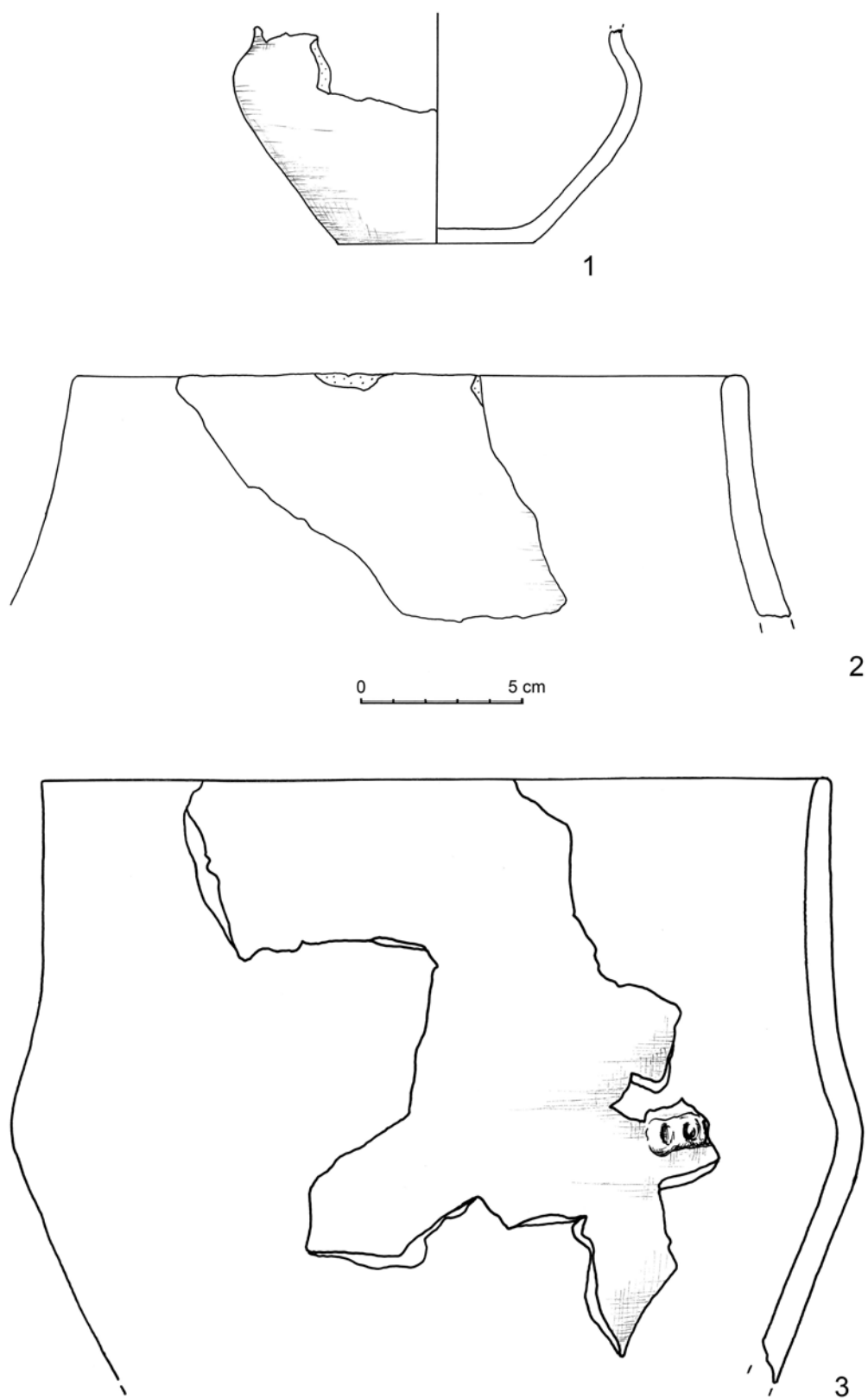
Mísa kónická: část OS (5 zl.), p21, O2, Ø 370, obr. 18:2.

Objekt 1554

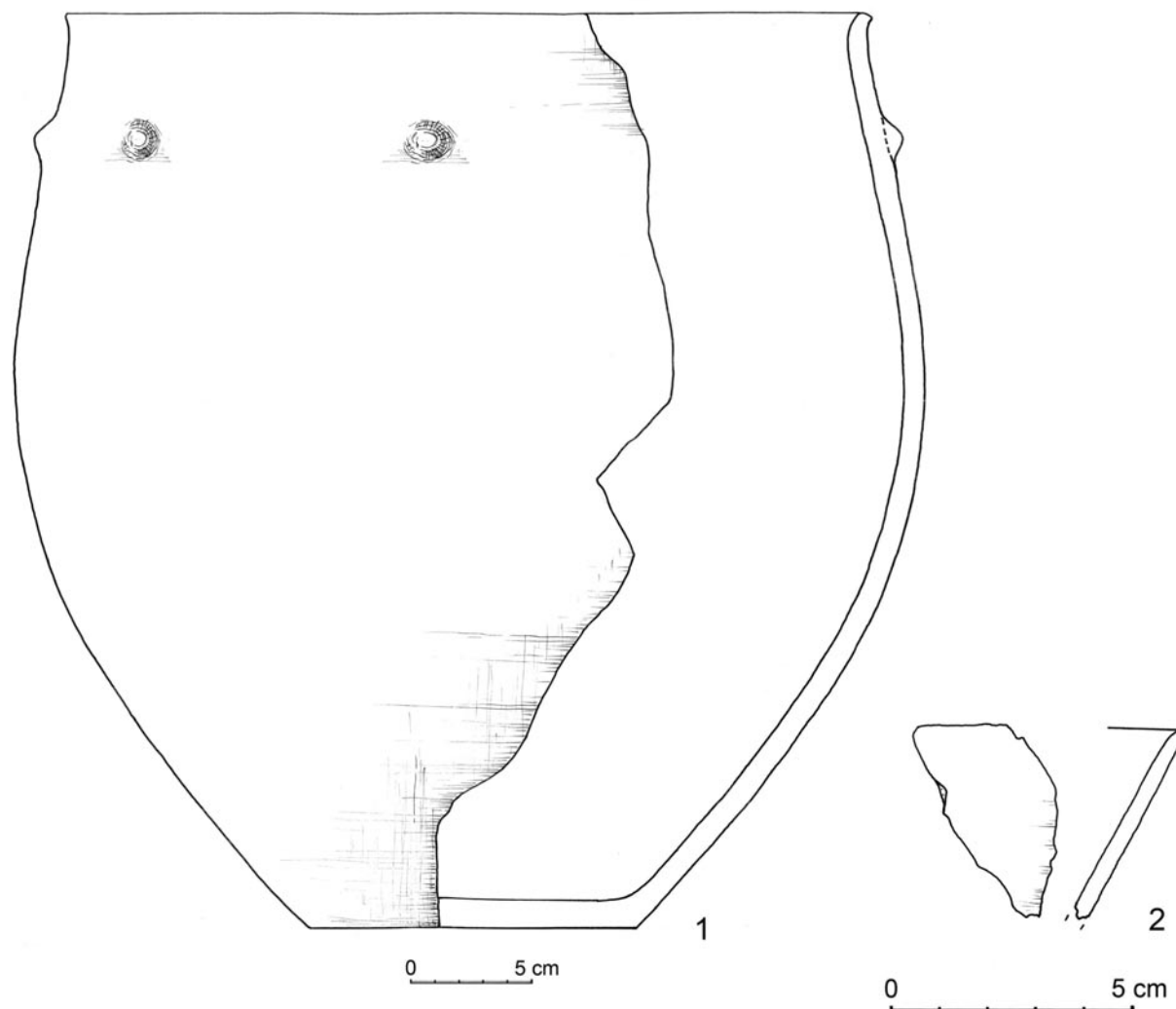
Obr. 19. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 1554 (en.bad). Měřítko 1:2. Zkratky viz kap. 3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

Objekt 1554

Obr. 20. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 1554 (en.bad). Měřítko 1:2. Zkratky viz kap. 3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hružová

Objekt 1564

Obr. 21. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Keramika z obj. 1564 (en.bad?). Měřítko 1:2 (2) a 1:3 (1). Zkratky viz kap. 3.
Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hrůzová

Hrniec: část OH (2 zl.), p21 lehce přepálený, O3, Ø ±450, patrně k položce obr. 18:4, nejde přilepit. – 3 zl. OH, p21, O3, patrně k položce obr. 18:4, nejdou přilepit, drobné zl. – 23 zl. T, částečně lehce přepálených, p21, patrně k položce obr. 18:4, nejdou přilepit.

Toar?: profilovaný: 1 zl. HP, p21, ORN oble kuželovitý pupík těsně pod lomem HP, obr. 18:1. – Okraj: 1 zl. OH, p21, O2.

Mazanice: 3 sáčky (nedochovány).

Štípaná industrie: úštěp ze SGS, d. 41, š. 29, tl. 9, hm. 11 g, obr. 23:20.

Objekt 1554

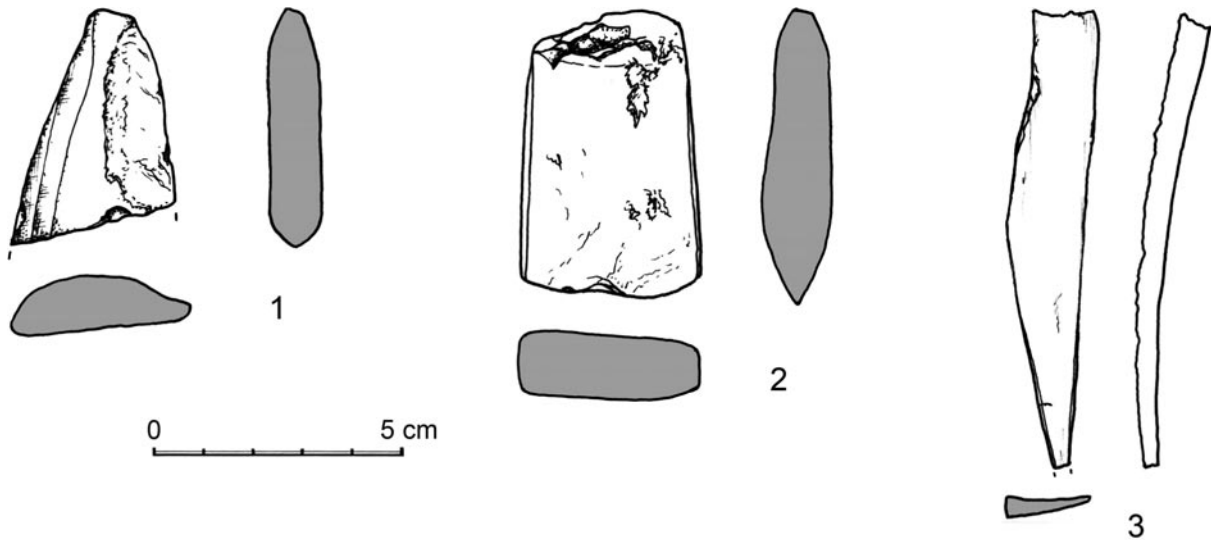
Prozkoumán v únoru r. 2004, postupně vybrán celý. Nepravidelně okrouhlá jáma, která se směrem k mírně mísovitému dnu hruškovitě rozšiřuje, rozměry 120 × 115 × 85 cm. Výplň: a – tmavohnědá písčitojílovitá hlína, středně ulehlá, četné drobnky mazanice; b – světle hnědá písčitojílovitá hlína promíchaná z 20 % okrovou; c – tmavě šedo-hnědá písčitojílovitá hlína, středně ulehlá, nahodile drobnky mazanice a uhlíků; d – mazanicová vrstva; e – žlutý jíl; f – černá uhlíkatá vrstva s 20 % mazanice. Podloží: g – okrová písčitojílovitá hlína, středně ulehlá; h – šedo-hnědá písčitojílovitá hlína. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad. Obr. 6.

JZ polovina, 0–dno, 11. 2. 2004, č. př. 28/03/5448, 5452–3.

Džbány/koflíky: 1 zl. S, p21, ORN úzké subtilní kanelury uspořádané do vlčích zubů, obr. 19:1 a 25:8. – 1 zl. HS, p2. – 1 zl. OH, p21, O2, Ø ±100.

Džbán/koflík/čerpák: 1 zl. páskového ucha š. 34 tl. 5, p21, obr. 19:4.

Amfory?: část OH (2 zl.), p21, O1, Ø ±200, obr. 19:8. – 1 zl. páskového ucha š. 44 tl. 6, p21, silně slídnatý materiál, obr. 19:5. – 1 zl. OH, p21, O3, silně slídnatý materiál, obr. 19:10.

Obr. 22. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Broušená (1–2) a kostěná (3) industrie z objektů kultury badenské. 1 obj. 305, 2–3 obj. 396. Měřítka 2:3. Kreslila A. Sosnová, upravila B. Hrůzová

Hrnc: 1 zl. OH, p25, O9, intruze en.nal?, obr. 19:7 a 24:5.

Tvar?: okraje: 2 zl. OH, p2, O3. – Dna: 1 zl. TD, p2, D2; 1 zl. TD, p25, D1, Ø 110. – Atypické: 17 zl. T, p2; 2 zl. T, p21; 2 zl. T, p25.

Mazanice: 10 hutnějších písčitých zl. s vyhlazeným lícem, max. rozměr 90, hm. 170 g.

Makrolity: 1 zl. brousku se dvěma nasedajícími pracovními plochami, z jemnozrného pískovce, max. rozměr 190, hm. 620 g. – 1 zl. brousku s jednou pracovní plochou, z jemnozrného pískovce, max. rozměr 140, hm. 340 g. – 1 zl. brousku či odpad z jeho výroby, z jemnozrného pískovce, max. rozměr 180, hm. 825 g. – 1 zl. mlýnku s jednou pracovní plochou, z hrubozrného slepence, max. rozměr 170, hm. 945 g.

JZ polovina, dno, 12. 2. 2004, č. př. 28/03/5430–2.

Koflík: 1 zl. OH, p21, O1, ORN pás vodorovných kanelur při lomu H/P, obr. 19:3.

Mísa kalotovitá?: 1 zl. OS, p21, O2, obr. 19:9.

Amfora?: 1 zl. OH, p21, O3, Ø 210, obr. 20:2.

Tvar?: profilovaný: 1 zl. T s kořenem neměřitelného ucha, p25. – Okraj: 1 zl. OH, p21, O3. – Dno: část TD (5 zl.), p2, D1, Ø 100. – Atypické: 6 zl. T, p2; 2 zl. T, p21; 2 zl. T, p25; 1 zl. T, p32.

Mazanice: 4 porézní zl., občas otisky prutů Ø 30 a rovných prvků, max. rozměr 60, hm. 100 g.

Kameny: 1 sáček, skartován (šlo o zl. a celé valouny z terasy, bez pracovních stop či opracování).

SV polovina, 0–30 cm, 13. 2. 2004, č. př. 28/03/5415–7.

Džbán: část HD (5 zl.), p21, D1, Ø 60, obr. 20:1.

Koflík?: část OS (3 zl.), p21, O3, Ø 220, ORN na max. výduti drobný okrouhlý pupík, obr. 19:11.

Tvar?: atypické: 3 zl. T, p2; 2 zl. T, p32; 2 zl. T, p9.

Mazanice: ca 40 porézních zl., občas otisky prutů Ø 30 a rovných prvků, max. rozměr 60, hm. 340 g.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

SV polovina, 30 cm – dno, 16. 2. 2004, č. př. 28/03/5454–5, 5462–4.

Džbán/koflík: 1 zl. páskového ucha š. 32 tl. 6, p21, ORN svislé mělké kanelury, obr. 19:2 a 25:3.

Koflík: 1 zl. OS, p21, O2, Ø 70, obr. 19:6.

Hrnc: část OS (10 zl.), p32, O2, Ø 240, ORN na max. výduti oválný trojdílný rozeklaný výčnělek, 1 zl. z JZ poloviny, obr. 20:3 a 27:8. – 1 zl. PS, p32, Ø 240, ORN oválný rozeklaný výčnělek na lomu H/S, nelze přilepit. – 1 zl. OH, p32, O2, Ø 240, nelze přilepit. – 4 zl. OH, p32, O2, Ø 240, z JZ poloviny, dna, nejdou přilepit (vše k položce obr. 20:3).

Tvar?: okraje: 1 zl. OH, p2, O1; 1 zl. OH, p2, O3. – Dno: 1 zl. TD, p25, D1, Ø 120. – Atypické: 4 zl. T, p2; 3 zl. T, p25; 5 zl. T, p32.

Mazanice: 8 porézních zl., občas otisky prutů Ø 30 a rovných prvků, max. rozměr 70, hm. 380 g.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

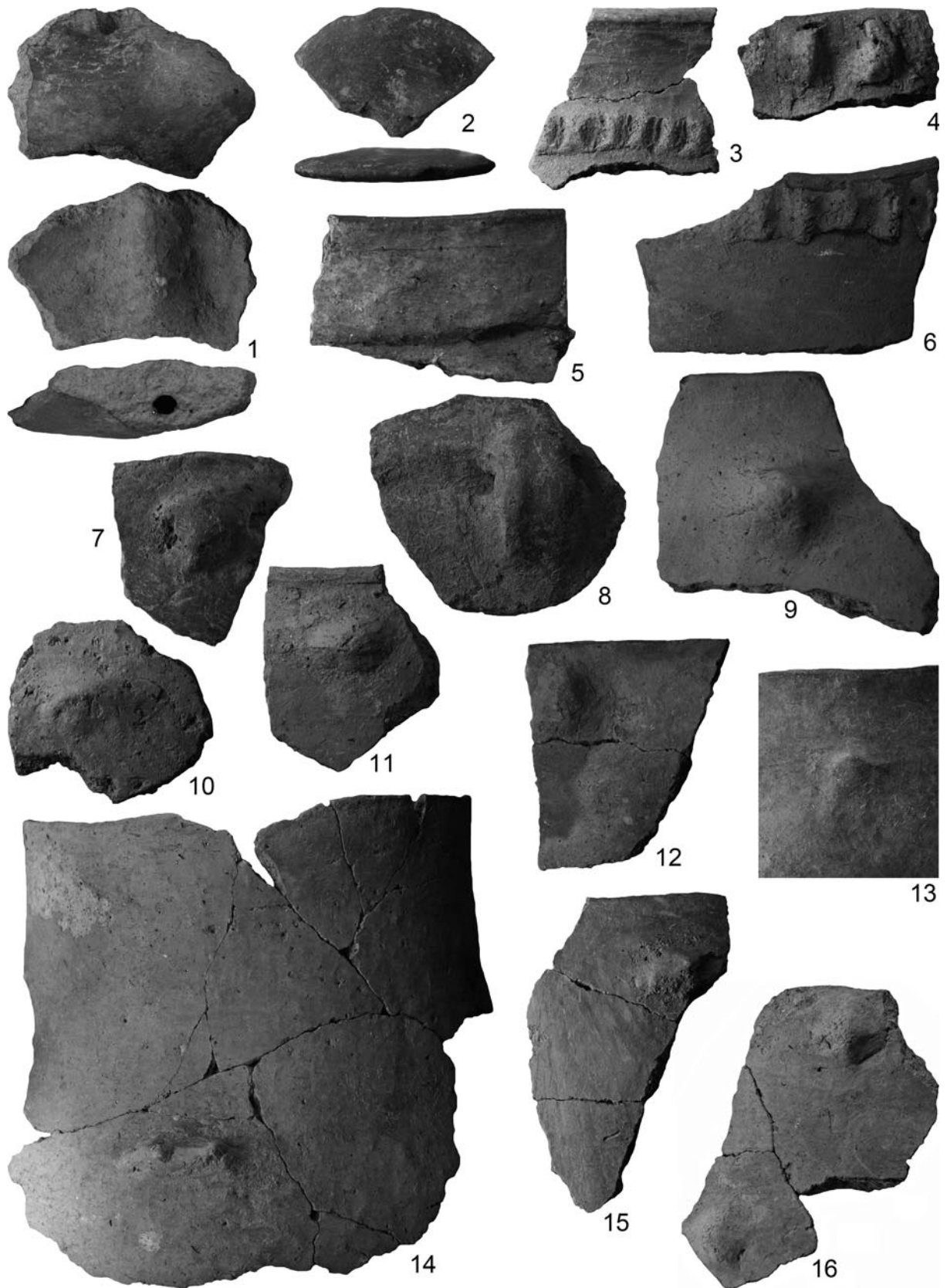
Kameny: 1 sáček, skartován (šlo o zl. a celé valouny z terasy, bez pracovních stop či opracování).

Objekt 1559

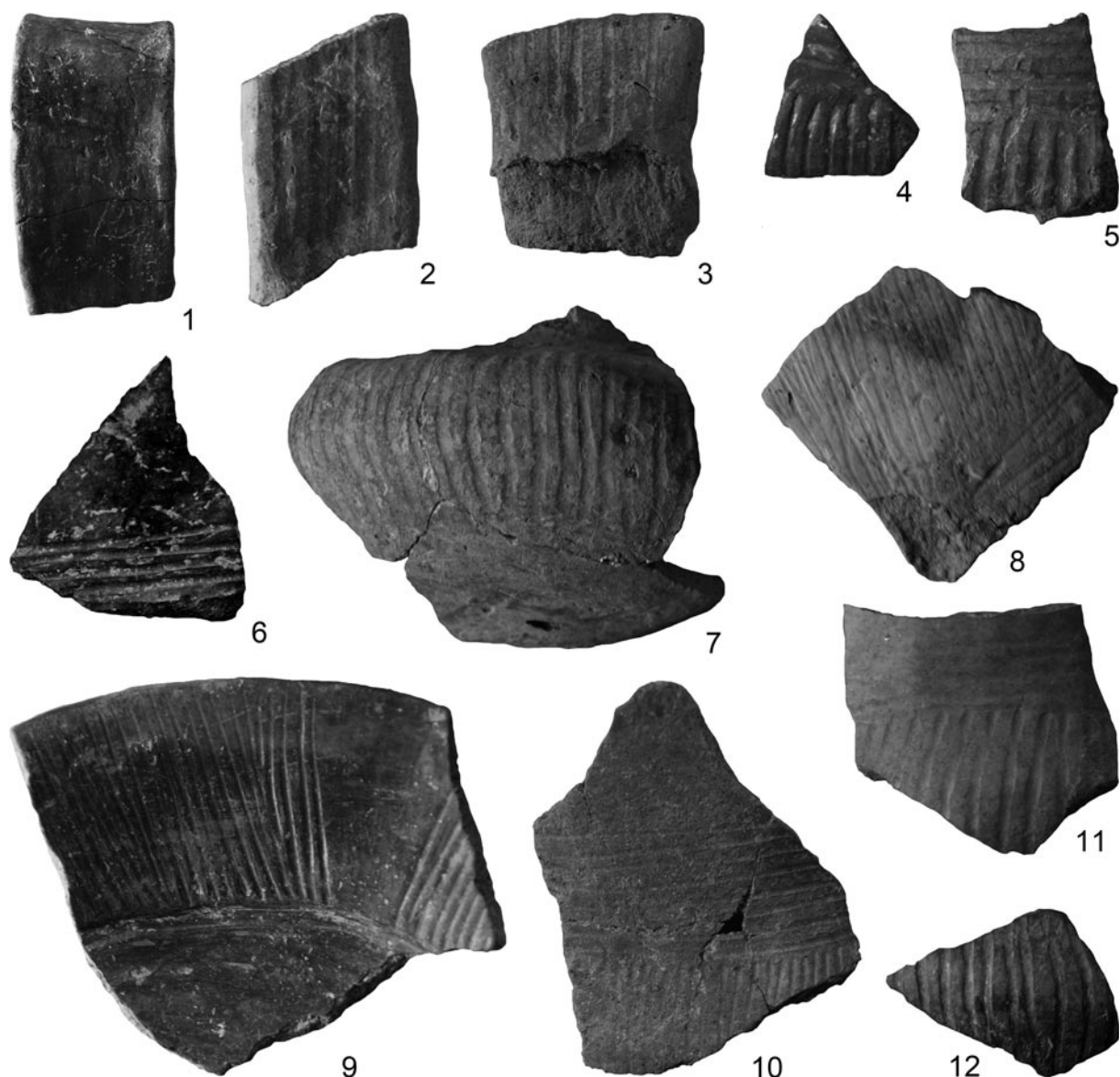
Prozkoumán v únoru r. 2004, postupně vybrán celý. Nepravdělně okrouhlá jáma s kónicky se zahlubujícími stěnami a plochým dnem, rozměry 110 × 105 × 45 cm. Výplň: a – černá jílovitá hlína, středně ulehlá, s 5 % mazanických drobků; b – hnědá písčitojílovitá hlína, středně ulehlá. Podloží: c – hnědookrová písčitojílovitá hlína, středně ulehlá; d – okrová písčitojílovitá hlína, středně ulehlá. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad. Obr. 6.

Obr. 23. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Štípaná industrie z obj. 26 (6, 8, 15; en.bad?), 126 (7; en.bad), 134 (10; en.bad), 396 (1–3; en.bad), 438 (4–5, 9, 11–14, 16; en.bad/en.riv), 527 (17; en.bad?), 1223 (20; en.bad) a 1564 (18–19; en.bad?). Zkratky viz kap. 3, podrobnosti viz tab. 4. Měřítka 1:1. Kreslil M. Popelka, upravila B. Hrušzová

Obr. 24. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Příklady plastické výzdoby na keramice k. badenské (1, 4, 6–15), nálevkovitých pohárů? (5), řivnáčské (3) a s vypíchanou keramikou (16) a keramické kolečko/přeslen k. badenské (2). Zlomky pocházejí z obj. 46 (15), 134 (10), 396 (14), 438 (3-4, 7, 11, 16), 870 (1, 6, 13), 943 (2, 12), 999 (8), 1554 (5) a 1559 (9). Různá měřítka. Foto M. Dobeš, upravila B. Hružová

Obr. 25. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Příklady kanelování na keramice k. badenské z obj. 15 (2, 5), 126 (6–7, 12), 396 (9–10), 449 (4), 943 (11) a 1554 (3, 8) a převýšené ucho těžce kultury z obj. 1819 (1). Různá měřítka.

Foto M. Dobeš, upravila B. Hružová

SZ polovina, 0–20 cm, 12. 2. 2004, č. př. 28/03/5394–5.

Tvar?: atypické: 8 zl. T, p2; 7 zl. T, p32.

Mazanice: ca 20 porézních zl., občas otisky prutů Ø 30 a rovných prvků, max. rozměr 50, hm. 190 g.

SZ polovina, 20 cm – dno, 13. 2. 2004, č. př. 28/03/5405–6.

Džbán/koflík/čerpák: část OH (2 zl.) s převýšeným páskovým uchem š. 23 a tl. 7, p21, O2, obr. 17:1.

Tvar?: profilované: 1 zl. páskového ucha š. 22 tl. 6, p21; 1 zl. HS, p21; 1 zl. T, p25, ORN oválný pupek. – Dna: část TD (2 zl.), p2, D2, Ø 110; 3 zl. TD, p25, D1. – Atypické: 21 zl. T, p2; 1 zl. T, p21; 1 zl. T, p25; 12 zl. T, p32.

Mazanice: 2 porézní zl., max. rozměr 70, hm. 30 g.

JV polovina, 0–dno, 16.–17. 2. 2004, č. př. 28/03/5407–8, 5412.

Džbán/koflík/čerpák: 1 zl. páskového ucha š. 46 tl. 8, p21, obr. 17:3.

Hrnce?: 1 zl. OH, p2, O2, ORN oble kuželovitý pupek pod okrajem, obr. 17:2 a 24:9. – Část OH (2 zl.), p7? – náznak slámování, O3/O10, Ø 200, obr. 17:4.

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p2, O3, Ø 200. – Atypické: 5 zl. T, p2; 12 zl. T, p32.

Mazanice: 2 porézní zl. s vyhlazeným lícem, max. rozměr 60, hm. 30 g.

Obr. 26. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Stolní keramika k. badenské z obj. 396 (1–2) a 943 (3). Různá měřítka.
Foto M. Dobeš, upravila B. Hružová

Objekt 1563

Prozkoumán v únoru r. 2004, postupně vybrán celý. Nepravidelně okrouhlá jamka se svažitými stěnami a plochým dnem, rozměry 55 × 50 × 8 cm. Výplň: a – hnědá jílovitá hlína, středně ulehlá, 10 % drobků mazanice. Podloží: b – světle okrovohnědá jílovitá hlína, středně ulehlá. Funkční interpretace: kúlová jamka. Datování: en.bad? *Obr. 6.*

S polovina, 0–dno, 16. 2. 2004, č. př. 28/03/5798–9.

Tvar?: atypický: 1 zl. T, p2.

Mazanice: 8 amorfních porézních zl., max. rozměr 70, hm. 130 g.

J polovina, 0–dno, 19. 2. 2004, č. př. 28/03/5409–10.

Džbán/koflík: 1 zl. H, p2, ORN vodorovný svazek kanelur těsně nad lomem H/P, obr. 15:6.

Mazanice: 5 amorfních porézních zl., max. rozměr 50, hm. 40 g.

Objekt 1564

Prozkoumán v únoru r. 2004, postupně vybrán celý. Nepravidelně obdélná jáma se zaoblenými rohy, svažitými stěnami a plochým dnem, rozměry 120 × 105 × 24 cm. Výplň: a – tmavohnědá písčitojílovitá hlína, středně ulehlá, z 20 % promíchaná okrovou. Podloží: b – hnědookrová písčitojílovitá hlína, středně ulehlá; c – okrová písčitojílovitá hlína. Funkční interpretace: silo? Datování: en.bad? *Obr. 6.*

Začišťování povrchu, 18. 2. 2004, č. př. 28/03/5437–42.

Amfora?: 1 zl. P s páskovým uchem š. 37 tl. 10, p2, materiálově bronz?

Tvar?: okraj: 1 zl. OH, p2, O1. – Dno: 3 zl. TD, p25, D2. – Atypické: 3 zl. T, p2; 1 zl. T, p20.

Mazanice: ca 20 amorfních porézních zl., max. rozměr 40, hm. 90 g.

Kosti zvířecí: 1 sáček.

Malakofauna: 1 sáček.

Štípaná industrie: 1 úštěp z křemene (artefakt?), d. 46, š. 38, tl. 20, hm. 42 g.

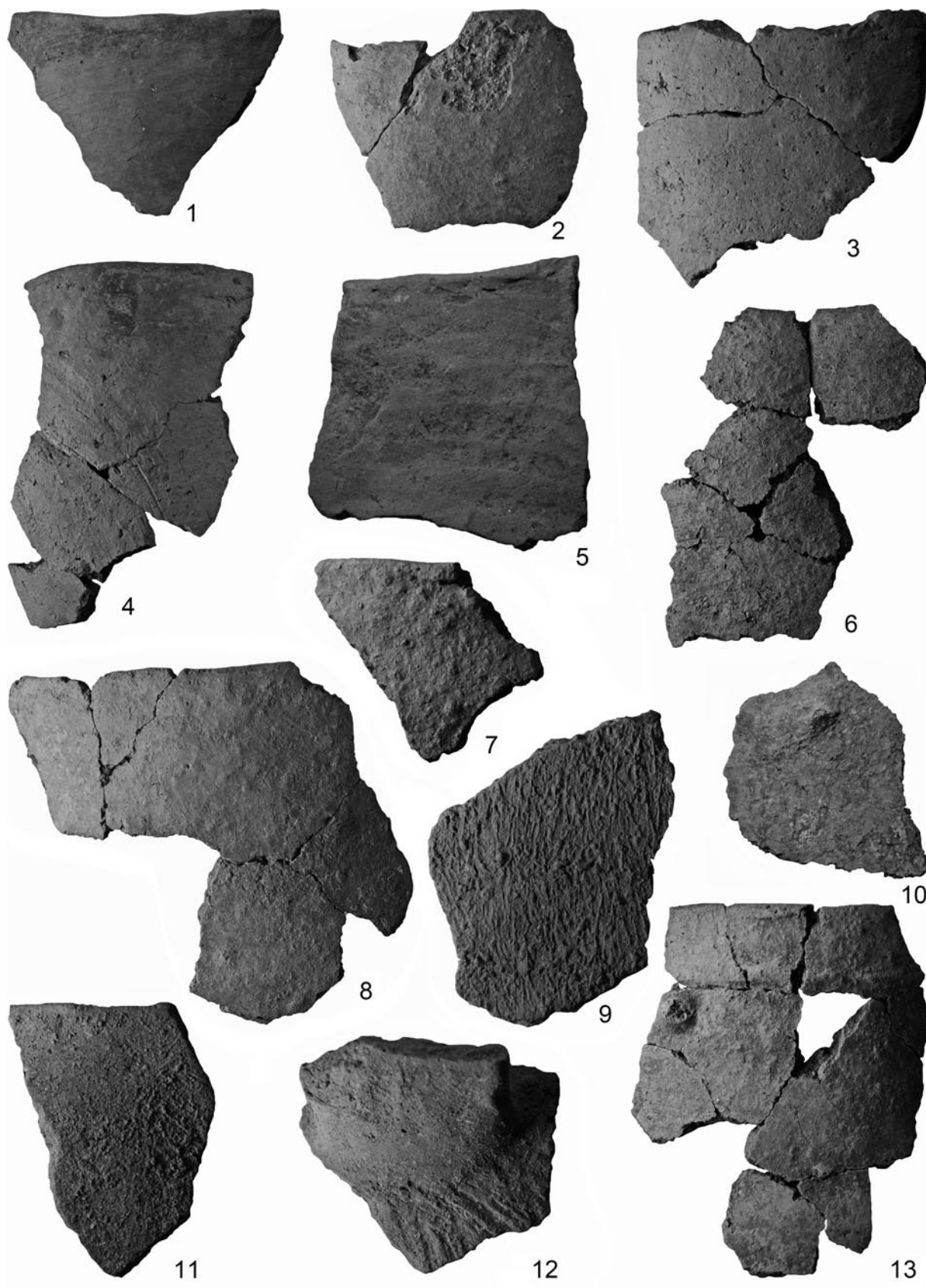
Kámen: 1 drobný zl. připomínající miniaturní kopytovitý klínek, d. 39, hm. 4 g, pseudoartefakt.

SZ polovina, 0–dno, 18. 2. 2004, č. př. 28/03/5443–4.

Mísa kónická?: 1 zl. OS, p25, O3, obr. 21:2.

Tvar?: atypický: 1 zl. T, p20.

Štípaná industrie: čepelka ze SGS, d. 31, š. 12, tl. 2, hm. 1 g, obr. 23:19.

Obr. 27. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Příklady úpravy povrchu nádob k. badenské (1–5, 7–8, ?11), řivnáčské (9, 12) a nálevkovitých pohárů? (6, 10, 13) z obj. 15 (3, 7), 133 (6, 13), 305 (5), 438 (9, 11–12), 527 (1), 814 (2), 925 (10), 943 (4) a 1554 (8). Různá měřítka. Foto M. Dobeš, upravila B. Hružová

JV polovina, 0-dno, 19. 2. 2004, č. př. 28/03/5484-6.

Hrnec: část OD (52 zl.), p2, O3/D1, Ø okraje 330, Ø dna 140, ORN pod okrajem řádek oble kónických pupíků, vzdálených od sebe ca 12 cm (tj. na nádobě původně celkem devět výčnělků, pokud umístěny symetricky), obr. 21:1. – Části OH (1× 4 zl. + 3× 2 zl.), p2, O3, k položce obr. 21:1, nejdou přilepit. – Části T (1× 4 zl. + 1× 3 zl. + 4× 2 zl.), p2, O3, k položce obr. 21:1, nejdou přilepit. – 60 zl. T, p2, k položce obr. 21:1, nejdou přilepit. Část zlomků též ze SZ poloviny a začišťování povrchu objektu.

Mazanice: 1 porézní zl. s vyhlazeným lícem, max. rozměr 40, hm. 10 g.

Štípaná industrie: terminální část retušované čepelky z křemence typu Tušimice, d. 20, š. 19, tl. 4, hm. 2 g, obr. 23:18.

Objekt 1819

Prozkoumán z poloviny v prosinci r. 2004. Okrouhlá jáma se svislými stěnami a plochým dnem, rozměry 125 × 125 × 38 cm. Výplň: a – tmavohnědá písčité hlína. Podloží: b – spraš/písek. Funkční interpretace: silo. Datování: en.bad? Obr. 6.

V polovina, 0-dno, 7. 12. 2004, sáčky 191-3.

Džbán/koflík/čerpák: část (3 zl.) páskového převýšeného ucha š. 41 tl. 6, p2, obr. 12:8 a 25:1.

Tvar?: atypický: 1 zl. T, p2.

Mazanice: 3 amorfní hutné písčité zl., max. rozměr 40, hm. 20 g.

Uhlíky: 6 drobných zl.

Intruze: 1 zl. OH, p2, (ne.vyp?).

4. VYHODNOCENÍ

4.1. Objekty

4.1.1. Míra spolehlivosti kulturního zařazení diskutovaných objektů

Tak jako na jiných nejen souvěkých nalezištích (srv. proporce badenských kontextů na sousedním katastru Vliněvsi, *Dobeš – Limburský 2014*) je míra spolehlivosti kulturního určení příslušných souborů mnohdy jen více či méně pravděpodobná. Kromě typologické nevýraznosti a kulturní ambivalence některých znaků svou roli hraje zejména nízká četnost souborů, jejichž kulturní specifikace je rozostřena polykulturním charakterem lokality (viz kap. 2) a tím i vysokou pravděpodobností vzájemných intruzí. Jeden typický zlomek určité kultury tak může zcela zvrátit datování jinak nevýrazného a nepočteného souboru kultury jiné. V Dolních Beřkovicích bylo k. badenské (resp. ve dvou případech alternativně k. nálevkovitých pohárů, viz níže) sice připsáno celkem 23 souborů, nedostatečná četnost se však týká pěti z nich (obj. 123, 301, 527, 1563 a 1819, viz *tab. 1* a kap. 4.2.1, počet všech zlomků ani v jednom z nich nepřekračuje číslo dvacet).

Druhým limitujícím faktorem spolehlivosti kulturního zařazení zejména menších souborů je jejich typová, kulturní nevýraznost (obj. 26, 305 a do jisté míry i 999 a 1564 – obr. 7:13, 9:8, 15:4-5, 16:1-4, 21:1-2). Dané soubory byly přiřazeny kultuře badenské i tzv. podle materiálu, což do určité míry zvyšuje pravděpodobnost jejich správného datování.

Specifický problém představují nálezy z obj. 133 a 925. Původně byly taxovány jako badenské, nicméně zejména u objektu 133 (obr. 9:9-10) je pravděpodobnější jejich souvislost s kulturou nálevkovitých pohárů (k analýze keramiky z nich viz kap. 4.2.2).

Po odečtení svrchu diskutovaných objektů tak v lokalitě zbývá dvanáct souborů bezpečně datovaných do období k. badenské.

4.1.2. Typy objektů a jejich funkční interpretace

Ze dvanácti relativně nesporných badenských objektů lze dva interpretovat jako hliníky (obj. 438 a 943, obr. 4 a 5), zbytek tvoří sila, resp. jejich spodky či zbytky s destruovanými stěnami (obj. 15, 46, 126, 134, 396, 814, 870, 1554 a 1559, obr. 3 a 6), a jedna půdorysně vcelku pravidelná jáma s nerovným dnem, původně možná též silo (obj. 1223, obr. 6).

Tab. 1. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Základní struktura keramických souborů z objektů k. badenské a nálevkovitých pohárů. V sloupci Profilované jsou uvedeny zbylé tzv. typické střepy, nezahrnuté do kolonek Dna a Okraje – zlomky zdobené, pupky, ucha, zlomky výrazněji profilované (sloupce 5-8). Ornamentace technická sestává ze zlomků s uchy a pupky, příp. jejich fragmentů, ornamentace plastická z lišt (sloupce 10-13). Kolonky p31 až p9 (sloupce 16-20) znázorňují počet a podíl střepů daným způsobem upraveného povrchu, sloupec 21 počet a podíl lištovitě zesílených okrajů O9 a O10. Počty zlomků nezahrnují keramické intruze uvedené v tab. 2. Zkratky typů objektů (kolonka 3): h – hliník, j – jáma, kj – kůlová jamka, s – silo; ostatní zkratky a kódová označení viz kap. 3. Sestavil M. Dobeš

Sídliště klasického stupně badenské kultury v Dolních Beřkovicích, okr. Mělník

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Objekt	Datování objektu	Typ objektu		Atypické	Dna	Okraje	Profilované	Celkem	ORN technická	Pupky z ORN technická	ORN plastická	Lišty pod okrajem z ORN plastická	ORN vhloubená	Kanelury z ORN vhloubená	p31	p32	p33	p7	p9	O9 a O10	
15	en.bad	s	Σ 78 % 66,7		22 18,8	17 14,5	117 100,0	8 6,8	4 3,4				4 3,4	4 3,4		11 9,4					
26	en.bad?	kj?	Σ 24 % 85,6	1 3,6	1 3,6	2 7,2	28 100,0	1 3,6	1 3,6												
46	en.bad	s	Σ 18 % 78,3		2 8,7	3 13,0	23 100,0	2 8,7	1 4,3							1 4,3					
123	en.bad?	s?	Σ 10 % 76,9		3 23,1		13 100,0														
126	en.bad	s	Σ 59 % 62,2	10 10,5	18 18,9	8 8,4	95 100,0	3 3,2	1 1,1				6 6,3	6 6,3		3 3,2					
133	en.nal?	j	Σ 38 % 86,3		5 11,4	1 2,3	44 100,0	1 2,3	1 2,3							44 100				3 6,8	
134	en.bad	s	Σ 23 % 69,7	3 9,1	5 15,2	2 6,0	33 100,0	3 9,1	1 3,0	1 3,0										1 3,0	
301	en.bad?	kj	Σ 5 % 55,6	1 11,1	2 22,2	1 11,1	9 100,0	1 11,1													
305	en.bad?	s	Σ 24 % 88,9	2 7,4	1 3,7		27 100,0									8 29,6					
396	en.bad	s	Σ 66 % 56,9	8 6,9	24 20,7	18 15,5	116 100,0	11 9,5	2 1,7	4 3,4			13 11,2	13 11,2	1 0,9	6 5,2					
438	en.bad/en.riv	h	Σ 228 % 81,1	11 3,9	32 11,4	10 3,6	281 100,0	11 3,9	6 2,1	2 0,7	1 0,4				1 0,4		28 10,0	8 2,8			
527	en.bad?	kj?	Σ 4 % 57,1		3 42,9		7 100,0	1 14,3	1 14,3												
814	en.bad	s	Σ 16 % 72,8	3 13,6	3 13,6		22 100,0									6 27,2					
870	en.bad	s	Σ 16 % 51,6	4 12,9	7 22,6	4 12,9	31 100,0	3 9,7	1 3,2	1 3,2	1 3,2	1 3,2	1 3,2	1 3,2	2 6,5	1 3,2					
925	en.nal?	j	Σ 20 % 64,5	8 25,8	2 6,5	1 3,2	31 100,0	1 3,2	1 3,2						1 3,2	8 25,8					
943	en.bad	h	Σ 108 % 56,5	11 5,8	38 19,9	34 17,8	191 100,0	19 9,9	11 5,8				27 14,1	27 14,1	3 1,6					14 7,3	
999	en.bad?	s	Σ 31 % 64,6	3 6,3	10 20,8	4 8,3	48 100,0	1 2,1													
1223	en.bad	j	Σ 35 % 72,9	1 2,1	10 20,8	2 4,2	48 100,0	2 4,2	1 2,1												
1554	en.bad	s	Σ 57 % 55,3	12 11,7	23 22,3	11 10,7	103 100,0	7 6,8	3 2,9				3 2,9	3 2,9		24 23,3				2 1,9	1 1,0
1559	en.bad	s	Σ 67 % 81,7	5 6,1	4 4,9	6 7,3	82 100,0	4 4,9	2 2,4							31 37,8					
1563	en.bad?	kj	Σ 1 % 50,0			1 50,0	2 100,0						1 50,0	1 50,0							
1564	en.bad?	s?	Σ 122 % 82,4	12 8,1	13 8,8	1 0,7	148 100,0	3 2,0	3 2,0												
1819	en.bad?	s	Σ 1 % 25,0			3 75,0	4 100,0	3 75,0													
Σ			Σ 1051 % 69,9	95 6,3	228 15,2	129 8,6	1503 100,0	85 5,7	40 2,7	8 0,5	2 0,1	55 3,7	55 3,7	8 0,5	143 9,5	28 1,9	8 0,5	16 1,1	5 0,3		

Obr. 28. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Depot tří/čtyř džbánek k badenské ve svrchní části severovýchodní poloviny objektu 396. Foto P. Foster

zřízení pece, jak naznačuje pravidelný obloukovitý výčnělek s plochým dnem v severní části objektu, kde je zakreslen i hojný výskyt mazanice (obr. 4). Další dokumentace bohužel není k dispozici, stejně jako valná část příslušných nálezů.³ Podobné využití hliníků v české badenské kultuře rozhodně není neobvyklé (Vliněves, patrně i Praha-Hradčany: Dobeš – Limburský 2014, 70, 76, obr. 4; Zápotocký – Pavlí 2004, 105, obr. 2). Poměrně rozsáhlé prohlubně zbylé po skončení těžby žlutky však byly velmi často zanášeny/zahazovány velmi dlouhou dobu (pro českou badenskou kulturu viz případ objektu 3787 v Kolíně: Dobeš – Šumberová 2015, 71–74; s další literaturou viz též Dobeš – Zápotocký 2009, 280). V Dolních Beřkovicích se s tímto fenoménem setkáváme právě u pojednávaného obj. 438, ve kterém byly výrazně zastoupeny i střepy k řivnáčské (blíže viz kap. 4.2.6), čili není vyloučeno, že předpokládaná pec založená v jeho svrchní partii patří až tomuto období.

Spolehlivěji datovaná síla badenské kultury z Dolních Beřkovic (obr. 3 a 6) spojují menší rozměry, tj. průměr okolo jednoho až jedenapůl metru a hloubka do 80 cm od úrovně skrývky, čili objem okolo 1 m³. Jejich (destruované) stěny bývají svislé až velmi mírně svažité, ojediněle hruškovitě či kónicky se rozšiřující (obj. 870, 1554 a 1559), se signifikantním plochým dnem. Obdobná menší síla byla zaznamenána i v jiných lokalitách (Mlékojedy: Motyková – Zápotocký 2002, obr. 9; Vliněves: Dobeš – Limburský 2014, 76; zřejmě i Praha-Lysolaje: Pleslová-Štiková 1972, 11–58), větší byla registrována z dosud publikovaných sídlišť pouze v Kolíně (kromě obvyklých menších sil často i objekty s průměrem přes dva a hloubkou až jeden metr, tj. až 5 m³: Dobeš – Šumberová 2015, 46–66, obr. 3–4). Každopádně dosud nebyla v českém badenském prostředí dokumentována síla o objemu až 10 m³, jaká jsou známa z předchozí kultury nálevkovitých pohárů (Brozany nad Ohří, Dobeš – Zápotocký 2013, 456, 474, 495, obr. 3 a 6; Velké Přílepy, výzkum P. Limburský, a Dáblice, výzkum M. Kostka, z autopsie). Teprve budoucí výzkum s větším množstvím dat může naznačit, zda jde o náhodu či jistou tendenci, která by mohla svědčit o např. o odlišném způsobu vlastnictví výsevu (komunitní versus soukromý), struktuře vysévaných obilnin (monokultura versus větší druhová pestrost příslušných semen), důvodech strategických (záměrné rozdělení výsevu na více dílů), proměnlivém podílu obilnin na celkovém způsobu obživy těch kterých komunit, tvorbě zásob, velikosti komunit atd.

Z objektů s jistou mírou pravděpodobnosti datovatelných do badenské kultury se setkáváme opět s menšími silami (?123, 305, 999, 1819), za zbytek síla by bylo možné považovat i vcelku pravidelnou jámu č. obj. 1564. Kontexty 26, 301, 527 a 1563 lze kvůli jejich velikosti ztotožnit s kúlovými jamkami, přičemž příslušně datovaná keramika z jejich výplně s nimi může, ale také vůbec nemusí chronologicky souviset, silou výpovědi se vlastně pohybuje v úrovni intruzí (vše viz obr. 3 a 6 a tab. 1).

Dva hliníky středních rozměrů (ca 6–8 × 6 × 1 m) se nepravidelnými půdorysy a dny řadí k běžným objektům svého typu, primárně sloužícím k exploataci žlutky pro výstavbu domů, pecí, k přípravě keramického těsta atp. Jejich parametry a výskyt i v jiných badenských lokalitách (Vliněves: Dobeš – Limburský 2014, 70–72, 76, obr. 4) m. j. poukazují na obvyklou pravěkou konstrukci příbytků této kultury, sestávající ze stěn konstruovaných z dřevěných nosných prvků a proutěné armatury opatřené mazaninou, které dosud nejsou v souvěkých Čechách jiným způsobem doloženy.

Kromě standardní sekundární funkce těchto objektů coby odpadního prostoru svědčí dokumentace obj. 438 patrně i o využití jámy ke

³ Ze čtyř sáčků s mazanicí se kvůli povodni r. 2002 dochoval z daného sektoru jenom jeden. Fotodokumentace objektu byla též zničena povodní, pod čísly 94632–94638 se ve fotoarchivu Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i., zachovaly pouze nic neříkající strohé popisy profilů.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Objekt	Datování objektu	Typ objektu	Přesleny	Kolečko keramické	Intruze ne.vyp/ne.vyp?	Intruze en.nal?	Intruze en.riv	Intruze bronz/bronz?	Mazanice (g)	Broušená industrie	Štípaná industrie	Kostěná industrie	Brousky	Mlýnky	Kosti zvířecí	Malakofauna	Uhlíky
15	en.bad	s?	1						>200				1		x		
26	en.bad?	kj?									3				x		
46	en.bad	s			1				x						x	x	
123	en.bad?	s?							>3110								
126	en.bad	s	1						>20		1				x		
133	en.nal?	j															
134	en.bad	s	1						x		1				x	x	
301	en.bad?	kj													x		
305	en.bad?	s								1					x		
396	en.bad	s			1				x	1	3	1			x		
438	en.bad/en.riv	h			19		x	2	>300		8				x		
527	en.bad?	kj?			1				x		1				x		
814	en.bad	s	1												x		
870	en.bad	s			1				>4230						x	x	
925	en.nal?	j												2	x		
943	en.bad	h		1	2			1	>380				1		x		
999	en.bad?	s							>10						x		
1223	en.bad	j						1	x		1				x		
1554	en.bad	s				1			990				3	1	x		
1559	en.bad	s							250								
1563	en.bad?	kj							170								
1564	en.bad?	s?							100		2				x	x	
1819	en.bad?	s			1				20								x
Σ			4	1	26	1	x	4	>9780	2	20	1	5	3	x	x	x

Tab. 2. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Zastoupení specifických keramických nálezů (sloupce 4–5), keramických intruzí (sloupce 6–9) a dalších artefaktů a ekofaktů (sloupce 10–18) v objektech kultury badenské a nálevkovitých pohárů. Zkratky typů objektů viz popis k tab. 1, ostatní zkratky viz kap. 3; x značí prezenci dané kategorie nálezů, značka > její minimální množství (aplikováno u mazanice, která dochována nekompletně). Sestavil M. Dobeš

Poslední objekty, 133 a 925, náleží alternativně kultuře nálevkovitých pohárů, jak uvedeno již výše, zejména první z nich (viz kap. 4.2.2). V dokumentaci velikostí odpovídá kúlové jamce (obr. 3), velké slepené fragmenty nádob (obr. 9:9–10) však s touto představou silně kolidují, spíše šlo o větší jámu neznámé funkce, která nebyla dobrána. Zbývající objekt 925 lze považovat pouze obecně za sídlištní jámu, bez další specifikace (obr. 6).

Specificky bylo druhotně využito silo č. obj. 396, v jehož horní části byl vypreparován shluk tří až čtyř kompletních džbánů, které tam byly zjevně uloženy záměrně (obr. 28). Kontext lze interpretovat jako keramický depot, jehož pozadí lze spatřovat ve sféře kultovní, jako stopu po libačních picích obřadech (k dané problematice obecně např. Bouzek – Sklenář 1987, Vencl 1994 a Bouzek 1997, na konkrétním příkladu z badenské kultury Novák – Foster 2010). Depot se řadí ke zhruba asi deseti podobným případům z prostředí české badenské kultury (jejich soupis viz Dobeš – Šumberová 2015, 77–88, obr. 21).

4.1.3. Rozložení objektů na nalezišti

Zahloubené objekty se na nalezišti koncentrují, stejně jako ostatní pravěké objekty, na nejvýše položených místech terasy, převýšených alespoň o jeden metr nad terénními depresiemi zaniklých labských ramen. Pro zakládání sil, která tvoří většinu nejen badenských objektů, byla jistě absence případného průsaku spodní vody základním požadavkem (Kunz 2004, 56). V tomto ohledu je zajímavá skupina sil v západní části skrytých ploch naleziště (1554, 1559, 1563 a 1564), která jsou položena při srovnatelné úrovni dna nejnižší, ca o půl až jeden metr než ostatní (obr. 2). Jde o prostorově nejsevernější skupinu, se vzájemnými vzdálenostmi do pěti metrů, situovanou bohužel částečně na okraji skryté plochy. Přesto se zdá, že je od ostatních, východněji položených objektů zřetelně oddělena, čili s vědomím výše uvedeného by mohlo jít o specifickou horizontálně-stratigrafickou jednotku.

1	2	3	4	5	6	7
Objekt	Část	Typ objektu	Datování objektu	Datování intruze	Popis intruze	Obrázek
4	část a, JV čtvrtina, 0-dno	j	br.moh/br.kno	en.bad	1 kanelovaný zl. PS, p21	17:14
12	J čtvrtina, 0-7 cm	s	br.une	en.bad?	1 zl. OH s nehtovanou lištou těsně pod okrajem, p25	17:11
41	V polovina, 0-20 cm	s	br.sti	en.bad	1 zl. HS, p21	17:10
449	S polovina, 0-dno	s	br.moh/br.kno	en.bad?	1 zl. OS, p2	17:8
				en.bad	1 kanelovaný zl. HP, p21	17:7, 25:4
				en.bad	3 kanelované zl. T, p21	
				en.bad?	4 zl. OH, p2	
450	SZ polovina, 0-dno	s	br.une	en.bad	1 kanelovaný zl. T, p2	
543	J polovina, 0-dno	h	ne.vyp	en.bad	1 kanelovaný zl. HP, p20	17:9
1331	V a Z polovina, 0-dno	kj	bronz?	en.bad?	část HS (2 zl.) s páskovým uchem š. 40 tl. 9	17:6
1550	J polovina, 0-30 cm	s	bronz	en.bad?	1 kanelovaný (?) zl. T, p20	17:5
1957	J polovina, 0-dno	s	br.une	en.bad	1 kanelovaný zl. H, p21	17:12
sonda X	část 2, 0-dno	-	br.moh	en.bad?	1 zl. T s rytou výzdobou, p2	17:13
sběr	-	-	-	en.bad?	1 páskové ucho š. 45 tl. 13 mm, p25	17:15

Tab. 3. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Intruze keramiky k. badenské/badenské? v objektech jiného stáří. Zkratky typů objektů viz popisek k tab. 1, ostatní zkratky viz kap. 3. Sestavil M. Dobeš

Distribuce zbylých badenských objektů je dosti rozvolněná, jistou pravidelnost lze spatřovat pouze v tom, že se jámy opakovaně, nikoli ovšem absolutně, vyskytují ve dvojicích (např. 15–46, 123–134, 126–396, 305–814, 527–999), sice proměnlivě od sebe vzdálených, ovšem uspořádaných zejména v západní části plochy do linií orientovaných zhruba ve směru JV–SZ. Tato pravidelnost by mohla teoreticky indikovat pozici příbytků, pokud s nimi ovšem sila bezprostředně souvisela. Ty bychom tak mohli očekávat v „prázdných“ pásech po obou stranách zmíněných linií. Je zajímavé, že ve stejném kulturně-chronologickém kontextu bylo pozorováno podobné uspořádání objektů, včetně orientace os, i v Těšeticích-Kyjovicích (Polák 2005, 164; Polák 2007, 107).

Jistou horizontálně-stratigrafickou výpověď by mohla mít poloha hliníků (obj. 438 a 943), za předpokladu jejich komunitní formy užívání. Umístění prvního z nich při hranici s vytěženým hliništem bývalé Feixovy cihelny (srv. obr. 1b, náhodné starší nálezy z cihelny sepsal Sklenář 1994, 172–174) však bližší úvahy o jejich prostorovém vztahu k ostatním objektům, tj. dominantně silům, prakticky vylučuje.

Tendence ke shlukování několika málo objektů do menších skupinek lze pozorovat i na jiných badenských lokalitách. Nejzřetelněji je tento fenomén pozorovatelný na sídlišti v Mlékojedech, kde vytvářely dvě množiny vzdálené od sebe ca 25 metrů. Jejich plošná distribuce byla interpretována jako pozůstatek dvou usedlostí (Motyková – Zápotocký 2002, 128, obr. 3B). V Praze-Lysolajích objekty klasického stupně badenské kultury tvořily rovněž několik jasně vymezených skupinek s mezerami 30–40 metrů (Pleslová-Štiková 1972, 97, obr. 14 a 80), stejně jako v Kolíně (Dobeš – Šumberová 2015, 68, obr. 2), méně jasná je situace ve Vliněvsi (Dobeš – Limburský 2014, 74–75, obr. 2).

Popsané shluky objektů mohou být pochopitelně primárně interpretovány, jak citováno výše, jako doklady samostatných, prostorově oddělených jednotek, usedlostí. Ty mohly ovšem v dané lokalitě existovat chronologicky paralelně i následně. Lákavé testování těchto představ však dosud vždy limitoval nedostatek pramenů, které ani v jednom případě nedostačovaly na spolehlivější úvahy daným směrem.

4.2. Nálezy

4.2.1. Statistické parametry souborů a úplnost typového spektra

Z hlediska četnosti souborů můžeme podle klasifikace M. Zápotockého (Zápotocký 1996, 439) v lokalitě rozlišit pouze kolekce malé (do jednoho sta střepů, 18 položek) a malé střední (100 až 499 zl., 6 případů), přičemž soubory větší střední (500–999) a velké (nad 1000 jedinců) tam vůbec nebyly zachyceny (množina zlomků ze všech objektů datovaných s větší či menší mírou spolehlivosti do badenské kultury v Dolních Beřkovicích čítá 1503 jedinců).

Nejvíce keramických zlomků se získalo z obj. 438 (281 zl., a to ještě nejde o soubor relativně čistý, nýbrž kontaminovaný fragmenty k. řivnáčské, viz kap. 4.2.6), na druhé straně z pěti objektů pochází méně než dvacet střepů (obj. 123, 301, 527, 1563 a 1819). Skutečná chronologická pozice zejména posledně jmenovaných kontextů je vzhledem k výše uvedenému sporná, může jít pouze o náhodný výskyt typických zlomků badenské kultury v objektech jiného stáří (souhrn statistických parametrů všech kolekcí viz *tab. 1*). Ani jeden z prezentovaných souborů tak nemůže poskytnout relativně kompletní typové spektrum diskutovaného období, které nemůžeme očekávat ani u mnohých souborů velkých.⁴ Stejná omezení se pochopitelně týkají např. i interpretace procentuálního zastoupení druhů výzdoby a technických úprav (srv. např. kolísavý výskyt kanelování mezi jednotlivými soubory). Přesto je např. nápadný zanedbatelný podíl lišt pod okrajem, typického znaku badenské kultury, které v Dolních Beřkovicích nedosahují ani 0,1 % (pouhé 2 případy, *obr. 24:4,6*; v Kolíně jejich počet při celkem 2071 jedincích dosahuje 45 kusů, tj. 2,2 %, viz *Dobeš – Šumberová 2015, tab. 1*).⁵ Stejně nevýrazně jsou zastoupeny i v sousední Vliněvsi (ca 3 % ze všech okrajů, *Dobeš – Limburský 2014, 78, tab. 1*), v budoucnu tedy bude třeba testovat vliv příčin chronologických, případně regionálně-specifických.

4.2.2. Keramika z objektů alternativně řazených ke kultuře nálevkovitých pohárů

Soubory ze dvou objektů, nesporně eneolitické, patří alternativně kultuře nálevkovitých pohárů. Jde o nálezy z (nedokopané?) jamky č. obj. 133 a tvarově nepravidelné jámy č. obj. 925 (*obr. 3 a 6*). Z první byla vyzvednuta torza dvou nádob, patrně amfory (*obr. 9:9*) a hrnce s lištovitě zesíleným okrajem (*obr. 9:10*). Hrdlo z dotčené amfory lze považovat za kulturně indiferentní, vcelku kompletní profil hrnce vykazuje parametry příznačné pro kulturu nálevkovitých pohárů, ať už jde o celkovou profilaci, okrajovou lištu kombinovanou s pupkem (pupky) i úpravu povrchu jemným blátitým slipem (analogie namátkově viz *Pleslová-Štiková 1985, 68, Pl. LXX:1; Sosnová 2016, 171, 187, obr. 37:6 a 51:1; Zápotocký 2013b, 402, 457, 471, obr. 20:13, tab. 15:13 a 26:19*). Podobně profilované hrnce s okrajovými lištami se vyskytují až po samotný závěr české kultury nálevkovitých pohárů, jejich přežívání, resp. výskyt v kultuře badenské však nelze zcela vyloučit, již vzhledem k jejich částečně synchronní pozici (např. výskyt tvarů klasické badenské kultury v souborech pozdních nálevkovitých pohárů v severozápadních Čechách: *Dobeš – Zápotocký 2013, 480, obr. 20:12*). Absence jednoznačně datovatelného tvaru v diskutovaném objektu tak připouští obě možnosti. Obdobné interpretační alternativy nabízí též nepočtený (31 zl., viz *tab. 1*) a nevýrazný keramický soubor z objektu 925 (*obr. 12:1–3*).

4.2.3. Keramika z objektů kultury badenské

4.2.3.1. Nádoby

Keramika kultury badenské je v Dolních Beřkovicích reprezentována několika keramickými třídami, které typově nepochybně celostně nepokrývají tvarové spektrum klasického stupně badenské kultury v Čechách, zejména v segmentu velmi torzovitě zachované zásobní keramiky (amfory, hrnce, viz kap. 4.2.1).

Nejvýraznější jsou zastoupeny **džbány**,⁶ stejně jako na ostatních souvěkých nalezištích (*Pleslová-Štiková 1972; Motyková – Zápotocký 2002; Zápotocký – Pavlů 2004; Dobeš – Limburský 2014; Dobeš – Šumberová 2015*). V Dolních Beřkovicích jsou doloženy jak hůře identifikovatelné tvary nezdobené (*obr. 8:4; 9:6; 20:1; 28:1*), tak exempláře s typickou kanelovanou ornamentací sestávající zpravidla z plošně zdobeného těla a horizontálního pásu těsně nad lomem hrdla s plecemi (*obr. 8:3; 10:4; 11:1; 14:5–6*). Jejich společným znakem bývají vysoce převyšovaná pásková ucha, typický znak klasického stupně diskutované kultury, zpravidla prostá, výjimečně na řezu bohatěji profilovaná (*obr. 10:3*). Ojediněle se v lokalitě vyskytl tvar kanelovaný jen na těle (*obr. 7:9*), dále výzdoba pouze svazky kanelur (*obr. 11:3*), a to i ve velmi střídmém provedení, jakoby v náznaku (*obr. 10:3*). Prakticky pro všechny výzdobné motivy lze najít analogie v místním sídlištním materiálu, např. na sousedním katastru Vliněvsi (*Dobeš – Limburský 2014, obr. 6–10*), či v Kolíně (*Dobeš – Šumberová 2015, obr. 5–7, 10–12*).

Méně výrazně jsou v segmentu picích tvarů zastoupeny **koflíky**, opět v podobě variant nezdobených (*obr. 8:7; 17:6 a 19:6*) a zdobených (*obr. 14:4 a 19:3*). Výzdobné schéma koflíků kopíruje uspořádání ornamentace džbánů, jak je vidět na exempláři *obr. 14:4*, kanelování je na něm však doplněno šesti výčnělky na max. výduti (srv. s podobně vybaveným exemplářem v Kolíně: *Dobeš – Šumberová 2015, 66, obr. 5:17*;

⁴ Baalberský soubor z Benátek čítal 1753 zlomků a přesto v něm nebylo možné identifikovat celé typové spektrum daného období (viz *Kalferst – Zápotocký 1991, 380, 397*).

⁵ V Dolních Beřkovicích nedosahují ani jednoho procenta ze všech okrajů, kdežto v Kolíně bezmála 17 %.

⁶ K vymezení jednotlivých tříd a typů badenské keramiky viz též pozn. 2.

analogie ke kanelovaným koflíkům bez plastické výzdoby tamtéž, obr. 7:13, z mimočeských lokalit jsou doloženy např. v kostrových hrobech v dolnorakouském Ratzersdorfu: *Krumpel* 2009, 107, Taf. 2:6-7). Totožné uspořádání výzdoby na džbánech a koflicích ovšem vede též k tomu, že u části drobnějších zlomků nelze odlišit příslušnost k té které třídě nádob (obr. 7:1; 8:1-2,6; 15:6), stejně jako nelze rozhodnout, které z nich patří kanelované ucho (obr. 19:2), fragment ucha s postranní lištou (obr. 9:3), zlomek s kanelurami uspořádanými do vlčích zubů (obr. 19:1) a výzdoba sestávající pouze z oběžného horizontálního svazku kanelur těsně nad lomem hrdla s plecemi (obr. 13:1 a 17:9 – pokud ovšem nejde o zlomky z metopovitě zdobených exemplářů, srv. obr. 11:3).

Pro nezdobené koflíky v Čechách příliš analogií dosud nenajdeme (Vliněves: *Dobeš – Limburský* 2014, obr. 7:4,6; 9:2), poměrně hojně se však vyskytují ve velmi podobném provedení v klíčové dolnorakouské lokalitě Ossarn (*Mayer* 1996b, Taf. 15:3,5; 23:2-3; 30:8; 31:2 atd.). Ve stejné lokalitě vystupují i tvary podobné profilace jako zlomek na obr. 19:11, pro který dosud v českém pramenném fondu postrádáme ekvivalenty (viz *Mayer* 1996b, Taf. 30:10; 50:9; 64:1). Zmíněný tvar je sice větších rozměrů než uvedené kusy, příslušnost k třídě koflíků však u něj není zcela vyloučena – alternativně by mohlo jít o **mísu/terinu**.

Posledním zastoupeným picím tvarem opatřeným uchem jsou ve sledované lokalitě **čerpáky** s plochým dnem. Jde o jednoduché kónické tvary s převýšeným uchem (obr. 9:5; 14:1; 15:2), které jsou hojně doloženy i na ostatních českých souvěkých nalezištích (např. *Motyková – Zápotocký* 2002, 128, obr. 7:1; *Zápotocký* 2008, 432-434, obr. 33:3-4; *Dobeš – Šumberová* 2015, 70, obr. 5:5; 8:11), mimočeské nálezy reprezentují opět kusy z Ossarnu (např. *Mayer* 1996b, Taf. 47:9-14), dále ze Stoitzendorfu (*Schmitsberger* 2004, 152, 155, Abb. 15:29 a 16:40) a moravských Těšetic-Kyjovic (*Polák* 2005, 164, obr. 156:5,17). Čerpákům mohou patřit i některé zlomky páskových uch (obr. 7:4-5,11; 11:6; 12:8 atd.), ovšem stejně tak i džbánům či koflíkům.

Mísy kultury badenské lze v zásadě rozdělit na tři typy. První z nich je reprezentován tvary s nálevkovitě rozevřeným ústím. V Dolních Beřkovicích lze z tohoto okruhu evidovat jak tvary prosté, nezdobené (obr. 7:7,10; 10:2; 17:8; 18:2), tak exemplář s typickou kanelovanou výzdobou na vnitřní straně hrdla (obr. 10:5). První z nich se vcelku běžně vyskytují na ostatních českých nalezištích (*Zápotocký* 2008, 392, obr. 6:9-10; *Dobeš – Šumberová* 2015, 70, obr. 9:9; 12:3), pro zdobenou variantu v daném regionu dosud v horizontu klasické badenské kultury odpovídající analogii postrádáme (obdobně zdobené mísy najdeme ve starším, bolerázském horizontu na Cimburku u Kutné Hory, viz *Zápotocký* 2000, 64-65, Abb. 21:560 a Abb. 38B:5), vyskytly se ovšem ojedinelé na souvěkém sídlišti v Ossarnu (*Mayer* 1996b, Taf. 108:1) a doloženy jsou i na Slovensku v paralelním stupni Baden III (*Němejcová-Pavůvková* 1984, 93, 117).

Druhou základní formu mis představují tvary se zataženým okrajem (obr. 8:5; 10:6; 11:7), zastoupené dosud nepříliš výrazně i v ostatních chronologicky odpovídajících českých lokalitách (Kolín: *Dobeš – Šumberová* 2015, 70, obr. 9:12; 11:3; 12:5), častěji však v Ossarnu (*Mayer* 1996b, Taf. 28:4-5; 65:4-7 atd.). Badenské kultuře by mohl v Dolních Beřkovicích patřit i větší fragment této mísy z obj. 301 (obr. 9:7), vzhledem k absenci chronologicky citlivého doprovodného materiálu a potenciálnímu výskytu dané formy v dalších obdobích není jeho kulturní určení zcela spolehlivé.

Posledním, tvarově nejprostším typem vystupujícím v dolnobeřkovickém souboru, jsou mísy kónické, ať již ostřejší (obr. 9:2; 11:9-10; 13:4; 15:5; 21:2) či měkčeji profilované (obr. 11:12; 12:5, 7; 14:3; 15:7; 16:3), někdy dosahující až parametrů mis kalotovitých (obr. 19:9). Jejich jedinou výzdobou bývají občas jednoduché plastické aplikace (obr. 9:2; 11:10). Kulturně-chronologicky jde formou i sporou výzdobou o ambivalentní typ, který je tak bez doprovodného materiálu obtížně datovatelný. Jeho výskyt však byl v horizontu klasické badenské kultury již dříve spolehlivě dokázán (např. *Zápotocký – Dreslerová* 1996, Abb. 13:11; *Vokolek* 2009, 14-16, tab. 4:13, 34; *Dobeš – Šumberová* 2015, 70, obr. 5:7, 8:8, 11:4).

Amfory bývají vzhledem ke své velikosti zachovány v sídlištním materiálu velmi torzovitě a nejinak tomu je i v Dolních Beřkovicích; často jsou jim připisány též okrajové a jiné zlomky, které sice nejvíce splňují parametry na ně kladené (např. obr. 7:2,8; 8:8; 15:4,9; 16:4; 17:4; 19:8,10; 20:2), alternativně však mohou patřit i hrncům či bezuchým širokým amforovitým tvarům. Přesto lze mezi zlomky vzácně identifikovat exempláře s větší vypovídací hodnotou, jako je torzo bezpečně dvouuchého exempláře z obj. 126 (obr. 8:11) a svisle provrtané pupky typických ossarnských závěsných amfor (obr. 13:2,3). Srovnatelně dochované kusy jsou z Čech v tomto horizontu evidovány pouze z Dolního Jiřetína, Lovosic a Prahy-Lysolaj (*Zápotocký* 2008, 432-434, obr. 6:16; 15:12; 16:3; *Pleslová-Štiková* 1972, 15, obr. 25:14), poměrně přesné analogie lze uvést opět z Ossarnu (*Mayer* 1996b, Taf. 12:1,4; 21:3; 22:2; 33:5; 42:2; 122:1 atd.), dále ze Stoitzendorfu (*Schmitsberger* 2004, 158, Abb. 22:65) a dva exempláře z keramického depotu z Prostějova (*Šmíd* 2008, 96-99, obr. 6:1,4). Amfory jsou až na výjimky (obr. 11:2; alternativně intruze jiného než badenského stáří) prosté jakékoli další plastické výzdoby.

U některých amforovitých tvarů je sporné, zda byly opatřeny uchy či nikoli, čili zda jde o klasické amfory či jen o amforovité tvary. Ty jsou v badenském kontextu bezpečně prokázány v Lovosicích (*Zápotocký 2008*, 432–443, obr. 16:2,5, vedeny jako bezuché amfory), v Dolních Beřkovicích by mohl této kategorii patřit fragment z objektu 396 (obr. 10:7). Za jediné přesnější analogie z publikačně dostupných pramenů v daném kulturně-chronologickém kontextu lze považovat fragmenty z Ossarnu (*Mayer 1996b*, Taf. 53:17–18), ani tam však není jisté, zda nebyly původně opatřeny uchy.

Morfologicky značně variabilní kategorii nepochybně představují **hrnce**, jsou však podobně jako amfory zachované značně torzovitě, čili jejich detailnější typologická specifikace zpravidla není možná. V materiálu z Dolních Beřkovic se dá rozlišit několik základních typů. Jako první lze uvést hrnce soudkovité profilace (obr. 7:12; 12:6,9; 16:2), obvykle s pupky pod okrajem. Na ostatních českých badenských nalezištích k nim lze najít dostatek analogií, např. v Dolním Jiřetíně a Lovosicích (*Zápotocký 2008*, 392, 400, obr. 6:13; 15:5; 16:4). Poměrně často se vyskytují i v souvěkých moravských a dolnorakouských lokalitách (Těšetice-Kyjovice: *Polák 2005*, 164, obr. 156:13; Stoitzendorf: *Schmitsberger 2004*, 152, 168, Abb. 14:125 a 33:134; Ossarn: *Mayer 1996b*, Taf. 71:2; 74:6; 76:1; 79:8; 137:1), tam ovšem, na rozdíl od českých exemplářů, zpravidla v méně výrazné podobě a opatřené lištou umístěnou těsně pod okrajem.

Jako další lze v diskutovaném souboru identifikovat hrnce s vejčitým tělem a krátkým plynule odsazeným hrdlem (obr. 7:3; 9:8; 12:10), někdy s pupky pod okrajem (obr. 8:9; 13:7) či na rozhraní hrdla a plecí (obr. 13:6; 21:1), k tomu patrně s výraznější profilací (obr. 17:2; 18:1). Pupků bylo dle lépe dochovaných fragmentů (obr. 21:1) pod okraj umísťováno zjevně více, u posledně jmenovaného tvaru jich podle zachovaných roztečí bylo aplikováno devět. Formy podobné profilace se objevují např. v Dřínově a Rohatcích (*Zápotocký 2008*, 392, 410, obr. 7:9 a 27:5) a ojedinelé v Ossarnu (*Mayer 1996b*, např. Taf. 71:9–10).

Díky větším fragmentům lze na nalezišti identifikovat i široké (oble) dvoukónické hrnce s mírně prohnutým hrdlem (obr. 18:4), na max. výduti s pupky (obr. 20:3), jimž mohou patřit některá hrdla nádob taxovaných výše jako amfory. Přesné období k prezentovaným kusům v českých kolekcích zatím postrádáme, nejbližší jim stojí exemplář z Kolína (*Dobeš – Šumberová 2015*, 70, obr. 5:6; 11:9) a snad i některé střepy v poměrně fragmentárním materiálu z Ossarnu (*Mayer 1996b*, např. Taf. 72:1–4, 73:2–4), ovšem opět s typickými lištami těsně pod okrajem.

Posledním typem, který lze ve zlomkovitém materiálu v kategorii hrnců rozeznat, je tvar plynule esovitě profilovaný, s nálevkovitým hrdlem (obr. 14:7). Analogie, ovšem s lištami, lze dohledat v Kolíně (*Dobeš – Šumberová 2015*, 70, obr. 6:16), mimo Čechy mu naopak překvapivě blízko stojí kus z dolnorakouského Stoitzendorfu (*Schmitsberger 2004*, 168, Abb. 31:132).

V Dolních Beřkovicích na první pohled u hrnců překvapuje téměř absolutní absence typické badenské plastické výzdoby, sestávající ze zpravidla prstovaných lišt připevňovaných těsně pod okraj (ke kulturně-chronologické specifičnosti dané aplikace již *Pleslová-Štiková 1972*, 98). V diskutované lokalitě se daná úprava vyskytuje zcela ojedinelé (obr. 11:4, 13:5, *tab. 1*, viz též kap. 4.2.1), přičemž v jiných je zastoupena výrazně (Ossarn: *Mayer 1996b*, Taf. 16 a další), a to i v Čechách (Kolín: *Dobeš – Šumberová 2015*, obr. 5 a další; Jenštejn: *Zápotocký – Dreslerová 1996*, Abb. 13; Mlékojedy: *Motýková – Zápotocký 2002*, obr. 7 a další; Praha-Lysolaje: *Pleslová-Štiková 1972*, obr. 25 a další), na dalších nalezištích však zcela chybí (Dolní Jiřetín, Dřínov, Lovosice: *Zápotocký 2008*, 432, obr. 6, 7, 15–16).

Hrncům zřejmě náleží většina střepů z nádob, jejichž povrch byl opatřen tenkým jemným a přehlazeným blátitým slípek (p32), který tak, při vši subjektivitě pozorování, pravděpodobně nahrazuje poněkud ostřeji provedený blátitý povlak doložený na tvarech kultury nálevkovitých pohárů (p31 a hlavně p4). V lokalitě byl povrch p32 (příklady viz obr. 27:6–8,13) sledován na bezmála deseti procentech zlomků všech keramických tříd (*tab. 1*), čili jeho podíl na úpravě povrchu hrncovitých nádob jistě nebyl zanedbatelný, byť většina z nich byla patrně pouze vyhlazena (tj. s povrchy 2, 20, 21 a 25, viz pozn. 1).

4.2.3.2. Drobné artefakty

Z drobných keramických předmětů se v Dolních Beřkovicích vyskytly přesleny, a to jeden celý (obr. 8:10) a tři zlomky (obr. 7:6; 9:4 a 15:8). K přeslenům lze řadit i fragment tenkého keramického kolečka (obr. 13:8, srv. *Pleslová-Štiková 1972*, 15, obr. 25:5; *Polák 2005*, obr. 156:1; *Mayer 1996b*, Taf. 32:7, 81:10), které ovšem může alternativně patřit modelu vozíku (k jejich hojnému výskytu v horizontu badenské kultury viz *Bondár 2012*), chybí mu ovšem příznačné středové zesílení, tj. vyznačení náboje kola.

4.2.4. Broušená a štípaná industrie

Zlomky kamenných broušených artefaktů se vyskytly v objektech 305 a 396. V prvním případě šlo o týl sekerky s hrotitým týlem, asymetrického plankonvexního řezu (obr. 22:1), podle formování týlu tedy snad o intruzi časně eneolitického stáří (souvěké objekty však v místě nebyly doloženy, až na stopový

výskyt pozdně lengyelského materiálu, čili teoreticky by tento artefakt mohl souviset s ním). Druhá sekerka je dochována až na poškozený tyl víceméně kompletně (*obr. 22:2*), bohužel právě tento detail by měl být směrodatný pro její typové zařazení; podle typologie M. Zápotockého (2002, 174–176) tak patří buď skupině B (sekery s tenkým tylem) či C (s tlustým tylem). Každopádně jde o artefakt eneolitický, nemusí jít jako v prvním případě o starší intruzi.

Kolekce štípané industrie z Dolních Beřkovic, celkem jde o 21 kusů, představuje nepříliš početný a zároveň nepříliš výrazný soubor artefaktů (*obr. 23 a tab. 4*). Stejně tak nejistá může být primární kulturní příslušnost jednotlivých kusů. Ty pocházejí v rámci beřkovického sídliště z osmi objektů, z nich čtyři jsou určeny jako bezpochyby badenské (obj. 126, 134, 396 a 1223) a tři jako pravděpodobně badenské (obj. 26, 527 a 1564). Nejvíce nejistoty působí pak hliník obj. 438, který ovšem poskytl nejvyšší počet artefaktů, celkem osm (38 %). Tento objekt obsahoval keramiku badenskou, řivnáčskou a jako intruzi i střepy kultury s vypíchanou keramikou (*obr. 11–12 a tab. 1–2*). Bohužel ani z hlediska použité suroviny, ani z hlediska typologického nelze zmíněných osm artefaktů blíže kulturně určit. Až na jeden přepálený artefakt zde naprosto dominuje silicit glacienních sedimentů, jehož použití od paleolitu do eneolitu, respektive doby bronzové, znemožňuje bližší kulturní identifikaci.

Z hlediska rozměrů jednotlivých artefaktů patří soubor mezi industrii středních až menších rozměrů. Největší počet (14 artefaktů, 66 %) se z hlediska délky koncentruje v intervalu od 20 do 30 mm, pouze tři předměty mají délku větší než 40 mm (a z nich je ještě jeden, křemenný úštěp z obj. 1564 problematický, možná jde pouze o zlomek neužité suroviny či pouhý kámen – předmět nebyl kresebně dokumentován, *srv. tab. 4*).

Podle zastoupení základních forem štípané industrie převažují v souboru úštěpy (14 kusů, 66 %). Je zde 12 celých úštěpů, jeden preparační (*obr. 23:15*) a jeden technický (*obr. 23:9*). Dále jsme analyzovali dvě kompletní čepelky (*obr. 23:16,19*), jednu bez terminální části (*obr. 23:3*), jednu bez bazální části (*obr. 23:12*), dva artefakty, které jsou terminální částí čepelky nebo čepele (*obr. 23:17–18*), jednu bazální část čepelky (*obr. 23:5*) a jeden artefakt ze střední části čepelky nebo čepele (*obr. 23:2*).

O spotřebitelském charakteru beřkovického sídliště svědčí i nízký počet předmětů se zachovanou kůrou. Pouze pět exemplářů má kůru zachovanou v intervalu 1–25 % povrchu, jeden zhruba 26–50 %. Zbývajících 15 artefaktů (71 %) je zcela bez kůry.

Z hlediska úpravy patky artefaktu, která je v kontextu s úpravou úderové plochy jader, z nichž artefakty pocházejí (v beřkovickém souboru není zachováno ani jedno jádro), má celkem 12 siliců (57 %) patku neurčitelnou. Je to dáno skutečností, že zachovaná část artefaktu nezahrnuje bazální konec, kde patku můžeme sledovat. U sedmi kusů byla zjištěna úprava jedním úderem, ve dvou případech jde o patku upravenou více úderem.

Celkem devět artefaktů mělo patrný bulbus a pět jich neslo stopy sekundární úpravy retuší (*obr. 23:1,16–19*). Pouze jeden artefakt (*obr. 23:16*) je však hotovým nástrojem, jde o vrták. V ostatních případech jde buď o retuš mechanickou, nebo tato nevyjadřuje snahu o vyrobení konkrétního štípaného nástroje – možná s výjimkou artefaktu *obr. 23:17*, kde je patrná levolaterální retuš, která pokračuje terminálně zhruba do poloviny a naznačuje snahu o vytvoření škrabadlovité úpravy.

Zbývá ještě komentář k zastoupeným druhům surovin. Zcela dominuje silicit glacienních sedimentů, který je doložen u 16 předmětů (76 %, viz *tab. 4*). Po jednom exempláři je zastoupen křemenec typu Tušimice (*obr. 23:18*), křemenec typu Bečov (*obr. 23:10*), poněkud sporný radiolarit (*obr. 23:15*), křemen (kresebně nedokumentován) a jeden přepálený artefakt, u kterého nelze surovinu určit (*obr. 23:13*). Bližší komentář si zaslouží snad jen černošedě kropenatý křemenec typu Bečov (*obr. 23:10*). V našem prostředí je známa hlavně šedobílá varianta cukrovitého vzhledu, ovšem před časem byl publikován také výskyt černé varianty bečovského křemence (Popelka 2011). V tomto případě jde o jakési míšení obou zmiňovaných variant, cukrovitý charakter suroviny je přitom zcela zřejmý. Autoři tohoto příspěvku se dosud s takovou variantou ve štípané industrii, dochované v českém prostředí, nesetkali.

Dosud skromné publikace štípaných artefaktů náležících badenské kultuře jsme se pokusili podpořit analýzou menšího souboru ze sídliště v Dolních Beřkovicích. Nezbyvá než si přát, aby se v budoucnu přidaly analýzy další, snad i početnějších souborů. Zatím však nemáme k dispozici větší soubory, které by umožnily podrobnější analýzy a možnost popsání charakteru štípané industrie badenské kultury. Z minulosti můžeme uvést pouze rámcovou charakteristiku, publikovanou Slavomilem Venclem (1971), která však nekoresponduje s výsledky naší analýzy nepočetného souboru štípaných artefaktů z Dolních Beřkovic. Avšak ani pohled do zahraniční literatury neposkytuje optimističtější výhledy. Jak vyplývá z publikace Christiana Mayera (1996a, 1996b), štípaná industrie badenské kultury není příliš početná, ani morfologicky výrazná. V citovaném případě lze snad poukázat pouze na širší škálu použitých surovin. Tuto skutečnost lze ovšem v českém prostředí zaznamenat spíše v období neolitu, kdy se patrně

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Objekt	Číslo identifikační	Délka mm	Šířka mm	Síla mm	Hmotnost (g)	Ústěp celý	Ústěp preparáční	Ústěp technický	Čepelka celá	Čepelka preparáční	Čepelka bez terminální části	Čepelka bez bazální části	Terminální část čepelky	Středová část čepelky	Bazální část čepelky	Surovina	Kůra 0 %	Kůra 1-25 %	Kůra 26-50 %	Kůra 51-100 %	Patka uprav. jedním úderem	Patka upravená více údery	Patka přírodní	Patka bodová	Patka neurčená	Bulbus	Retuš	Lesk	Poznámka	Obrázek	
26	6093/SF30	29	26	4	5		x									Rt			x						x						23:15
26	431/SF190	42	28	8	12	x										SGS	x			x					x						23:6
26	431/SF128	27	24	6	5	x										SGS	x				x				x						23:8
126	322/SF99	34	18	5	4	x										SGS	x								x						23:7
134	5625/SF58	35	33	8	9	x										KcB?	x								x						23:10
396	856/SF146	30	16	3	2	x										SGS	x				x				x						23:1
396	598/SF148	14	10	2	1									x		SGS	x								x						23:2
396	6101/SF55	33	16	2	2						x					SGS									x						23:3
438	703/SF132	18	20	10	3			x								SGS	x				x				x						23:9
438	6103/SF138	15	16	5	2	x										SGS	x					x			x						23:5
438	626/SF101	24	15	5	2							x				SGS	x								x						23:12
438	680/SF108	14	14	2	1	x										SGS	x								x						23:4
438	767/SF120	31	9	5	2											SGS	x				x				x						23:16
438	783/SF141	31	18	4	3	x										SGS	x								x						23:11
438	787/SF145	22	15	3	1	x										Př	x				x				x						23:13
438	626/SF135	23	12	7	2	x										SGS	x								x						23:14
527	1048/SF156	23	22	4	3								x			SGS									x						23:17
1223	3502/SF200	41	29	9	11	x										SGS									x						23:20
1564	5484	20	19	4	2											KcT	x								x						23:18
1564	5443	31	12	2	1											SGS	x				x				x						23:19
1564	5441	46	38	20	42	x										Kn	x								x						

Tab. 4. Dolní Beřkovice, okr. Mělník. Štěpaná industrie z objektů k. badenské/badenské? Použitě zkratky: KcB – křemeneč typu Tušimice, Kn – křemen, Il. – levolaterálně, Př – přepálený sílex, tj. surovinově neurčitelný, r. – retuš/retušován, Rt – radiolarit, SGS – sílicit glacienních sedimentů, t. – terminální/-ě. Sestavil M. Dobeš a M. Popelka

rozdvíjely vztahy s oblastmi, které mohly poskytnout kvalitní a v našem prostředí chybějící kamennou surovinu. Homogenitu dolnobeřkovického souboru navíc problematizuje fakt, že pochází z polykulturní lokality se značným výskytem objektů kultury s keramikou vypíchanou, čili v typologicky nevýrazné kolekci je obtížné odlišit reálné badenské artefakty od případně starší neolitické příměsi (srv. výskyt keramických intruzí vypíchané keramiky v badenských objektech, viz *tab. 2* a kap. 4.2.7).

4.2.5. Ostatní nálezy

Na rozdíl od keramiky, která se zdá být víceméně kompletní, byla mazanice postižena v roce 2002 povodní, čili dochovala se velmi torzovitě. Z 66 sáčků pocházejících z objektů kultury badenské je jich dnes k dispozici pouhých 24 (k přehledu a stavu dochování mazanice viz též *tab. 2*). Tím je pochopitelně limitováno její vyhodnocení. Zachyceny byly dva obvyklé typy, a sice kusy poréznější s otisky organické příměsi, u větších zlomků s negativy částí kúlů, tyčí a dalších prvků, a fragmenty kompaktnější, beze stop organické příměsi, spíše s podílem písku. První lze ztotožnit z nadzemními částmi různých staveb a zařízení, ať již jde o stěny domů a jiných přístřešků či kupole pecí, příp. nadzemní sila (*Kunz 2004*, 64–70, obr. na str. 67 a 69), čili ve všech případech hliněné konstrukce armované kúly, tyčovinou a proutím. Daný typ byl identifikován ve všech objektech s výskytem příslušné nálezové kategorie. Druhou formu lze interpretovat jako pozůstatky den pecí různé funkce, případně prostých ohnišť. Ta byla zachycena pouze v objektech 438 a 1554. V objektu 438 byl hojný výskyt mazanice zakreslen v podkovovitém výběžku na jeho severní straně (*obr. 4*), není proto vyloučeno, že dochované kusy pocházejí odtud a spolu s jeho tvarem dokumentují výskyt pece v těchto místech (viz též kap. 4.1.2), která zde ovšem mohla být založena později, až v období kultury řivnáčské (viz kap. 4.2.6).

Kostěná industrie je zastoupena pouze hrotem ze žebra (?) velkého savce z objektu 396 (*obr. 22:3*). Kosti zvířecí byly v lokalitě vcelku dobře zachovány, čili její faktická absence nemůže být způsobena tafonomickými důvody daného typu. Nutno však podotknout, že osteologický materiál nebyl detailně ohledán, čili nevýrazné artefakty se mohou skrývat i mezi ním.⁷

Makrolity v lokalitě zastupují brousky včetně výrobních pozůstatků a mlýnky. Pískovcový odpad z výroby brousků byl vyzvednut z objektu č. 15, jeden brousek z hliníku č. obj. 943 a tři zlomky ze sila č. obj. 1554, přičemž z posledně jmenovaného objektu pochází též zlomek mlýnku. Další fragmenty mlýnků se vyskytly v objektu datovaném alternativně do kultury nálevkovitých pohárů (obj. 925), vše viz též *tab. 2*. Petrografické určení suroviny nebylo u výše popsaných předmětů stanoveno.

Z objektu 1819 se zachovalo šest drobných (druhově neurčených) zlomků uhlíků.

4.2.6. Keramika řivnáčské kultury v primárně badenském objektu č. 438

Rozsáhlá jáma č. obj. 438 zbylá po vytěžení spraše byla následně zaplněna odpadem obsahujícím též střepy kultur badenské, řivnáčské a ojediněle i vypíchanou keramiku. Řivnáčské kultuře bezpečně patří okrajový zlomek hrnce (*obr. 11:5*), fragment slámované amfory (*obr. 11:14*) a několik obdobně upravených těl nádob (*tab. 1*), další střepy pocházejí z tvarů vyskytujících se i v kultuře badenské (např. *obr. 11:7, 8, 13*), zastoupené vcelku spolehlivě několika typickými fragmenty (*obr. 11:4, 6, 10 a 11; 12:9*). Zhruba dvacet střepů z celkových tří set lze ztotožnit s keramikou vypíchanou (*obr. 11:15 a tab. 2*).

Objekt bohužel nebyl zkoumán po mechanických vrstvách, čili nelze provést podobnou analýzu hloubkového rozložení artefaktů, jak tomu bylo u hliníku č. obj. 3787 z Kolína (*Dobeš – Šumberová 2015*, 71–74, *tab. 2*). Patrně však jde o situaci obdobného typu, tj. dlouhodobě zaplňovaný objekt, což je u hliníků jev opakovaně prokázáný (v rámci českého eneolitu příklady viz *Dobeš – Zápotocký 2009*, s další literaturou). Podle kolínské analogie a dalších je tak velmi pravděpodobné, že hlína z objektu byla těžena v období kultury badenské, kdy byl i částečně zanesen, a poté byla mulda využita pravděpodobně ke zřízení pece řivnáčské kultury a následně dorovnána odpadem (srv. též kap. 4.1.2). Střepy kultury s keramikou vypíchanou lze pak považovat za klasickou intruzi, která se do objektu dostala ze starších kulturních vrstev, ojedinělé zlomky z doby bronzové (*tab. 2*) za nerozeznané mladší zásahy, případně důsledek bioturbací.

4.2.7. Keramické intruze

Badenské soubory ze zahloubených objektů doplňují souvěké keramické intruze (*obr. 17:5–15 a tab. 3*). Dle jejich složení je zřejmé, že jde zpravidla o střepy jasně kulturně identifikovatelné, čili že jejich skutečný podíl musel být mnohem vyšší (např. kanelury a typické lišty pod okrajem tvoří ani ne 4 % z cel-

⁷ Kosti zvířecí z objektů k. badenské budou analyzovány později, včetně nepočetné malakofauny, v rámci širšího zpracování osteologických pramenů daného období.

kového počtu badenské keramiky ze zahloubených objektů). Obraz jejich rozložení na nalezišti tak jistě není úplný, i když byla podrobně taxována veškerá keramika ze všech sezón.

Intruze se nacházely jednak poblíž zahloubených objektů (ca do dvaceti metrů: obj. 4, 12, 41, 450, 543), ale i ve větší vzdálenosti od nich (449, 1331, 1957 – 80 m, 1550 – 60 m). Jejich skromná výpověď tak pouze potvrzuje elementární předpoklad, že areály pravěkých obytných aktivit nelze odvozovat pouze z distribuce zahloubených objektů.

Mezi keramickými intruzemi v objektech badenské kultury výrazně převažují zlomky kultury s keramikou vypíchanou (mj. obr. 11:15). Celkem bylo evidováno 26 takto starých jedinců, oproti šesti z ostatních období, vyjma k. řivnáčské (viz tab. 2 a kap. 4.2.6). Důvody vyššího počtu intruzí jmenované kultury oproti jiným jsou nasnadě: v lokalitě je nejstarší doloženou pravěkou kulturou, čili její keramika se mohla snadno dostávat do všech mladších objektů, intenzita jejího osídlení v místě je značná a její zdobnost (tj. poznatelnost) je zřejmě nejvyšší ze všech kultur českého zemědělského pravěku. Z období předcházejícího k. badenské se na nalezišti pravděpodobně vyskytla ještě kultura nálevkovitých pohárů, i když nevýrazně (viz kap. 4.2.2). Jí by mohl patřit lištovitě zesílený okraj O10 z obj. 1554 (obr. 19:7).

Mladší keramika vtroušená do objektů badenské kultury patří době bronzové, která je v lokalitě výrazně zastoupena řadou kontextů počínaje k. únětickou a konče k. štítarskou. Dotčené intruze mohly být způsobeny např. bioturbacemi či nerozeznávanými pozdějšími vkopy v badenských objektech.

5. ZÁVĚR

Naleziště v Dolních Beřkovicích se řadí ke skupině zhruba dvaceti až čtyřiceti dosud registrovaných sídlišť klasického stupně badenské kultury v Čechách (viz Dobeš – Šumberová 2015, 77–88, obr. 20), přičemž patří do množiny asi pěti reprezentativnějších lokalit, tj. sídlišť s řádově více než pěti a max. zhruba dvěma desítkami (Praha-Lysolaje, Mlékojedy, Vliněves, Kolín), výjimečně padesáti hlášenými zahloubenými objekty (nepublikované Tišice). Nachází se těsně u levého břehu Labe, ca 7 km severně od jeho soutoku s Vltavou (obr. 1a), na terase vyvýšené ca 7 m nad hladinou řeky (obr. 1b). Záchraný výzkum o výměře ca 7 ha, realizovaný Archeologickým ústavem, Praha, v. v. i., v prostoru budoucí dýhářny Danzer Bohemia, s. r. o., tam probíhal v letech 2000 až 2005. Při něm bylo odkryto celkem 2153 objektů různého stáří, počínaje sídlištními objekty, kostrovým hrobem a patrně i kruhovým palisádovým ohrazením kultury s keramikou vypíchanou a chatou pražského typu konče (obr. 2). Lokalitu předurčovaly k sídlení prakticky již od počátků zemědělského pravěku příznivé klimatické a půdní podmínky (nadmořská výška 160 m, spráše na šterkopiscích), stejně jako blízkost vodního zdroje.

Badenské kultuře bylo v místě připsáno celkem 23 objektů, bezpečně jí lze ovšem přisoudit pouze 12 souborů. Zbylé jí patří pouze s jistou pravděpodobností kvůli nedostatečnému počtu keramiky a její kulturně chronologické nevýraznosti (obr. 2–6, tab. 1–2). Dva objekty, č. 133 a 925, lze alternativně řadit ke kultuře nálevkovitých pohárů (obr. 9:9–10, 12:1–3); hliník č. obj. 438 byl zjevně dlouhodoběji otevřený, definitivně byl zaplněn až v období chronologicky navazující kultury řivnáčské (obr. 4 a 11–12).

Z funkčního hlediska patří většina objektů silům, zbytek hliníkům (obj. 438 a 943), kůlovým jamkám (obj. 26, 301 atd.) a blíže neurčitelným sídlištním jámám – obj. 925 a 1223 (obr. 3–6). Sila badenské kultury v Dolních Beřkovicích spojují menší rozměry, tj. průměr okolo jednoho až jedenapůl metru a hloubka do 80 cm od úrovně skrývky, o objemu zhruba 1 m³. Výskyt tří až čtyř kompletních džbánů v polozaplňeném silu č. obj. 396 (obr. 28) poukazuje na jeho využití v symbolicko-kulturní rovině; nález se tak řadí k ca dalším deseti známým picím servisům badenské kultury v Čechách.

Zahloubené objekty se na nalezišti koncentrovaly na nejvýše položených místech terasy, převýšených alespoň o jeden metr nad terénními depresiemi zaniklých labských ramen. Jejich rozložení je dosti rozvolněné (obr. 2), jistou pravidelnost lze spatřovat pouze v tom, že se jámy opakovaně, nikoli ovšem absolutně, vyskytují ve dvojicích (např. 15–46, 123–134, 126–396, 305–814, 527–999), sice proměnlivě od sebe vzdálených, ovšem uspořádaných zejména v západní části plochy do linií orientovaných zhruba ve směru JV–SZ. Tato pravidelnost by mohla teoreticky indikovat pozici příbytků, které bychom tak mohli očekávat v „prázdných“ pásech po obou stranách zmíněných linií. Nedostatečná četnost typologicky relevantní keramiky (viz níže) však připouští v lokalitě jak možnost opakovaného sídlení menších populačních jednotek, tak současnou existenci všech předpokládaných.

Z 23 objektů datovaných s proměnlivou mírou pravděpodobnosti do badenské kultury bylo získáno celkem 1503 keramických jedinců, nejvíce jich pochází z obj. 438 (281 zlomků, viz tab. 1). Ani jeden z prezentovaných souborů tak nemůže poskytnout relativně kompletní typové spektrum diskutovaného období. V předloženém souboru tak lze zpravidla rozlišit pouze základní keramické třídy daného období, jako jsou džbány, koflíky, mísy, amfory a zásobní hrnce, v případě stolní keramiky charakteris-

ticky zdobené kanelováním (obr. 7-21 a 24-27). Cenné jsou v tomto ohledu zejména větší fragmenty zásobních nádob, které se zpravidla dochovávají, vzhledem ke své velikosti, v silně fragmentárním a tudíž typologicky neuchopitelném stavu (obr. 8:11, 10:7, 13:6 atd.), přítomnost zlomků tzv. ossarnských závěsných amfor (obr. 13:2-3) a výskyt kanelování na vnitřní straně mísy s nálevkovitým ústím, čili poměrně archaického motivu (obr. 10:5 a 25:9; srv. *Zápotocký 2000*, 65, Abb. 21:560-1), ještě v horizontu klasické badenské kultury. Celkově dolnoberžkovický soubor dobře zapadá do spektra české klasické badenské kultury (Praha-Lysolaje: *Pleslová-Štiková 1972*; Kolín: *Dobeš – Šumberová 2015*), s opakujícími se analogiemi v klíčové lokalitě Ossarn v Dolním Rakousku (*Mayer 1996b*). Podle opakovaného výskytu kanelurami zdobených picích tvarů by měl patřit její starší fázi (k chronologii badenské kultury souhrnně *Zápotocký 2008*, 431, s další literaturou, pro Ossarn podobně *Mayer 1996a*, 56-68). Soubory mladšího rázu, již prosté kanelur (Dolní Jiřetín, Dřínov, Mlékojedy: *Motyková – Zápotocký 2002*, 129-130; *Zápotocký 2008*, 434), nelze v diskutované lokalitě jednoznačně prokázat. Náznaky jistého chronologického posunu by mohl naznačovat statisticky poměrně relevantní soubor z obj. 438, ve kterém nebyl zjištěn ani jeden kanelovaný střep (celkem 288 zl., viz *tab. 1*), bohužel však silně kontaminovaný keramikou kultury řivnáčské (obr. 11:4-14 a 12:9-10).

Struktura ostatních nálezů nijak nevybočuje z běžného standardu pravěkých sídlišť (viz *tab. 2*), v diskutovaných objektech se vyskytly přesleny, broušená, kostěná (obr. 22) a štipaná industrie (obr. 23, částečně patrně neolitická intruze), dále mazanice, kosti zvířecí, mlýnky a brousky.

LITERATURA

- Bondár, M. 2012*: Prehistoric wagon models in the Carpathian Basin (3500-1500 BC). Budapest.
- Bouzek, J. 1997*: Žízeň, mužský svaz, družinictví a pití bez obsluhy či s obsluhou, *Archeologické rozhledy* 49, 323-325.
- Bouzek, J. – Sklenář, K. 1987*: Jáma středobronzové mohylové kultury v Horních Počaplech, *Archeologické rozhledy* 39, 23-39, 109-110.
- Demek, J. – Mackovčín, P. eds. a kol. 2006*: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Brno.
- Dobeš, M. 2014*: Poznámky k výzkumu E. Janské v Hostivici, okr. Praha-západ, *Archaeologica Pragensia* 22, 462-474.
- Dobeš, M. – Kostka, M. – Stolz, D. 2010*: K periodizaci mladších nálevkovitých pohárů: sídliště v okolí Řepné ulice v Praze-Ďáblicích, *Archeologie ve středních Čechách* 14, 605-642.
- Dobeš, M. – Kostka, M. – Likovský, J. 2011*: Pohřebiště mladšího stupně kultury nálevkovitých pohárů v Praze-Bubenči a Dejvicích, *Archeologie ve středních Čechách* 15, 139-162.
- Dobeš, M. – Limburský, P. 2014*: Obytný a výrobní areál kultury badenské ve Vliněvsi, okr. Mělník, *Archeologie ve středních Čechách* 18, 65-86.
- Dobeš, M. – Šumberová, R. 2015*: Klasický stupeň badenské kultury v Čechách na příkladu sídliště v Kolíně, *Památky archeologické* 106, 43-93.
- Dobeš, M. – Zápotocký, M. 2009*: Sídliště raného až staršího eneolitu v Hřebči, okr. Kladno. Příklad dlouhodobě otevřeného pravěkého objektu, *Archeologické rozhledy* 61, 265-284.
- Dobeš, M. – Zápotocký, M. 2013*: Pozdní fáze kultury nálevkovitých pohárů v severozápadních Čechách: sídliště Brozany nad Ohří, *Archeologické rozhledy* 65, 451-503.
- Foster, P. 2003*: A new henge „rondel“ and multi-cultural site at Dolní Beřkovice, Czech Republic, *Past: The newsletter of the Prehistoric Society* 43, 1-4.
- Furholt, M. – Szmyt, M. – Zastawny, A. – Schalk, E. (eds.) 2008*: The Baden complex and the outside world. Proceedings of the 12th annual meeting of the EAA in Cracow, 19-24th September 2006. Bonn.
- Chropovský, B. ed. 1973*: Symposium über die Entstehung und Chronologie der Badener Kultur. Bratislava.
- Janská, E. 1957*: Sídliště v Hostivicích u Prahy a otázka salzmündské skupiny, *Archeologické rozhledy* 9, 152-160, 185-186.
- Kalferst, J. – Zápotocký, M. 1991*: Sídliště ze staršího období kultury nálevkovitých pohárů u Benátek, okr. Hradec Králové, *Archeologické rozhledy* 43, 376-410.
- Krumpel, J. 2009*: Vier Gräber der Badener Kultur aus Ratzersdorf, Niederösterreich. Eine Neubewertung der Bestattungssitten der Badener Kultur in ihrer österreichischen Verbreitung, *Fundberichte aus Österreich* 47 (2008), 99-150.
- Křivánek, R. 2003*: Dolní Beřkovice, okr. Mělník (198), *Výzkumy v Čechách* 2000, 52.
- Křivánek, R. 2004*: Dolní Beřkovice, okr. Mělník (219), *Výzkumy v Čechách* 2002, 54.
- Kuna, M. 2006*: Tišice, okr. Mělník, *Výzkumy v Čechách* 2003, 297.

- Kuna, M. – Foster, P. 2003: Dolní Beřkovice, okr. Mělník (219), Výzkumy v Čechách 2001, 55–56.
- Kuna, M. – Foster, P. 2009: Pískovna Pikaso v Tišicích, okr. Mělník – výzkum v letech 2007–2008. In: Zprávy České archeologické společnosti. Supplément 75 (Archeologické výzkumy v Čechách 2008. Sborník referátů z informačního kolokvia). Praha, 13–14.
- Kunz, L. 2004: Obilní jámy. Konzervace obilí na dlouhý čas v historické zóně eurosibiřského a mediteránního rolnictví. Rožnov pod Radhoštěm.
- Mayer, Ch. 1996a: Die Stellung der Funde vom Grasberg bei Ossarn im Rahmen der Badener Kultur. Textband. Mitteilungen der Prähistorischen Kommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften 30. Wien.
- Mayer, Ch. 1996b: Die Stellung der Funde vom Grasberg bei Ossarn im Rahmen der Badener Kultur. Tafelband. Mitteilungen der Prähistorischen Kommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften 30. Wien.
- Midgley, M. 1992: The TRB Culture. The First Farmers of the North European Plain. Edinburgh.
- Motyková, K. – Zápotocký, M. 2002: Eneolitická sídlíště (KNP, badenská k.) v poloze „Na Vrších“ u Mlékojed, okr. Mělník, Archeologie ve středních Čechách 6, 113–132.
- Neuhäuslová, Z. a kol. 1998: Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. Praha
- Neustupný, E. 1973: Die Badener Kultur. In: B. Chropovský (ed.), Symposium über die Entstehung und Chronologie der Badener Kultur. Bratislava, 317–352.
- Neustupný, E. 2013: The Middle Eneolithic. A Basic Description. In: E. Neustupný (ed.), The Prehistory of Bohemia 3. The Eneolithic. Praha, 91–94.
- Neustupný, E. – Zápotocký, M. 2013: The Baden Culture in the Middle Eneolithic Period. In: E. Neustupný (ed.), The Prehistory of Bohemia 3. The Eneolithic. Praha, 94–100.
- Němejcová-Pavúková, V. 1984: K problematice trvania a konca boľerázskej skupiny na Slovensku, Slovenská archeológia 32, 75–146.
- Novák, R. – Foster, P. 2010: Keramický depot z Tišic a otázka picích rituálů v eneolitu, Živá archeologie 11, 41–44.
- Nowak, M. – Zastawny, A. eds. 2015: The Baden culture around the Western Carpathian. Kraków.
- Pleslová-Štiková, E. 1972: Eneolitické osídlení v Lysolajích u Prahy (s příspěvkem B. Soudského: Výzkum v r. 1953, str. 58–70), Památky archeologické 63, 3–141.
- Pleslová-Štiková, E. 1973: Die Kultur mit kannelierter Keramik in Böhmen. In: B. Chropovský (ed.), Symposium über die Entstehung und Chronologie der Badener Kultur. Bratislava, 393–425.
- Pleslová-Štiková, E. 1985: Makotřasy: A TRB Site in Bohemia. Fontes Archaeologici Pragenses 17. Praha.
- Polák, M. 2005: Osídlení pozdní doby kamenné. In: V. Podborský (ed.), Pravěk mikroregionu potoka Těšetičky/Únanovky. K problematice pravěkých sociálních struktur. Brno, 161–169.
- Polák, M. 2007: Sídlíště ze sklonku badenské kultury v Těšeticích-Kyjovicích. In: E. Kazdová, V. Podborský (eds.), Studium sociálních a duchovních struktur pravěku. Brno, 107–115.
- Popelka, M. 2011: Bílý nebo černý – aneb jak vybrat ten správný křemenec!, Živá archeologie. (Re)konstrukce a experiment v archeologii 13, 28–31.
- Roman, P. – Diamandi, S. eds. 2001: Cernavodă III – Boleráz. Ein vorgeschichtliches Phänomen zwischen dem Oberrhein und der unteren Donau. Symposium Mangalia/Neptun (18.–24. Oktober 1999). București.
- Schmitsberger, O. 2004: Eine Siedlung der klassischen Badener Kultur in Stoitzendorf im Weinviertel. Mit Beiträgen von Herbert Böhm, Günter Karl Kunst, Monika Derndarsky, Michael A. Götzinger und Reinhardt Roetzel, Fundberichte aus Österreich 43, 135–196.
- Sklenář, K. 1994: Pravěké nálezy na Mělnicku a Kralupsku. Mělník.
- Sosnová, A. 2016: Sídlíště z mladšího (salzmündského) stupně kultury nálevkovitých pohárů z Líbeznic, okr. Praha-východ, Archeologie ve středních Čechách 20, 161–252.
- Šmíd, M. 2008: Příspěvek k poznání vývoje kultury s kanelovanou keramikou na střední Moravě, Pravěk NŘ 17, 89–119.
- Turek, J. 2001: Tišice, okr. Mělník, Výzkumy v Čechách 1999, 312–313.
- Vencl, S. 1971: Současný stav poznání postmesolitických štípaných industrií v Československu. In: J. K. Kozłowski (ed.), Z badań nad krzemieniarstwem neolitycznym i eneolitycznym. Referaty i komunikaty przedstawione na sympozjum w Nowej Hucie dn. 10, 11 maja 1971. Kraków, 74–99.
- Vencl, S. 1994: Archeologie žižně, Archeologické rozhledy 46, 283–305.
- Vokolek, V. 2009: Katalog sbírky Oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea. 4. Drobné přírůstky z let 1919–1939. Fontes Archaeologici Pragenses 34. Pragae.
- Zápotocký, M. 1959: Konvice a čerpáky kultury s kanelovanou keramikou v českém eneolitu. In: M. Buchvaldek – V. Spurný – J. Břeň – J. Zeman (eds.), Sborník prací k počtě 60. narozenin akademika Jana Filipa. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica 3. Praha (1960), 53–60.

- Zápotocký, M. 1996: Raný eneolit v severočeském Polabí, *Archeologické rozhledy* 48, 404–459, 543–544.
- Zápotocký, M. 2000: Cimburk und die Höhensiedlungen des frühen und älteren Äneolithikums in Böhmen. Mit Beiträgen von Lubomír Peške und Slavomil Vencel. *Památky archeologické – Supplementum* 12. Praha.
- Zápotocký, M. 2002: Eneolitická broušená industrie a osídlení v regionu Čáslav – Kutná Hora. In: I. Pavlů (ed.), *Bylany, Varia* 2. Praha, 159–228.
- Zápotocký, M. 2008: Badenská a řivnáčská kultura v severozápadních Čechách, *Archeologické rozhledy* 60, 383–458.
- Zápotocký, M. 2013a: The earliest stage of the Baden culture. In: E. Neustupný (ed.), *The Prehistory of Bohemia* 3. The Eneolithic. Praha, 87–90.
- Zápotocký, M. 2013b: Kultura nálevkovitých pohárů v severočeském Polabí (ca 40.–33. století př. Kr.), *Archeologie ve středních Čechách* 17, 387–513.
- Zápotocký, M. – Dreslerová, D. 1996: Jenštejn. Eine neuentdeckte frühäneolithische Gruppe in Mittelböhmen, *Památky archeologické* 87, 5–58.
- Zápotocký, M. – Pavlů, I. 2004: K neolitickému a eneolitickému osídlení severozápadního předpolí Pražského hradu, *Archeologie ve středních Čechách* 8, 103–116.
- Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 1997: Hradiště Cimburk u Kutné Hory a otázka staršího (bolerázského) stupně badenské kultury v Čechách, *Sborník prací Filosofické fakulty brněnské university* M2, 135–153.
- Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 2001: Die Boleráz Stufe der Badener Kultur in Böhmen. In: P. Roman, S. Diamandi (eds.), *Cernavodă III – Boleráz. Ein vorgeschichtliches Phänomen zwischen dem Oberrhein und der unteren Donau. Symposium Mangalia/Neptun* (18.–24. Oktober 1999). București, 579–603.

Eine Siedlung der klassischen Stufe der Badener Kultur in Dolní Beřkovice, Bez. Mělník

Die Fundstelle in Dolní Beřkovice zählt zu der Gruppe von etwa zwanzig bis vierzig bisher registrierten Siedlungen der klassischen Stufe der Badener Kultur in Böhmen (siehe *Dobeš – Šumberová 2015*, 77–88, obr. 20). Sie gehört zu den wenigen repräsentativen Fundstellen dieser Art, d. h. mit mehr als fünf und höchstens etwa zwanzig eingetieften Objekten (unter den publizierten Fundstellen ist sie mit den Fundverbänden aus Prag-Lysoleje, Mlékojedy, Vliněves und Kolín vergleichbar; *Pleslová-Štiková 1972*; *Motyková – Zápotocký 2002*; *Dobeš – Limburský 2014*; *Dobeš – Šumberová 2015*), ausnahmsweise mit ungefähr fünfzig eingetieften Objekten (das bisher unveröffentlichte Fundmaterial aus Tišice: *Turek 2001*; *Kuna 2006*; *Kuna – Foster 2009*).

Die Fundstelle befindet sich dicht am linken Ufer der Elbe, etwa 7 km weit von ihrem Zusammenfluss mit der Moldau bei Mělník, auf einer etwa 7 m hohen Terrasse über dem Fluss (*Abb. 1a,b*). Die Rettungsgrabung des Archäologischen Instituts in Prag verlief hier in den Jahren 2000 bis 2005 und es wurde dabei eine Fläche von 7 ha untersucht. Man registrierte hier insgesamt 2153 Objekte verschiedenen Alters, beginnend mit der Stichbandkeramik, über die Trichterbecherkultur, Badener Kultur, Řivnáč-Kultur, die Kultur mit Schnurkeramik, alle Kulturen der tschechischen Bronzezeit bis zu den Kulturen der Hallstatt- und Latènezeit und des Frühmittelalters (*Abb. 2*). Die günstigen Klima- und Bodenbedingungen (die Höhe von 160 m ü. d. M., Mineralböden) haben diesen Ort praktisch schon seit Anfang der landwirtschaftlichen Vorgeschichte zur Besiedlung vorherbestimmt.

Der Badener Kultur wurden am Ort insgesamt 23 Befunde zugeschrieben, von denen 12 Objekte mit Sicherheit dieser Kultur angehören. Die übrigen Befunde gehören ihr wegen dem Mangel an Keramikfunden und der allgemeinen kultur-chronologischen Undeutlichkeit (*Tab. 1–2*) nur mit gewisser Wahrscheinlichkeit an. Zwei Objekte, Nr. 133 und 925, kann man alternativ der Trichterbecherkultur zuordnen (*Abb. 9:9–10, 12:1–3*). Die Lehmgrube Nr. 438 war vermutlich für eine längere Zeit offen, denn die Keramikfragmente der Badener Kultur befinden sich darin in Vergesellschaftung mit Fragmenten der unmittelbar darauf folgenden Řivnáč-Kultur (*Abb. 4 und 11–12*).

Hinsichtlich der Funktion repräsentieren die meisten Objekte Silos und der Rest umfasst Lehmgruben (Obj. 438 und 943), Pfostenlöcher (Obj. 26, 301 usw.) und nicht spezifizierbare Siedlungsgruben – Obj. 925 und 1223 (*Abb. 3–6*). Sämtliche Silos der Badener Kultur aus Dolní Beřkovice haben kleinere Ausmaßen, d. h. einen Durchmesser von rund einem bis eineinhalb Meter und eine Tiefe von bis zu 80 cm unter der Abraumbene, was ein Volumen von rund 1 m³ ergibt. Das Vorkommen von drei bis vier vollständigen Krügen im halbgefüllten Silo Obj. Nr. 396 (*Abb. 28*) deutet auf seine Nutzung für symbolisch-religiöse Zwecke hin; der Befund zählt damit zu den etwa zehn bekannten Trinkgarnituren der Badener Kultur in Böhmen (Fundliste siehe *Dobeš – Šumberová 2015*, 77–78, *Abb. 21*).

Die eingetieften Objekte konzentrierten sich im Rahmen des Fundortes auf den höchstgelegenen Stellen der Terrasse, die wenigstens ein Meter hoch über den Geländedepressionen der Altarme der Elbe emporragen. Ihre

Verteilung ist ziemlich aufgelockert (Abb. 2); eine gewisse Regelmäßigkeit sieht man bloß darin, dass einzelne Gruben wiederholt, aber nicht ausschließlich, in Paaren vorkommen (z. B. 15–46, 123–134, 126–396, 305–814, 527–999). Diese befinden sich zwar in unterschiedlichen Abständen voneinander, doch besonders im westlichen Teil der Fläche sind sie in ungefähr nach SO–NW ausgerichteten Linien angeordnet. Diese Regelmäßigkeit könnte theoretisch auf die Lage der Wohnbauten hindeuten, die somit in den „leeren“ Bändern an beiden Seiten der obenerwähnten Linien zu erwarten wären.

23 Objekte, die mit einem wechselhaften Wahrscheinlichkeitsgrad der Badener Kultur zugeordnet sein konnten, lieferten insgesamt 1503 keramische Individuen; die meisten stammen aus Obj. 438 (281 Fragmente, siehe Tab. 1). Keiner der präsentierten Befunde kann also ein relativ komplettes typologisches Spektrum der diskutierten Zeitperiode bieten. Ein solches Spektrum ist nicht mal bei den viel größeren Fundverbänden zu erwarten (Befund der Trichterbecherkultur aus Benátky lieferte 1753 Fragmente und trotzdem konnte man in ihm das ganze typologische Spektrum jener Zeit nicht identifizieren, siehe Kalferst – Zápotocký 1991, 380, 397). Im vorliegenden Fundverband kann man also in der Regel nur die keramischen Hauptklassen der behandelten Zeitperiode unterscheiden, wie Krüge, Tassen, Schüsseln, Amphoren und Vorratsgefäße, die im Fall der Tafelkeramik mit charakteristischer Kannelierung verziert sind (Abb. 7–21 und 24–27). Wertvoll in dieser Hinsicht sind vor allem die größeren Fragmente von Vorratsgefäßen, die wegen ihrer Größe gewöhnlich in einem ziemlich fragmentarischen und daher typologisch unerfassbaren Zustand erhalten bleiben (Abb. 8:11, 10:7, 13:6 usw.), die Anwesenheit von Fragmenten der sog. Ossarner Hängegefäße (Abb. 13:2–3) und das Vorkommen von Kannelierung an der Innenseite der Trichterrandschüsseln (Abb. 10:5 und 25:9) noch im Horizont der klassischen Badener Kultur. Im Allgemeinen passt der Befund gut ins Spektrum der klassischen Badener Kultur in Böhmen ein (Prag-Lysolaje: Pleslová-Štiková 1972; Kolín: Dobeš – Šumberová 2015), mit mehreren Analogien an der bedeutenden Fundstelle Ossarn in Niederösterreich (Mayer 1996a; Mayer 1996b).

Die Struktur der anderen Funde weicht auf keinerlei Art und Weise von dem üblichen Standard der prähistorischen Siedlungen ab (siehe Tab. 2). Die behandelten Objekte enthielten Lehmwurf, Tierknochen, Mahl- und Schleifsteine, Spinnwirtel, Spaltindustrie (Abb. 23, teilweise vermutlich neolithische Intrusion), geschliffene Industrie und Knochenartefakte (Abb. 22).

(Deutsch von Jana Kličová)

Abb. 1. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Die Elblandschaft zwischen Horní Beřkovice und Křivenice. Die Grabungsfläche aus den Jahren 2000 bis 2005 ist rot gefärbt. Die von den neuen Grabungsflächen umgebene Lehmgrube der ehemaligen Feix-Ziegelei im Katasterbezirk der Gemeinde Křivenice ist mit einem roten Stern markiert.

Abb. 2. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Der Gesamtplan der Grabungsflächen aus den Jahren 2000 bis 2005, in welchem sämtliche dokumentierte archäologische Objekte mit grauer Farbe bezeichnet sind. Schwarze Füllung und fette Schrift bezeichnen sichere Objekte der Badener Kultur; schwarze Füllung und normale Schrift bezeichnen Objekte, die mit gewisser Wahrscheinlichkeit der Badener Kultur zugeordnet werden; dunkelgraue Füllung und Kursive bezeichnen Badener Intrusionen in Fundkontexten anderer archäologischer Kulturen. Die Objekte, die alternativ der Trichterbecherkultur zugeordnet werden, sind mit dunkelgrauer Füllung und normaler Schrift in Klammern bezeichnet.

Abb. 3.–6. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Pläne der Objekte

Abb. 7.–21. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Keramik

Abb. 22. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Geschliffene (1–2) und knöcherne (3) Industrie aus Objekten der Badener Kultur

Abb. 23. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Spaltindustrie aus Objekten der Badener Kultur

Abb. 24. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Beispiele der Reliefverzierung auf Keramik der Badener Kultur (1, 4, 6–15), Trichterbecherkultur? (5), Řivnáč-Kultur (3), Kultur mit Stichbandkeramik (16) und ein keramisches Rädchen (oder ein Spinnwirtel) der Badener Kultur (2)

Abb. 25. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Beispiele der Kannelierung auf Keramik der Badener Kultur und ein hochgezogener Henkel derselben Kultur

Abb. 26. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Tafelkeramik der Badener Kultur

Abb. 27. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Beispiele der Oberflächenbehandlung auf Gefäßen der Badener Kultur (1–5, 7–8, ?11), Řivnáč-Kultur (9, 12) und Trichterbecherkultur? (6, 10, 13)

Abb. 28. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Hortfund von drei/vier Krügen im oberen Teil der NO-Hälfte des Objektes Nr. 396

Tab. 1. Grundstruktur der keramischen Verbände aus Objekten der Badener Kultur und Trichterbecherkultur. In der Spalte „Profilované/Profiliert“ sind die übrig bleibenden sog. typischen Scherben angeführt, die in die Kategorien „Dna/Böden“ und „Okraje/Ränder“ nicht einbezogen wurden – verzierte Fragmente, Knubben, Henkel, stark profilierte Fragmente (Spalten 5–8). „ORN technická/Technische Ornamente“ umfassen Fragmente mit Henkeln und Knubben, bzw. deren Bruchstücke und „ORN plastická/Reliefornamente“ repräsentieren die Leisten (Spalten 10–13). Die Zellen p31 bis p9 (Spalten 16–20) zeigen die Anzahl und den Anteil von Scherben mit konkreter Oberflächenbehandlung, Spalte 21 zeigt die Anzahl und den Anteil von Arkadenrändern O9 und O10. Die Zahlen von Bruchstücken umfassen nicht die in Tab. 2 angeführten keramischen Intrusionen. Abkürzungen für einzelne Typen der Objekte (Zelle 3): h – Lehmgrube, j – Grube, kj – Pfostenloch, s – Silo.

Tab. 2. Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Die Vertretung von spezifischen Keramikfunden (Spalten 4–5), keramischen Intrusionen (Spalten 6–9) und anderen Artefakten und Ökofakten (Spalten 10–18) in Objekten der Badener Kultur und Trichterbecherkultur

Tab. 3. *Dolní Beřkovice, Bez. Mělník. Keramische Intrusionen der Badener/Badener? Kultur in Objekten anderen Alters*

Tab. 4. *Spaltindustrie aus Objekten der Badener/Badener? Kultur. Abkürzungen: KcB – Quarzit vom Typ Bečov, KcT – Quarzit vom Typ Tušimice, Kn – Quarz, ll. – links lateral, Př – durchgebrannter Silex, d. h. Rohstoff unbestimmbar, r. – Retusche/retuschiert, Rt – Radiolarit, SGS – Silizit aus glazigenen Sedimenten, t. – terminal*

Miroslav Dobeš, Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., Letenská 4, 180 00 Praha 1
dobes@arup.cas.cz

Miroslav Popelka, Ústav pro archeologii, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Celetná 20, 116 36 Praha 1
miroslav.popelka@ff.cuni.cz